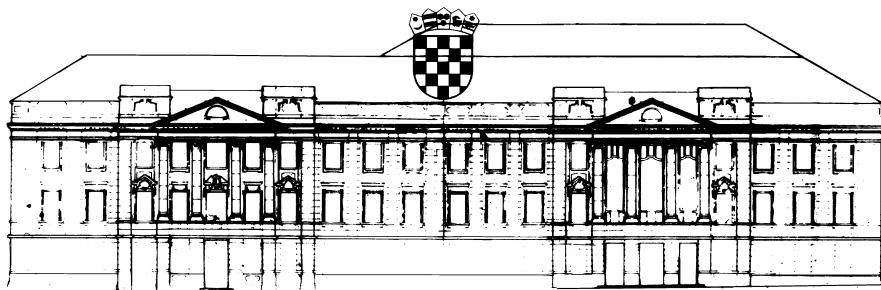

izvješća HRVATSKOGA SABORA

ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 449

ZAGREB, 5. X. 2006.

20. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA

- UTVRDIVANJE DNEVNOG REDA _____ A.Favro	3	- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA NAFTNE DERIVATE _____ I.Čerkez	26
- AKTUALNO PRJEPODNE _____ A.Favro; I.Čerkez	6	- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA - <i>Strože kazne za pedofile, dilere i kamatare</i> _____ M.Kozar	28
- PRIJEDLOG ZAKONA O OSNIVANJU SVEUČILIŠTA U PULI <i>Malo, fleksibilno i profilirano Sveučilište u Puli</i> _____ J.Šarlja	13	- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZBORIMA OPĆINSKIH NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ŽUPANA I GRADONAČELNIKA GRADA ZAGREBA <i>Poticaj za temeljitu reformu lokalne samouprave</i> _____ M.Kozar	40
- PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ GORSKOJ SLUŽBI SPAŠAVANJA <i>Integriranje službe spašavanja u jedinstveni sustav zaštite i spašavanja</i> _____ J.Šarlja	17	- IZVJEŠĆE O RADU NACIONALNOG ODBORA ZA 2005. GODINU <i>Pregovori dobro napreduju</i> _____ D.Krmpotić	52
- PRIJEDLOG ZAKONA O FONDU ZA STIPENDIRANJE HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I DJECE HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA _____ D.Krmpotić	20	- GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA ZA 2005. GODINU <i>Aktivna potpora razvoju organizacija civilnog društva</i> _____ M.Krakić	57
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRDIVANJU KONVENCIJE O ZAŠTITI I PROMICANJU RAZNOLIKOSTI KULTURNIH IZRICAJA <i>Jačanje međunarodne suradnje i dijaloga kultura</i> _____ S.Šurina	21	- PRIJEDLOG IMENOVANJA SUDACA POROTNIKA VISOKOG TRGOVAČKOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE _____ D.Krmpotić	59
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA <i>Tromjesečna zaliha radi sigurnosti potrošača</i> _____ I.Čerkez	24	- PRIJEDLOG ODLUKE O PROGLAŠENJU „NACIONALNOG DANA DARIVANJA I PRESAĐIVANJA ORGANA I TKIVA“ _____ D.Krmpotić	59
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRDIVANJU TEMELJNOG SPORAZUMA IZMEĐU VLADE RH I SVJETSKE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE O USPOSTAVI TEHNIČKO-SAVJETODAVNE SURADNJE _____ I.Čerkez	26	- IZBORI - IMENOVANJA - RAZRJEŠENJA _____ I.Čerkez	60

PRIKAZ RADA:

- DVADESETE SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 10, 11, 12, 17, 18, 24, 25, 26. I 31. SVIBNJA TE 1, 2, 6, 7, 8. I 9. LIPNJA 2006.

Utvrđivanje dnevnog reda

Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks otvorio je 20. sjednicu pozdravivši sve zastupnike, premijera i predstavnike Vlade RH. Konstatirao je da je usvojen zapisnik sa 19. sjednice, nakon čega se pristupilo utvrđivanju dnevnog reda 20. sjednice. Predsjednik Hrvatskog sabora napomenuo je da je u Konačnom prijedlogu dnevnog reda izostavio jednu točku i to: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odlikovanjima i priznanjima RH. U Konačni prijedlog dnevnog reda uvrstio je 12 novih točaka (u okviru). Pod točkama od 3. do 14., te pod točkom 19. i pod točkom 44. navedeni su zakoni za koje se predlaže donošenje po hitnom postupku. Zakoni navedeni u Konačnom prijedlogu dnevnog reda pod točkama 3. i 5. nose oznaku P.Z.E., a o primjeni hitnog postupka sukladno članku 161. Poslovnika ne glasujemo, napomenuo je predsjednik Vladimir Šeks.

Predsjednik Hrvatskog sabora upitao je ima li netko primjedbi na primjeni hitnog postupka kod ostalih predloženih zakona.

Zastupnik Mato Arlović (SDP) javio se ispred Kluba zastupnika SDP-a, ustvrdivši da se Klub zastupnika SDP-a protivi primjeni hitnog postupka za Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama, s Konačnim prijedlogom zakona. Kao najvažniji razlog zastupnik je naveo činjenicu da su šume i šumsko zemljište izrazito važni za RH, a kako se ovim Prijedlogom ne razrješava u potpunosti sukob interesa u gospodarenju šumama i dovodi se u pitanje kvalitetno očuvanje fonda zemljišta i šuma. Zastupnik je

zaključio da smatra da je zbog važnosti problema potrebno provesti raspravu o ovoj točki dnevnog reda u dva čitanja kako bi konačan prijedlog zakona stvarno bio u interesu RH i njezinih građana.

Predsjednik Vlade Ivo Sanader očitovao se o prijedlogu Kluba zastupnika SDP-a, rekavši da se slaže da se ovaj Prijedlog zakona skine s hitnog postupka, te da ide u dva čitanja tijekom ovog zasjedanja.

Pristupilo se glasovanju. Zastupnici su većinom glasova prihvatali, primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o posebnom porezu na naftne derivate.

Zastupnici su većinom glasova, prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odlikovanjima i priznanjima RH.

Zastupnici su većinom glasova, prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja.

Zastupnici su većinom glasova prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Konvencije o zaštiti nuklearnog materijala.

Zastupnici su većinom glasova prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade RH i Vlade Republike Poljske o suradnji na području sprječavanja od prirodnih i tehničkih katastrofa, te uklanjanju njihovih posljedica.

Zastupnici su većinom glasova prihvatali primjenu hitnog postupka kod

donošenja Zakona o potvrđivanju Memoranduma koji se odnosi na rehabilitaciju željezničke pruge na dionici Vinkovci-Tovarnik - državna granica za Vukovarsko-srijemsku županiju.

Zastupnici su većinom glasova prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju Memoranduma o finansiranju između Europske komisije i Vlade RH o dodjeli pomoći za rehabilitaciju za program za vode i otpadne vode u Karlovcu za Grad Karlovac i Karlovačku županiju.

Zastupnici su većinom glasova prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o sustavu programa EU i sustavu projekata financiranih iz zajmova i darovnica iz ostalih inozemnih izvora.

Zastupnici su većinom glasova prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade RH i Vlade Republike Slovenije o predaji i prihvatu osoba čiji je ulazak ili boravak nezakonit.

Zastupnici su većinom glasova prihvatali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju temeljnog Sporazuma između Vlade RH i Svjetske zdravstvene organizacije o uspostavi tehničko-savjetodavne suradnje.

Zastupnici nisu usvojili primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o finansiranju vodnog gospodarstva, čiji je predlagatelj zastupnik Željko Pecek.

Predsjednik Hrvatskog Sabora Vladimir Šeks utvrdio je da je uvažen pisani prigovor na dnevni red koji je dala zastupnica Vesna Škare-Ožbolt, a kako

nije bilo ostalih prigovora dnevni red upućen uz poziv na sjednicu, sukladno članku 302. stavak 4. Poslovnika, smatra se usvojenim.

Dodao je da se sukladno članku 203. stavak 5. Poslovnika prigovor sada može dati samo na one točke koje nije sadržavao prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv na sjednicu. Uvrštene su točke: Pod točkom 15. Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, drugo čitanje.

Pod točkom 16. Prijedlog zakona o osnivanju sveučilišta u Puli, prvo čitanje.

Pod točkom 17. Prijedlog odluke o razrješenju dosadašnjeg predsjednika i člana i o imenovanju novog predsjednika i člana Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

Pod točkom 18. Prijedlozi odluka o razrješenju dosadašnjeg i o imenovanju novog člana Odbora za etiku, znanosti i visoko obrazovanje.

Pod točkom 42. Izvješće o radu HAZU-a u godini 2005.

Pod točkom 43. Prijedlog Nacionalne strategije suzbijanja korupcije čiji je predlagatelj zastupnica Vesna Škarre-Ožbolt.

Kako nije bilo prigovora na uvrštavanje ovih točaka u dnevni red, predsjednik Hrvatskog sabora objavio je da je utvrđen dnevni red onako kako je predložen u Konačnom prijedlogu dnevnog reda s utvrđenim izmjenama.

A. F.

DNEVNI RED

- Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva;
- Izvješće o radu Nacionalnog odbora za 2005. godinu;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o posebnom porezu na naftne derivate
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o tržištu nafte i naftnih derivata
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o

odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Konvencije o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Poljske o suradnji na području sprječavanja od prirodnih i tehničkih katastrofa te uklanjanju njihovih posljedica

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o finansiranju usuglašenog između Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske o dodjeli pomoći iz instrumenta za pre-priступnu strukturu politiku za sljedeću mjeru: rehabilitacija željezničke pruge na dionici Vinkovci - Tovarnik

- državna granica za Vukovarsko - srjemsku županiju, istočna Slavonija, Hrvatska

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o finansiranju usuglašenog između Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske o dodjeli pomoći iz instrumenta za pre-priступnu strukturu politiku za sljedeću mjeru: Program za vode i otpadne vode u Karlovcu za Grad Karlovac, Karlovačku županiju, Hrvatsku

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o sustavu provedbe programa Europske unije i sustavu provedbe projekata financiranih iz sredstava zajmova i darovnica iz ostalih inozemnih izvora

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o predaji i prihvatu osoba kojih je ulazak ili boravak nezakonit

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju temeljnog sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Svjetske zdravstvene organizacije o uspostavi tehničko-savjetodavne suradnje

- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

- Prijedlog zakona o osnivanju sveučilišta u Puli

- Prijedlog odluke o razrješenju dosadašnjeg predsjednika i člana i o imenovanju novog predsjednika i člana Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

- Prijedlozi odluka o razrješenju dosadašnjeg i o imenovanju novog člana Odbora za etiku i znanosti u visokom obrazovanju

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama

- Konačni prijedlog zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba

- Konačni prijedlog zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja

- Prijedlog zakona o informacijskoj sigurnosti

- Prijedlog zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja

- Prijedlog zakona o zaštiti životinja

- Prijedlog strategije migracijske politike Republike Hrvatske za 2006/2007. godinu

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o političkim strankama

- predlagatelj Klub zastupnika HSP-a

- Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj - predlagatelj zastupnik Ante Markov

- Prijedlog odluke Hrvatskoga sabora o izmjenama i dopunama Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a

- Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru - predlagatelj zastupnik Ante Markov

- Prijedlog zaključka Hrvatskoga sabora o inicijativi Republike Hrvatske za proglašenje Jadranskog mora za posebno osjetljivo morsko područje-predlagatelj Klub zastupnika HSP-a

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru - predlagatelj zastupnik Dragutin Lesar

- Prijedlog zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor - predlagatelj zastupnik Ivo Banac
 - Prijedlog zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor - predlagatelj Klub zastupnika HNS
 - Prijedlog zaključka Hrvatskoga sabora o smjernicama Vlade Republike Hrvatske za pregovore i sklanjanje međunarodnih sporazuma temeljenih na odredbama Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine - predlagatelj zastupnik Slaven Letica;
 - Izvješće o radu Pučkog pravobranitelja za 2005. godinu
 - Izvješće o radu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova u 2005. godini
 - Godišnje izvješće o radu Vijeća za poštanske usluge za 2005. godinu
 - Izvješće o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji u Afganistanu /ISAF/, od 16. kolovoza 2005. do 1. ožujka 2006. godine
 - Godišnje izvješće o radu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za 2005. godinu
 - Godišnje izvješće o radu Hrvatske agencije za telekomunikacije i o stanju i ostvarivanju načela i ciljeva regulacije telekomunikacijskog tržišta u Republici Hrvatskoj za 2005. godinu
 - Izvješće o provedbi plana razminiranja hrvatskog državnog prostora i utrošenim financijskim sredstvima za 2005. godinu
 - Izvješće o radu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u godini 2005.
 - Interpelacija o odgovornosti Vlade Republike Hrvatske za stanje društva "Vjesnik d.d." - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o finansiranju vodnog gospodarstva - predlagatelj zastupnik Željko Pecek
 - Prijedlog zakona o dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj - predlagatelj zastupnik Željko Ledinski
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj - predlagatelj zastupnik Zvonimir Sabati
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
 - Prijedlog zakona o statusu roditelja odgajatelja - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu - predlagatelj Klub zastupnika HNS
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
 - Prijedlog zakona o mirovinama hrvatskih državljana iz Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore s prebivalištem u Republici Hrvatskoj - predlagatelj Klub zastupnika HSU-a
 - Prijedlog zakona o dopuni Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji predlagatelj Klub zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a
 - Prijedlog zakona o finansiranju političkih stranaka - predlagateljica zastupnica Vesna Škare-Ožbolt
 - Prijedlog nacionalne strategije suzbijanja korupcije - predlagateljica Vesna Škare-Ožbolt
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
 - Prijedlog zaključka kojim se Vlada Republike Hrvatske obavezuje na podnošenje detaljnog izvješća o politici koju donošenjem, odnosno nedonošenjem pojedinih podzakonskih akata provodi - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
 - Prijedlog deklaracije o osudi zločina počinjenih tijekom totalitarnog komunističkog poretka u Hrvatskoj 1945-1990. godine - predlagatelj zastupnik Slaven Letica;
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopuna Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSU-a
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj zastupnik Željko Pavlic
 - Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
 - Izbori, imenovanja i razrješenja
- Dopuna dnevnog reda 18. svibnja 2006.**
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj - predlagatelj Klub zastupnika HDZ-a
 - Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju ugovora o energetskoj zajednici
 - Prijedlog odluke o proglašenju "Nacionalnog dana darivanja i presađivanja organa i tkiva"
 - Imenovanje sudaca porotnika Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske
- Dopuna dnevnog reda 26. svibnja 2006.**
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju europskog laboratorija za molekularnu biologiju
 - Konačni prijedlog zakona o športu
 - Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima
 - Konačni prijedlog zakona o kazalištima
 - Prijedlog zakona o Zakladi hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
 - Prijedlog zakona o Fondu za stipendiranje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

- skog rata i djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata
- Prijedlog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti
- Prijedlog zakona o proglašenju parka prirode "Lastovsko otočje"
- Prijedlog zakona o obrazovanju odraslih
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Medunarodne konvencije za regulaciju kitolova
- Prijedlog godišnjeg obračuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2005. godinu
- Izvješće o radu Upravnog vijeća HINE 2005/2006. godine

- Godišnje izvješće Hrvatske narodne banke za 2005. godinu
- Godišnja finansijska izvješća Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR) za 2005. godinu
- Godišnje izvješće Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologiski razvoj Republike Hrvatske

Dopuna dnevnog reda 2. lipnja 2006.

- Prijedlog nacionalne strategije razvijanja zdravstva 2006- 2011.
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Repu-

- blike Hrvatske i Republike Koreje o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak i na imovinu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih Američkih Država o suradnji u sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje, sustava njegove isporuke i materijala vezanih uz to morskim putem
- Konačni prijedlog zakona o krvi i krvnim pripravcima
- Konačni prijedlog zakona o Sigurnosno-obavještajnom sustavu Republike Hrvatske

AKTUALNI PRIJEDOVI

Na 20. sjednici u Aktualnom prijepodnevu postavljana su pitanja predstavnicima Vlade. Predstavnici Vlade RH odgovarali su na slijedeća pitanja: afere "Brodosplit" i "Shimatzu", zdravstvena knjižica djeteta, problemi s otkupom mlijeka, zakonske kazne za neplaćanje uzdržavanja vlastite djece, znamenja nacionalnih manjina, nelegitimni ponudači kredita, obrana od poplava te na mnoga druga.

Afere "Brodosplit" i "Shimatzu"

Vesna Škare-Ožbolt (DC) pitanje je uputila premijeru dr. Ivi Sanaderu. Kon-

statirala je da je Vlada nedavno predložila, a Sabor prihvatio Nacionalni program sprječavanja korupcije u kojem je sprječavanje korupcije u politici i vlasti na predzadnjem mjestu. Podsetila je na aktualne afere "Brodosplit" i "Shimatzu" u kojima javnost vidi korupciju u politici i vlasti. Osvrнуla se na smjene potpredsjednika u obje tvrtke koji je bio ujedno i organizacijski tajnik HDZ-a zadužen za organizaciju financija. Škare-Ožbolt pitala je "kanite li inzistirati na temeljitoj istrazi u oba slučaja kako bi utvrdili jesu li, i u kakvoj vezi s HDZ-ovom riznicom".

Predsjednik Vlade RH dr.sc. Ivo Sanader odgovorio je kako će inzistirati da se provede detaljna istražba oko svih

ugovora koji su provedeni u brodogradilištu Split. Predsjednik Vlade je konstatirao da Uprava brodogradilišta danas prvi put ima pozitivne rezultate.

Vesna Škare-Ožbolt (DC) nije bila zadovoljna odgovorom, te je zatražila pisani odgovor na postavljeno pitanje.

Zdravstvena knjižica djeteta

Marijan Mlinarić (HDZ) pitao je koje su vrijednosti i značaj uvođenja zdravstvene knjižice djeteta u RH i koje su prednosti praćenja zdravstvenog stanja školske djece temeljem zdravstvene knjižice djeteta.

Ministar zdravstva Neven Ljubičić odgovorio je da se radi o velikom pro-

jetku koji već više od 20 godina egzistira u najvećem broju zemalja Evropske unije. Zdravstvena knjižica za djecu koju smo nazvali "Knjižica od rođenja do punoljetnosti" je projekt koji jasno pokazuje da Hrvatska ide putem evropskih zemalja, ali i visoko razvijenih zemalja u svijetu poput SAD-a, Kanade ili Australije. Knjižica će pratiti rast i razvoj djeteta, te će omogućiti da se pohranjuju svi podaci na jednom mjestu, što će biti značajno ne samo za roditelje i njihovu djecu nego i za cijelokupni sustav.

Problemi s otkupom mljeka

Božidar Pankretić (HSS) postavio je pitanje vezano uz izuzetno tešku situaciju s otkupom mljeka u Sisačko-moslavačkoj županiji. U nastavku je podsjetio na probleme poljoprivrednika koji se žele baviti poljoprivrednom proizvodnjom ali im gradske vlasti to onemogućavaju. Dao je konkretni primjer osobe koja ima takve probleme te zamolio za pomoć.

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da će se u idućih nekoliko dana riješiti otkup mljeka. Za rješenje konkretnog slučaja predsjednik Vlade je zatražio pisane materijale.

Zakonske kazne za neplaćanje uzdržavanja vlastite djece

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) uputila je pitanje potpredsjednicu Vlade Jadrani Kosor. Pitala je za najavu zakonskih kazni za roditelje koji ne plaćaju uzdržavanje vlastite djece, jer takva zakonska mogućnost već godinama postoji u našem kaznenom zakonodavstvu. U nastavku je kazala "istodobno ste zaboravili uskladiti osnovicu za obračun alimentacije za prošlu godinu koja treba pratiti porast životnih troškova".

Potpredsjednica Vlade RH **Jadranka Kosor** odgovorila je da je ova Vlada povećala rodiljne naknade, vratio mogućnost korištenja trogodišnjeg rodiljnog dopusta, te donijela znatne izmjene u Zakonu o radu. "Što se tiče

obračuna alimentacije za prošlu godinu, trenutačno se čeka na utvrđivanje visine dohotka za prošlu godinu kako bi se izdalo novo rješenje, a svi oni koji su čekali zbog utvrđivanja cenzusa dobit će isplate naknadno", zaključila je Jadranka Kosor.

Znamenja nacionalnih manjina

Zdenka Čuhnil (nezavisna, zastupnica češke i slovačke manjine) je konstatirala da je u RH slobodna uporaba znamenja i simbola nacionalnih manjina u obilježavanju praznika nacionalnih manjina. Ustanove, udruge i manjinska vijeća uz simbole RH mogu isticati znamenja i simbole nacionalnih manjina. "Iako je to regulirano Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i posebnim zakonima, jedinice lokalne samouprave to ne propisuju svojim statutima, i tada se isticanje manjinske zastave proglašava isticanjem tuđinske zastave, a policija postupa prema Zakonu o remećenju javnog reda i mira, što se dogodilo ovih dana u Daruvaru". Čuhnil je pitala "što ćete poduzeti protiv djelatnika koji ne poštuju i ne poznavaju zakone RH, krše manjinska prava i slobode".

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da se Hrvatski sabor konsenzusom svih političkih stranaka, još u prethodnom sazivu Hrvatskog sabora opredijelio za punu zaštitu manjinskih prava i donio Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, te se u tom smislu može reći da je hrvatsko zakonodavstvo uskladeno s europskim standardima. Predsjednik Vlade konstatovala je da je upoznat sa slučajem Daruvar te da će pokušati kroz suradnju sa županom, gradonačelnikom i političkim strankama koje sudjeluju u vlasti riješiti slučaj na zadovoljstvo i Hrvata i Čeha.

Zdenka Čuhnil zatražila je pisani odgovor na postavljeno pitanje.

Nelegitimni ponuđači kredita

Silvano Hrelja (HSU) pitao je ministra finansija, Ivana Šukera je li upoznat s fenomenom nelegitimnih ponuđača

kredita koji se distribuiraju po poštanskim sandučićima ili vise s rasvjetnim stupova, a bez navedene tvrtke ili fizičke osobe.

Ministar financija **Ivan Šuker** je rekao da je svako oglašavanje koje građanima nudi kredite u nadležnosti Državnog inspektorata. Vladin korak u rješenju ovog problema su izmjene kaznenog zakona gdje se tražilo povećanje kazne za lihvarske kamate i za lihvarenje. U protekle dvije godine USKOK, Ministarstvo unutarnjih poslova i Državno odvjetništvo su poduzeli niz akcija i mjera u slučajevima gdje su to stranke prijavile. Samo oglašavanje, bez realizacije kreditnog odnosa između ponuditelja i tražitelja kredita nije kazneno djelo.

Silvano Hrelja (HSU) zatražio je pisani odgovor.

Obrana od poplava

Petar Mlinarić (HDZ) pitao je planiraju li se aktivnosti na zaštiti obrane od poplava kako bi se naselja na našoj obali Dunava zaštitala od viših vodostaja i planira li se pomoći Vukovaru i ostatim jedinicama lokalne samouprave na našem području u suzbijanju komaraca.

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** rekao je "mi ćemo s našim stranama reagirati na nekoliko načina, prije svega radit će se nadvišenje nasipa na desnoj obali Dunava kod Aljmaša i za taj projekt se trenutno izrađuje dokumentacija kao i za projekt obrane Otoka sportova u Vukovaru". Za dio grada Budak u Vukovaru na rijeci Vuki također postoji projektni zadatak, obrane od poplave. "Sve aktivnosti provode se u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti prigodom nedavne poplave u travnju. Kad je riječ o komarcima, prije dva tjedna na Vladi je donijeta odluka da se dodijeli hitna pomoći za potrebe Vukovarsko-srijemske županije u iznosu od dva milijuna kuna za dezinfekciju komaraca, a razvoj će se pratiti i ukoliko bude potrebno više sredstava ponovno ćemo reagirati, zaključio je predsjednik Vlade.

Modernizacija rafinerija nafte

Đurđa Adlešić (HSLS) uputila je pitanje potpredsjedniku Vlade Damiru Polančecu. Tražila je očitovanje o programu modernizacije rafinerija nafte i formiranju tijela koja će pratiti realizaciju programa.

Potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** rekao je da je imenovan novi Nadzorni odbor INA-e u ožujku 2004. godine koji je pristupio izradi novog poslovnog plana kojim je predviđeno dvije milijarde i 70 milijuna dolara za ukupne investicije, od toga 680 milijuna dolara za modernizaciju dvije rafinerije". Polančec je zaključio riječima "danasm smo na dobrom putu da modernizacija bude završena do kraja 2010. godine što je u skladu s planovima ovog Nadzornog odbora".

Izgradnja POS-ovih stanova

Božica Šolić (HDZ) pitala je "s obzirom na to da će Grad Zagreb graditi svoje stanove na bivšoj svinjogojskoj farmi Sljemena u Sesvetama, a koja je bila namijenjena POS-u, znači li to da u Sesvetama neće više biti izgradnje POS-ovih stanova?"

Ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva **Marina Matulović-Dropulić** odgovorila je "činjenica je da u dvije godine Grad Zagreb nije predao državi zemljište za izgradnju POS-ovih stanova i da to očito i ne želi napraviti, zbog toga su se obratili ministarstvu da kupe projektu dokumentaciju i sva ona sredstva vrate državi koja su do sada uložena u izgradnju". Radi se o sredstvima od 77 milijuna 553 tisuće i 712 kuna, a "mi mislimo da nema nikakvog razloga da im to i ne prodamo, jer očito Grad Zagreb ne želi da se tam grade POS-ovi stanovi", ali na državnoj zemlji koja se nalazi u Sopnici i u Dubokom jarku gradit će se POS-ovi stanovi.

Povrat imovine

Ratko Gajica (SDSS) osvrnuo se na proces povratka imovine obitelji Rapaj-

ić iz Korenice, te je pitao predsjednika Vlade RH što će Vlada učiniti da spriječi nepravdu i nezakonitost u povratu imovine.

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da u procesu povratka imovine zaista ima problema. Da bi se takvi problemi riješili ubuduce, u resornom ministarstvu potrebno je smijeniti ljude odgovorne za propuste, a zaposliti nove koji će raditi po Zakonu i sprječavati lošu praksu.

Institucije Požeško-slavonske županije

Marija Bajt (HDZ) pitala je smatra li se Vlada RH u okviru Ustava i Zakaona odgovornom i može li što učiniti za nesmetano obavljanje djelatnosti u ustanovama i institucijama Požeško-slavonske županije.

Ministar financija **Ivan Šuker** odgovorio je da se sredstva za plaće u bolnicama, centrima za socijalnu skrb, osnovnim i srednjim školama isplaćuju preko resornih ministarstava, a ne iz županijskog proračuna. U državnom proračunu za ove institucije osigurano je 161 milijun kuna, od toga za plaće u zdravstvu i socijalnoj skrbi 50,9 milijuna kuna, za školstvo je planirano 106 milijuna kuna, od toga za osnovno školstvo 71 milijun i srednje školstvo 35,4 milijuna kuna.

Splitski škver

Marin Jurjević (SDP) podsjećajući na nedavne dogadaje u splitskom škveru pitao je "gdje su šest milijuna dolara koji su tobože otišli ciparskom naručitelju, a za koji postoje sumnje da predstavljaju kriminal, pranje novca i korupciju?"

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je "inzistiram da sva državna tijela učine svoj posao, da se istraži je li bilo kriminala ili nečasnih radnji u Brodogradilištu Split". Zaključio je riječima da danas splitski Škver posluje dobro, te isporučuje brodove bez penala.

Marin Jurjević nije bio zadovoljan odgovorom.

Autocesta Zagreb - Sisak

Nenad Stazić (SDP) podsjetio je na nedavno otvorene radove na gradnji autoceste od Zagreba do Siska. Pitao je ministra mora, turizma, prometa i razvijeka, Božidara Kalmetu kako će izvesti 46 kilometara ceste, 17 mostova, 5 vijadukata, 20 nadvožnjaka i 7 podvožnjaka.

Ministar mora, turizma, prometa i razvijeka, **Božidar Kalmeta** odgovorio je da radovi na autocesti Zagreb-Sisak teku onako kako su zacrtani i zamišljeni i zasigurno će kao i sve dionice koje ova Vlada radi biti završeni prije roka.

Usklađivanje hrvatskog s europskim zakonodavstvom

Neven Mimica (SDP) osvrnuo se na dinamiku i kvalitetu usklađivanja europskog zakonodavstva s hrvatskim, te je pitao premijera koliko novih zakona još treba predložiti Saboru na donošenje da bismo u potpunosti uskladili naše zakonodavstvo s europskom stečevinom i koliko će nam ako Vlada nastavi ovakvim usporenim predlaganjem zakonodavnog usklađivanja trebati vremena za potpuno usklađivanje.

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da pregovori s EU trebaju biti kvalitetni i brzi. Procjena Vlade je da je za ovu godinu broj zakona koji je Vlada predložila sasvim dovoljan i da će se dogodine i u 2008. godini moći ispuniti ostatak zakona koji se moraju uskladiti s Europskom unijom.

Neven Mimica (SDP) je zatražio pisani odgovor.

Prva rata umirovljenicima

Damir Kajin (IDS) pitao je hoće li umirovljenici idućeg mjeseca dobiti prvu ratu povrata mirovine i kako će Vlada doći do tog novca.

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da će koncem lipnja biti isplaćeno prvo obećanje umirovljenicima, a radi se o sumi od milijardu i pol kuna. "Novac smo osigurali i jamčim svim umirovljenicima da će

prva tranša biti isplaćena”, zaključio je premijer.

Fond hrvatskih branitelja

Ruža Lelić (HDZ) osvrnula se na Zakon o hrvatskim braniteljima i Fond hrvatskih branitelja, te je pitala što konkretno mogu očekivati hrvatski branitelji od svog udjela u Fondu branitelja.

Potpredsjednica Vlade, **Jadranka Kosor** odgovorila je da je Vlada RH prenijela 7% dionica INA-e i 7% dionica HT-a u Fond hrvatskih branitelja. ”Obavljen je i posao izrade registra hrvatskih branitelja što su učinili MORH, MUP i Ministarstvo hrvatskih branitelja, izrađeni su kriteriji o udjelima i počelo je konačno slanje obavijesti o udjelima u Fondu hrvatskih branitelja. Dodala je da raspolaganje udjelima u Fondu daje dioničarima slijedeća prava: pravo na realnu novčanu dobit od dividende i pravo na isplatu na temelju dokumenata o izračunu udjela kad prode ograničenje od tri godine.

Razvoj luke Vukovar

Vladimir Štengl (HDZ) pitao je što Vlada RH poduzima da se pokrene razvoj luke Vukovar, s obzirom na sve veću potražnju za prekrcajem roba u luci Vukovar.

Ministar mora, turizma, prometa i razviti Božidar Kalmeta odgovorio je da je luka Vukovar najperspektivnija luka unutarnjih voda u Hrvatskoj. Vezano uz perspektivu luke, Vlada RH je naručila i financirala master plan luke Vukovar, pripremila je studijsku dokumentaciju izvodljivosti luke, a vrše se i intenzivne pripreme za proširenje i razvoj luke Vukovar. Luka Vukovar će se razvijati u tri faze. Prva faza je izgradnja 400 metara nove operativne obale, druga faza do 2012. godine predviđa gradnju još 500 metara operativne obale, a treća faza nakon 2012. godine predviđa još 650 metara operativne obale i svu prateću infrastrukturu. Ukupna investicija je oko 60 milijuna eura koji se planiraju uložiti u luku Vukovar. Najvećim dijelom će se to financirati uz

potporu države putem kredita, a jednim dijelom će participirati i privatni poduzetnici.

Upis poljoprivrednog zemljišta u RH

Alenka Košića Čičin-Šain (HNS) pitala je ”kada će se konačno okončati postupak upisa poljoprivrednog zemljišta u RH što proizlazi iz obveze po zakonu iz 1991. godine, te kada će se početi vraćati zemljište bivšim vlasnicima, i što će biti s poljoprivrednim zemljištem za koje nitko nije podnio zahtjev za povrat”.

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da postoje zakoni koji to reguliraju, a za konkretne slučajevi zamolio je da se daju u pisanoj formi.

Alenka Košića Čičin-Šain nije bila zadovoljna odgovorom.

Razvoj golfa u RH

Mario Zubović (HDZ) pitao je, budući da je Vlada RH donijela i usvojila program razviti golfa u Hrvatskoj, što je do sada učinjeno za razvoj golfa i kad će se početi graditi igrališta.

Ministar mora, turizma, prometa i razviti Božidar Kalmeta odgovorio je da je u RH prostornim planovima planirano nekoliko desetaka golf igrališta. Koliko će od toga biti izgrađeno pokazat će studije isplativosti i utjecaja na okoliš. Dodao je da je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva donijelo Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o jednostavnim građevinama u kojem se kaže da za izgradnju samog terena koji predstavlja pejzažnu arhitekturu, nije potrebna građevinska dozvola. U slijedećih mjesec dana bit će potpisani i prvi koncesijski ugovor između države i investitora o izgradnji golf igrališta Crveni vrh u Umagu.

Porinuće protuminskog broda

Velimir Pleša (HDZ) osvrnuo se na nedavno porinuće protuminskog broda u Vela Luci, te je pitao da li ovo pori-

nuće predstavlja dugoročnu, stratešku odluku Ministarstva obrane i Vlade RH da domaća industrija u cilju opremanja i modernizacije Hrvatskih oružanih snaga dobije veću ulogu.

Ministar obrane **Berislav Rončević** odgovorio je vezano uz nedavno porinuće, ”ispitivanja pokazuju da brod ima izuzetne manevarske sposobnosti, a također predstavlja hrvatski proizvod od ideje do izvedbe, čime se doprinosi gospodarskom razvoju RH”. ”Snažno se potiče domaća vojna industrija, a u suradnji s Ministarstvom gospodarstva radi se na osnivanju rastera domaćih proizvođača vojne industrije.

Sređivanje zemljišnih knjiga

Kruno Peronja (HDZ) pitao je za aktivnosti Ministarstva pravosuda u provedbi projekta sređivanja zemljišnih knjiga i katastra u dijelu koji se odnosi na rad zemljišno-knjizičnih odjela općinskih poslova, s obzirom na presudnu važnost koju to sređivanje ima u pogledu realizacije brojnih razvojnih projekata.

Ministrica pravosuda **Ana Lovrin** odgovorila je da Ministarstvo pravosuda zajedno s pravosudnim tijelima intenzivno i sustavno radi na operacionalizaciji Vladinog programa Strategije reforme pravosuđa. Jedan od važnih segmenta u toj strategiji je rješavanje i sređivanje stanja u zemljišnim knjigama i to kako u smislu rješavanja broja zaostalih predmeta tako i u dosiranju dnevne ažurnosti zemljišno-knjizičnih odjela na europskoj razini i uskladivanje zemljišno-knjizičnih i katastarskih podataka, te digitalizacija podataka zemljišno-knjizičnih uložaka.

Funkcioniranje Županije Požeško-slavonske i Općine Velika

Zastupnica **Željka Antunović (SDP)** upitala je predsjednika Vlade Ivu Sanađera namjerava li Vlada pomoći Županiji Požeško-slavonskoj i Općini Velika da ponovo uspostavi normalno funkcioniranje nakon afere ”Kamen Ingrad” koja je, između ostalog, ugrozila poslo-

vanje oko 400 malih dobavljača, vjerovnika tog poduzeća i nakon koje je 470 radnika ostalo bez zaposlenja?

Premijer **Ivo Sanader** je odgovorio da će Vlada voditi računa da sve hrvatske županije budu isto tretirane i da im se omogući jednak razvoj, pa tako i Požeško-slavonskoj. Nadalje je korigirao izjavu zastupnice o blokadi ove županije i općine Velika koja nije točna jer je blokirana samo općina Velika dok županija nastavlja s radom. Zaključio je da će uz nadzor Ministarstva finansija, Vlada pomno pratiti situaciju, te će posebnu pažnju usmjeriti na zaposlenike.

Zastupnica nije bila zadovoljna odgovorom.

Pristupačnost policijskih postaja osobama s ograničenom pokretljivošću

Što Ministarstvo unutarnjih poslova čini, u skladu sa zadanom nacionalnom strategijom jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine, da bi olakšalo pristup invalidnih osoba policijskim postajama, zanimalo je zastupnicu **Karmelu Caparin (HDZ)**?

Državni tajnik MUP-a **Ivica Buconjić** odgovorio je da će njegovo ministarstvo zasigurno slijediti ovu politiku hrvatske Vlade i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, te da već u 11 policijskih uprava postoje rampe za prilaz, kao i u nekoliko policijskih postaja gdje se vade osobni dokumenti, dok je cilj da se do konca mandata ove vlade takvi prilazi osiguraju za sve policijske uprave. Također, zaključio je, u sklopu projekata za nekoliko novih policijskih uprava predviđeno je postavljanje takvih prilaza za osobe s invaliditetom što slijedi zadani cilj da su u razumnom roku sve policijske uprave i važnije policijske stanice u kojima se vade osobni dokumenti prilagode za korištenje tom dijelu grada.

Inicijalna sredstva za rad obrtnika

Zastupnik **Josip Đakić (HDZ)** upitao je kako Ministarstvo gospodarstva, rada

i poduzetništva namjerava poticati daljnji razvoj poduzetništva, posebno početnika koji imaju velike probleme s osiguranjem sredstava za početak rada?

Ministar **Branko Vukelić** odgovorio je da je Vlada poduzela više koraka u smjeru pojednostavljenja administrativnih postupaka potrebnih za otvaranje poduzeća ili obrta, od kojih je izdvojio HITRO.HR, te smanjenje troškova osnivanja obrta i skora mogućnost njegove registracije putem Interneta. Aktivnosti koje provodi Vlada i nadležno ministarstvo idu u smjeru buđenja i poticanja proizvodnog sektora, a u okviru toga je i saniranje i restrukturiranje proizvodnih poduzeća. Vlada kroz takve projekte koji se primjenjuju za velika poduzeća posredno potpomaže njihove kooperante koji uglavnom dolaze iz domene malog i srednjeg poduzetništva. No, osim posredno, Vlada je za razvoj i poticaje novih poduzetnika i obrtnika omogućila do 80 tisuća kuna bespovratne potpore za registraciju, izradu poslovnog plana, izobrazbu, nabavku informatičke opreme i sl., te je osigurala i povoljne kamate od 2-4%. Isto tako, preko HAMAG-a je za poduzetnike omogućeno i državno jamstvo do 80% kredita, maksimalnog iznosa 1,5 milijuna kuna. Ovim programima Vlada je do danas uspjela gotovo udvostručiti broj novih obrta i poduzeća.

Najamnina na području posebne državne skrbi

Zastupnik **Pejo Trgovčević (HSP)** upitao je kako Vlada planira riješiti probleme više od 50 tisuća hrvatskih građana koji žive u državnim stanovima ili kućama na području od posebne državne skrbi, a kojima je izračunata visina najamnine u visini od 2,36 kuna, dok su do sada plaćali mjesecni paušal od 100 kuna? Dodao je da su većina tih obitelji socijalni slučajevi koji ne mogu izdvojiti od 300 do 800 kuna za mjesecnu najamninu.

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da su najamninu u toj visini stanovnici ovih područja dobili da bi uskoro, kada krene otkup stanova imali regularan status i

mogli otkupiti nekretnine po privilegiranim cijenama i povoljnijim uvjetima kreditiranja. Stanovnicima će biti ponuđene dvije opcije ili primati subvenciju i plaćati otkup stana kao i svi drugi ili će ovu najamninu moći uključiti u buduću cijenu otkupa stana uz povoljno kreditiranje na 20 do 30 godina uz povlaštene uvjete.

Zastupnik je bio djelomično zadovoljan odgovorom.

Pretvorba i privatizacija

Predsjednik Vlade Ivi Sanaderu pitanje je uputio zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**. Zanimalo ga je kada će Vlada ispuniti zaključke Hrvatskog sabora koji se odnose na rješavanje nepravilnosti privatizacije, pošto je od 1556 slučajeva privatizacije na nezakonit način provedeno njih 1481? Također, nastavio je kada će i na koji način biti riješen slučaj predstavnika Tvornice duhana Zagreb, pošto Vlada vrši pritisak na pravosude da se opravda postupak Tvornice duhana Rovinj.

Predsjednik Vlade dr. sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da u Hrvatskoj postoje tri dobla vlasti, te da je njegova ocjena da Vlada vrši pritisak na pravosude demagoška i neistinita. No, dodao je Vlada, pošto nema nikakve izvršne moći intervencije u ovaj problem, apelira na poslovodstvo Adris grupe i TDR-a da pokuša riješiti ovu situaciju i postigne dogovor s radnicima koji ne žele preseljenje u Kanfanar.

Zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom.

Korištenje prirodnih bogatstava

Kako korištenje prirodnih bogatstava i prihodi od koncesija čine izuzetno važan aspekt gospodarstva, koje je aktivnosti Vlada poduzela i namjerava učiniti u cilju uređenja ovog segmenta gospodarske politike, upitao je zastupnik **Vlado Jelkovac (HDZ)**?

Ivan Šuker, ministar financija odgovorio je da njegovo ministarstvo u suradnji sa FINA-om dovršavaju pro-

jeft uspostavljanja registra koncesija, koji do sada nije postojao u RH i time je vladala potpuna nesređenost u ovom segmentu gospodarstva. Od petstotinjak jedinica lokalne samouprave, u protekle dvije godine, prikupili su se podaci o oko 6,5 tisuća koncesijskih ugovora za 40-tak djelatnosti koji su uvršteni u jedinstveni registar, te će biti objavljeni na Internetu. Rezultat same najave objavljivanja ovog registra povećao je prihode od naplata koncesija za gotovo 30 milijuna kuna u prva četiri mjeseca. Registrar koncesija, zaključio je, sigurno će donijeti novine i pozitivne financijske efekte i u jedinicama lokalne samouprave, kao što je već vidljivo na razini državnog proračuna, a i konačno će se urediti korištenje prirodnih bogatstava RH.

Vanjski dug

Zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)** upitala je do kada sadašnja Vlada misli stagnaciju gospodarskog rasta i zapošljavanja nadoknadivati inozemnim zaduživanjem?

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da je u protekle dvije godine ova Vlada smanjila vanjski dug, u dijelu koji se odnosi na državu, za punih 7% što iznosi 700 milijuna dolara. Što se tiče zaduženja banaka i gradaštva, dodao je, na njega Vlada ne može utjecati. Vlada je također i smanjila deficit sa 6,3% na 4,1% u 2005. godini.

Zastupnica nije bila zadovoljna odgovorom.

UNESCO-va zaštita Trogira

Zastupnica **Jagoda Majska Martinčević (HDZ)** upitala je ministra kulture jesu li istinite glasine da će se Grad Trogir skinuti s liste zaštićene kulturne baštine UNESCO-a, te kakvo je stanje u njemu?

Ministar kulture **Božo Biškupić** odgovorio je zastupnici da su mediji pisali o tome s pravom jer su neki pojedinci mislili da mogu zbog vlastitih probitaka uništavati zaštićenu cjelinu, no ministarstvo je uputilo u Trogir inspekcijske

službe koje su utvrdile nepravilnosti i u skladu sa zakonom izdale rješenja kojima se takve aktivnosti onemogućuju. Vlada je također, imenovala Konzervatorski odjel u Trogiru koji je jedini zaštićeni grad koji ga do sada nije imao, te je osnovan i Odbor za praćenje i planiranje provedbenih mjer za zaštitu kulturne baštine u tom gradu tako da nema bojazni da će Trogir biti skinut s UNESCO-ve liste.

Optužbe za silovanje

Zastupnica **Vesna Pusić (HNS)** upitala je predsjednika Vlade namjerava li Vlada poduzeti kakve akcije, posebno Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, u vezi s nedavno iznesenim, optovanim optužbama za silovanja u koncentracijskom logoru kojima se tereti sudac Ustavnog suda Vice Vukovjević?

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da je ovo pitanje, iako i njega zanima utvrđivanje istinitosti tih navoda, upućeno na krivu adresu jer Vlada nema nikakvih zakonskih ovlasti nad sudstvom osim apeliranja da se ovaj slučaj ispita kao i svaki drugi.

Zastupnica nije bila zadovoljna odgovorom.

Financiranje Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa

Zastupnik **Tomislav Čuljak (HDZ)** zamolio je državnog tajnika Ivicu Bucionića da ukratko pojasni način finansiranja najznačajnijih projekata iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa u RH.

Državni tajnik MUP-a **Ivica Bucionić** odgovorio je da je Vlada Nacionalni program sigurnosti cestovnog prometa u RH donijela na sjednici 23. veljače 2006. godine. Mjere i aktivnosti iz tog programa financiraju se iz nekoliko izvora. Jedan od izvora su sredstva od prekršajnih kazni, zatim, sredstva od Hrvatskog autokluba, Centra za vožila Hrvatske i sredstva od premija koje naplaćuju osiguravajuće kuće. Iz ovih

izvora do sada je osigurano oko 65 milijuna kuna za financiranje projekata, preventivnih aktivnosti i ostalih akcija koje mogu pridonijeti poboljšanju stanja u sigurnosti prometa na cestama. Ohrađujući su podaci koji govore o smanjenju broja prometnih nezgoda i stradalih na našim cestama, dijelom zahvaljujući i provedbi ovog programa, zaključio je.

Kašnjenje investicija u hrvatske rafinerije

Zastupnik **Davorko Vidović (SDP)** upitao je premijera kako objašnjava nedopustivo kašnjenje investicija u hrvatske rafinerije, čime Vlada misli opravdati odgodu njihove modernizacije do 2011. g., te kako će se naše tržiste opskrbljivati gorivom E5 kvalitete dok se modernizacija ne dovrši?

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da modernizacija ne ide planiranim tempom zbog više razloga, među kojima je posebno istaknuo mali broj sredstava koje je bivša Vlada osigurala, nepostojanje studije utjecaja na okoliš, nepostojanje lokacijske dozvole, nepostojanje bilo kakvog nadležnog tima stručnjaka koji bi se time bavio i praksom korištenja dobiti INA-e za pokrivanje gubitaka u prethodnim godinama. Novi rok modernizacije za rafinerije u Sisku i Rijeci je 2010. godine, zaključio je premijer.

Zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom.

Razvoj znanosti i tehnologije

Zastupnicu **Ivanku Roksandić (HDZ)** zanimalo je što se konkretno misli pod novom politikom prema znanosti i tehnologiji, za razdoblje od 2006. do 2010. godine.

Ministar znanosti, obrazovanja i športa **Dragan Primorac** objasnio je da je Hrvatska prihvatala, te je sada u fazi implementacije, jednog novog koncepta razvoja društva koji je prihvoren u EU, a sastoji se u objedinjavanju obrazovnog i znanstveno-istraživačkog prostora kojim se znanstveni rezultati usmjeravaju putem primijenjenih istra-

živanja i spajanja s gospodarstvom. Slijedom toga, u svojoj nacionalnoj politici za razdoblje od 2006. do 2010. godine, Vlada je kao prioritete istakla povećavanje izdvajanja za znanost do 3% BDP-a u tragu s Lisabonskom deklaracijom, preustrojem i rekonstrukcijom javnih znanstvenih instituta, te povezivanjem hrvatskih znanstvenika u domovini i inozemstvu.

Gospodarski rast i razvoj RH u okviru jugoistočne Europe

Zastupnik **Krešimir Čosić (HDZ)** upitao je koliko se znanstvenih institucija u Hrvatskoj bavi komparativnom analizom prednosti koju ima hrvatsko gospodarstvo na prostoru jugoistočne Europe, te kakvo je stajalište Vlade o potrebi organiziranja odgovarajuće međunarodne konferencije koja bi se bavila perspektivama rasta i razvoja tog područja?

Potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** odgovorio je da područje jugoistočne Europe ima snažne potencijale, te je jedno od najbrže rastućih tržišta, posebno poljoprivrednih proizvoda i hrane, u Europi. Danas se trgovinska razmjena između zemalja kandidata za članstvo u CEFTA-e obavlja putem tridesetak bilateralnih sporazuma, što bi se ulaskom u CEFTA-u trebalo urediti u okviru multilateralnih ugovora. Hrvatsko gospodarstvo kao jedno od najrazvijenijih u ovom dijelu Europe imat će sigurno ogromnih komparativnih prednosti. Analiza tih prednosti se vrši za više naručitelja, od HGK-e, HUP-a do pojedinih ministarstava, a organiziranje međunarodne konferencije bi također predstavljalo korak u pozitivnom smjeru.

Izravan upis na fakultete

Zastupnica **Marija Lugarić (SDP)** upitala je predsjednika Vlade hoće li podržati ministricu Jadranku Kosor u zadрžavanju prava na izravan upis za djecu hrvatskih dragovoljaca ili će se prikloniti mišljenju struke koji kao jedini kriterij upisa na fakultet izdvaja izvrsnost?

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da je opredjeljenje ove Vlade da zadrži izvrsnost kao kriterij upisa na fakultet ali i da se djeci hrvatskih dragovoljaca osigura nastavak školovanja. Dodao je kako će u suradnji sa strukom biti dogovoren konačno rješenje ovog problema na zadovoljstvo obje strane. Također, dodao je, Hrvatskoj ionako nedostaje visokoobrazovanih mladih ljudi, te se mora i nadalje osiguravati što veći broj studentskih mješta kao i smanjivanje broja onih studenata koji nikad ne završe upisane fakultete.

Zastupnica nije bila zadovoljna odgovorom.

Razvoj sveučilišta

Zastupnik **Ivo Banac (nezavisni)** upitao je postoji li u Ministarstvu znanosti obrazovanja i sporta koncept razvoja regionalnih sveučilišta, posebno u odnosu na očiglednu stagnaciju razvoja Sveučilišta u Dubrovniku, koncept specijalizacije sveučilišta i poslijediplomske studije koji bi imali međunarodni karakter?

Ministar **Dragan Primorac** odgovorio je da je Vlada ove godine povećala izdvajanja za dubrovačko sveučilište za gotovo 50%, te je dala punu potporu toj instituciji u privlačenju kvalitetnih kadrova, no Vlada ipak mora poštovati autonomiju sveučilišta i ne može se uplatiti u rješavanje problema regionalne samouprave. Nadalje, usuglašen je stav da se ne osnivaju veleučilišta ili studijski programi koji bi se duplicitirali. Također je u dvije godine zaposleno oko 1000 znanstvenih novaka i 800 nastavnika na hrvatskim sveučilištima, što je najveći broj u posljednjih 16 godina.

Drvno-prerađivačka industrija

Zastupnika **Zlatka Koračevića (HNS)** zanimalo je kojim mjerama i kojim rokovima Vlada RH ima namjeru finalnom drvno-prerađivačkom sektoru osigurati održivo poslovanje, te je li spremna podržati inicijativu i zahtjev drvara iz Varaždinske županije?

Potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** odgovorio je da je ova Vlada oformila Upravu za drvnu upravu unutar Ministarstva poljoprivrede, koja je u suradnji s akademskom zajednicom napravila detaljnu analizu stanja u drvno-prerađivačkoj industriji kao podlogu za izrađenu strategiju razvoja koja će ovih dana biti upućena u Vladinu proceduru za izvedbu operativnog programa. Od niza predviđenih subvencija i mjera potpredsjednik Vlade izdvojio je mjeru usmjerene finansijskom restrukturiranju, podizanju tehnološke razine i kontrole kvalitete. Također, jedan dio mjeru je usmjerena na uključivanje dizajnerskih kuća i izrađivanje novog nacionalnog drvnog *branda*, te politiku Hrvatskih šuma da prednost u nabavi sirovina imaju drvoprađivači višeg stupnja finalne obrade i oni usmjereni izvozu.

Zastupnik je zamolio pismeni odgovor.

Pritisci na legalno izabrane vijećnike

Zastupnik **Željko Pecek (HSS)** upitao je predsjednika Vlade da li podržava politiku pritiska na legalno izabrane vijećnike u pojedinim općinama i županijama da promijene stranačku pripadnost i time osiguraju vlast HDZ-u?

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da lokalna samouprava i središnja državna vlast, kada je riječ o njegovoj stranci i političkom programu, imaju potpunu autonomiju. Dodao je da je HDZ u praksi uveo i načelo supsidijarnosti koje je u skladu s modernim pravcima europske politike, te da bi bilo poželjno da ga uvedu i ostale parlamentarne stranke kao znak političke zrelosti. Što se tiče navedenih optužbi, premijer je uputio zastupnika da sva konkretna saznanja uputi na odgovarajuću adresu Državnog odvjetništva.

Zastupnik je tražio pismeni odgovor.

Zakon o oružju

Zastupnik **Ivica Pančić (SDP)** podsjetio je na Vladino obećanje o pojača-

vanju kontrole i postrožavanju kriterija za posjedovanje oružja koje je bilo potaknuto prošlogodišnjim brutalnim trostrukim ubojstvom. Upitao je koliko se još ubojstava mora dogoditi da bi Vlada nešto poduzela?

Premijer **Ivo Sanader** odgovorio je da je Vlada izradila novi Zakon o oružju, čija je izrada upravo potaknuta spomenutim ubojstvima. Zakon je uskladen s legislativom EU i uskoro bi trebao ući u saborsknu proceduru.

Zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom.

Ovime je aktualno prijepodne 20. sjednice završeno.

I. Č.; A. F.

PRIJEDLOG ZAKONA O OSNIVANJU SVEUČILIŠTA U PULI

Malo, fleksibilno i profilirano Sveučilište u Puli

Tijekom rasprave iskazana je neupitnost osnivanja Sveučilišta u Puli i naglašena želja za njegovim osnivanjem koja traje gotovo 60 godina. Predstavnik predlagatelja (Vlada RH) podvukao je kako je cijeli koncept razvoja modernoga hrvatskog sveučilišta i postavljanje njegove mreže doveo do toga da Hrvatskoj trebaju mala, fleksibilna i dinamična sveučilišta. A upravo takvo bi bilo Sveučilište u Puli, malo, fleksibilno i profilirano za određena znanstvena područja kako je i predloženo ovim zakonskim prijedlogom. Nakon kraće rasprave zastupnici su jednoglasno prihvatali Prijedlog zakona, a primjedbe i prijedloge uputili predlagatelju da ih uzme u obzir kod izrade Konačnog prijedloga zakona.

O PRIJEDLOGU

Kao što naslov sugerira ovim zakonskim aktom Vlada predlaže osnivanje Sveučilišta u Puli navodeći kako ono svojim ustrojem i sadržajno neće biti kopija postojećih sveučilišta u Hrvatskoj. Sveučilište u Puli bit će malo, fleksibilno i profilirano za određena znanstvena područja, a temeljit će se na odjelima i u svom sastavu imati Sveučilišnu knjižnicu i službe kojima će se osigurati cjelovitost i potrebni standard visoke

naobrazbe. Ustroj na odjelskom načelu nameće potrebu da pravnu osobnost ima samo Sveučilište, što će omogućiti fleksibilnije i racionalnije poslovanje. Osnivanje ovog sveučilišta predstavljalo bi dodatnu nadogradnju postojećih međunarodnih obrazovnih aktivnosti u Puli.

Iskazana želja i uloženi napor za osnivanje Sveučilišta u Puli ne traju tri godine nego gotovo 60 godina.

za ovu godinu osigurana su sredstva za rad Sveučilišta u Puli, u ukupnom iznosu od 1.716.014 kuna, za razdoblje od listopada do prosinca 2006, za dio akademске godine 2006/2007. Točan iznos potrebnih sredstava za čitavu akademsku godinu utvrđit će se sporazumno između sastavnica Sveučilišta u Rijeci i budućeg Sveučilišta u Puli.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo poduproje donošenje ovoga Zakona i nema primjedbe na tekst Prijedloga.

U raspravi u **Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu** istaknuta je neupitnost prijedloga, budući da su po istom postupku nedavno osnovana dva manja sveučilišta u Hrvatskoj, u Zadru i Dubrovniku, kao homogene visokoškolske ustanove s jedinstvenom pravnom osobnošću. U raspravi su podupruti programski i razvojni pravci novoga sveučilišta, uključujući i njegove međunarodne aspekte, ali je postavljeno pitanje stupnja u kojem novo sveučilište može ispuniti zahtjeve omjera znanstveno-nastavnog kadra i broja studenata prema mjerilima Bolonjskog procesa. Novo sveučilište je prilika da se u njegovim okvirima razvije odgovarajući proces ospozobljavanja novog nastavnog

kadra. A tu su bitne povijesne i aktualne specifičnosti, odnosno potrebe istarskog sociokulturalnog prostora, na koje najbolje može odgovoriti sveučilište sa sjedištem u Puli. Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da prihvati Prijedlog zakona.

RASPRAVA

Razvoj modernih hrvatskih sveučilišta

O potrebi osnivanja Sveučilišta u Puli uvodno je govorio ministar znanosti, obrazovanja i sporta, dr. sc. **Drađan Primorac**. Cijeli koncept razvoja modernih hrvatskih sveučilišta i postavljanje mreže istih doveo je do toga da Hrvatskoj trebaju mala, fleksibilna i dinamična sveučilišta. Priprema za osnivanjem Sveučilišta u Puli trajala je više od tri godine, a njegovim bi se osnivanjem više-manje postavila mreža naših sveučilišta.

U nastavku stavove Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu prenio **Željko Pavlić (MDS)**, a **Anton Peruško** je u ime **Kluba zastupnika SDP-a** podržao prihvatanje Prijedloga zakona. U Klubu su svjesni da je preustroj visokoškolskih institucija i njihovo organiziranje u integrirana sveučilišta odjelnog tipa složen i odgovoran posao ali i jedini pristup koji jamči uspješnost i kvalitetu visokoškolskog obrazovanja prilagođenog Bolonjskoj deklaraciji i suvremenoj praksi. Pri promišljanju i donošenju odluke o osnivanju Sveučilišta u Puli važne su povijesne i kulturne prepostavke višestoljetnog položaja i razvoja Istre, a iskazana želja i uloženi napor za osnivanje Sveučilišta u Puli ne traju tri godine, kako je rekao ministar, nego gotovo 60 godina, kazao je Peruško. Govorio je zatim o prepostavkama koje govore o opravdanosti osnivanja Sveučilišta u Puli. Ovo je Sveučilište osmišljeno kao autonomna integrirana akademska zajednica nastavnika, istraživača, umjetnika i studenata uključena u hrvatsku međunarodnu sveučilišnu mrežu koja je komplementarna sebi najbližem sveučilištu

u Rijeci, a ne konkurira mu. Planirana misija sveučilišta u Puli je razviti učilište koje će svojom vrsnoćom i kvalitetom znanstvenog i nastavnog rada pridonositi raspoznatljivosti hrvatske sveučilišne zajednice i biti stožer razvoja ovog zapadnog dijela naše domovine, a napose ostvariti i zadržati visoku razinu vrsnosti u nastavi i znanstvenom radu u suradnji s gospodarstvom na mudro odabranim područjima.

Pula koja dobrano brodi svojim trećim milenijem postojanja kao urbano naselje sigurno zaslužuje sveučilište jer ostvaruje sve statističke i socio-kulturne pretpostavke za to u predloženom zakonu.

Osnivanje Sveučilišta u Puli važan je dio preustroja i razvoja mreže visokog školstva u Republici Hrvatskoj, a za **Klub zastupnika IDS-a** još i pitanje od nacionalnog značaja, rekao je **Valter Drandić**. Klub je uvjeren da bez Sveučilišta u Puli nema primjernoga ekonomskog i ukupnog društvenog rasta, potrebne konkurentne sposobnosti i razvoja na način kakav bi htjeli imati u slijedećim desetljećima u toj našoj regiji i Hrvatskoj uopće. U pripremi za osnivanje Sveučilišta u Puli stvoreno je jednojedinstveno povoljno društveno ozračje s deklariranim potporom Istarske županije, Grada Pule, Porečko-pulske biskupije, političkih stranaka, Sveučilišta u Rijeci, razno-raznih udruženja, i cjelokupnog istarskog gospodarstva. Sada u Puli djeluju 3 visokoškolske ustanove u sastavu Sveučilišta u Rijeci, a njihovim udruživanjem u novo Sveučilištu u Puli, ovaj bi grad, Istra i cijela Hrvatska trebali dobiti sveučilište koje neće biti replika postojećih hrvatskih sveučilišta već komplementarno njima. To bi Sveučilište trebalo biti prepoznatljivo, a napose kvalitetno i propulzivno te odgovarati potrebama Pule i Istre i predstavljati motor akademskog i svekolikog razvoja

zapadnog dijela Hrvatske. Sva svjetska iskustva govore da su investicije u obrazovanje najdjelotvornije, a IDS vjeruje da će Sveučilište u Puli jačati cijelu tu regiju kroz potporu gospodarstvu, napose potporu političkom i kulturnom životu. Klub će podržati predloženi zakon.

Prihvatanje Vladinog prijedloga podržao je i **Milan Meden** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Upozorio je na činjenicu da sveučilišta imaju značajan utjecaj na regionalni razvoj i razvoj županije u kojoj djeluju kroz povećanje bruto domaćeg proizvoda u regiji, zaposlenosti i dohotka. Govorio je zatim o načinima preko kojih sveučilišta doprinose razvoju Istarske županije. Uz postojeće visokoškolske ustanove koje već djeluju u Puli ovaj se grad nakon dugog niza godina profilira kao sveučilišni grad i nema dileme da će u budućnosti neki drugi fakulteti zaživjeti unutar novog Sveučilišta u Puli, zaključio je Meden.

Povijesni iskorak

I **Klub zastupnika HSS-a** će podržati Prijedlog zakona, rekao je dr. sc. **Zvonimir Sabati**. Ovakvu dobru inicijativu Vlada je trebala potkrijepiti s malo više podataka koji manjkaju u obrazloženju zakonskog teksta. Nema dovoljno podataka o preduvjetima za provođenje Zakona (prostorni, kadrovski i financijski) i ne zna što je o tome reklo Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, a također ga zanima i koliko znanstvenih novaka, asistenata, docenata, izvanrednih i redovnih profesora već ima u ustanovama koje će ući u sastav budućeg Sveučilišta u Puli. Smatra kako je prijeku potrebno otvoriti jednu raspravu o mreži sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Drži da se sa Sveučilištem u Puli ne zatvara mreža naših sveučilišta jer tu je npr. jedan Varaždin koji također ima svoju inicijativu u tom smislu, ali i dovoljnu kvalitetu. Nema nikakve dvojbe da će resorno ministarstvo i Nacionalno vijeće podržati intenciju osnivanja novog sveučilišta ukoliko se dogodi u Varaždinu ili bilo gdje drugdje, odgovorio je ministar **Primorac**. Rekao je još

kako se u Elaboratu o osnivanju Sveučilišta u Puli nalazi cijela finansijska konstrukcija njegova osnivanja, ali i podaci o broju docenata, nastavnika itd. pa zastupnik može dobiti njegovu kopiju.

Sjednica je zatim prekinuta i nastavljena drugi dan, a prvi je u ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio **Nikola Vuljanić**. Rekao je da će Klub sa zadovoljstvom podržati zakonski prijedlog o osnivanju Sveučilišta u Puli kao što bi pozdravio svaku inicijativu proširenja mreže visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj. Više je razloga za to, a prvi i najvažniji je pružiti šansu svim mладимa da se obrazuju. Drugi razlog nalazi u činjenici da se na fakultetima gdje su sva područja usko specijalizirana ne može brzo i efikasno reagirati na izazove tržišta kao što je to primjerice moguće na sveučilištima koja se temelje na predloženom modelu organizacije sveučilišta, odjelskom modelu. Nastojanje da se podigne opća razina obrazovanja također je razlog zašto treba podržati Prijedlog zakona, rekao je Vuljanić.

Osnivanjem Sveučilišta u Puli istarsko gospodarstvo će dobiti novu dimenziju i uzlet.

Pula koja dobrano brodi svojim trećim milenijem postojanja kao urbano naselje sigurno zaslužuje sveučilište jer ostvaruje sve statističke i socio-kultурne prepostavke koje su date u Prijedlogu zakona, a naročito u elaboratu o osnivanju Sveučilišta u Puli, rekao je **Silvano Hrelja** u ime **Kluba zastupnika HSU-a**. To je posebno opravданo u kontekstu novih europskih trendova sadržanih u Bolonjskoj deklaraciji o razvoju manjih i fleksibilnijih sveučilišta koja su za akademsku zajednicu više kao nadopuna i integrirajući faktor nego kao konkurenčija. Osnivanje Sveučilišta u Puli najbolja je investicija za budućnost, povijesni iskorak i jamstvo budućeg razvoja Pule i šireg zavičaja. Stvaranjem pretpostavke za razvoj akademske zajednice garancija je razvoja i sazrijevanja političkih odnosa i demokracije na

istarskom poluotoku. Klub će poduprijeti donošenje predloženog zakona.

Tri razloga prihvatanja Prijedloga

Tri su razloga zbog kojih će **Klub zastupnika HSP-a** podržati prihvatanje Prijedloga zakona, rekao je **Pero Kovačević**. Osnivanjem sveučilišta i učilišta u regionalnim centrima pruža se mogućnost većem broju hrvatskih građana, poglavito mладимa, da stječu visoku stručnu spremu što je jako bitno s obzirom na sadašnju gospodarsku situaciju i socijalnu sliku Hrvatske. Uspravo s nastojanjem da imamo što više visokoobrazovanih ljudi potrebno je razvijati i sustav stipendiranja i kreditiranja tako da se potiče izvrsnost, a nadarenim mладim ljudima omogući upis na sveučilišta. Vladin prijedlog treba podržati i zbog novog modela organiziranja i izvođenja studija, ovisno o potrebama tržišta, a napose zato da steknemo svoje neovisno školstvo. Jednako je tako bitno odgovarajućom politikom zadržati visokoobrazovane ljudi u Hrvatskoj koji bi otišli van jer ne mogu dobiti posao u svojoj domovini.

Klub zastupnika nacionalnih manjina pozdravlja osnivanje Sveučilišta u Puli, rekao je dr. sc. **Furio Radin**, i podsjetio da je ovdje riječ o jednom višenacionalnom grad kulture i centru jedne županije sa specifičnim statutom koji afirmira u službenoj uporabi dvojezičnost. Pula je dvojezičan grad pa je Radin izrazio nadu da će to biti i buduće sveučilište, odnosno tome prilagođen njegov statut.

Osnivanje Sveučilišta u Puli pitanje je od nacionalnog značaja, naglasio je **Valter Poropat (IDS)**. Osnivanje jedne ovako snažne državne institucije u Puli omogućit će ne samo razvoj znanosti već i svega onoga što znanost sa sobom nosi. Sveučilište u Puli realna je životna potreba i zastupnik Poropat vjeruje da će predloženi zakon dobiti potporu saborskih zastupnika. Utvrđenje još jednog sveučilišta u Hrvatskoj doprinos je znanosti, gospodarskoj i socijalnoj sigurnosti i jednakosti, napose napret-

ku uopće, rekao je mr. sc. **Ivan Bagarić (HDZ)**. Globalizacija se ne može jednostavno zaustaviti, ali se mogu njezine negativne posljedice korigirati, između ostalog, naobrazbom i osnivanjem sveučilišta. Zastupnik je podržao Prijedlog zakona i zaželio svako dobro ovom sveučilištu kao i sretan ulazak u Hrvatsku i svjetsku akademsku zajednicu, te ustvrdio da će njegova uspješnost ovisiti o razini sposobnosti za suradnju s ostatkom akademske zajednice u Hrvatskoj i u svijetu te o kvaliteti ljudskih i materijalnih potencijala s kojima će Sveučilište raspolagati.

Škola starih zanata

Ante Markov (HSS) se pridružio svima koji su izrazili podršku Prijedlogu zakona. Dojmila ga se konstatacija da će to biti malo, fleksibilno i profiliранo sveučilište za određena znanstvena područja. Takvo bi promišljanje trebalo biti univerzalno, kaže Markov. Potrebe našeg društva su različite- od najniže potrebe za znanjem do obrazovanja koje se može neposredno primijeniti. U tom smislu je, kaže, pokrenuo inicijativu za oživljavanje svojevrsne škole starih zanata i želi da se ista sagledava i vrednuje u kontekstu potreba suvremenog hrvatskog društva. Markov ima u vidu stare zanate koji nisu iščezli iz života ali jesu iz udžbenika (drvena brodogradnja). U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je **Damir Kajin**. Nije vido razlog zašto se s ovim zakonskim prijedlogom toliko čekalo, vlade izmjenjivale u mandatima, a Sveučilište u Istri i Puli se nije dogodilo. Podržao je zakon istovremeno se čudeći zašto se odmah nije išlo u hitnu proceduru kada je Prijedlog u potpunosti oslobođen bilo kakvih ideoloških razlika između lokalne samouprave, Vlade i pojedinih klubova zastupnika. Dijeli mišljenje sa zastupnikom Radinom glede dvojezičnosti Sveučilišta kao elementa jedne regionalne prepoznatljivosti. Drži da će osnivanje Sveučilišta u Puli zasigurno kvalitetno opredijeliti budućnost tog dijela Hrvatske i učiniti dostupnijim pristup Sveučilištu ljudima na tom prostoru.

Svaku podršku zakonskom prijedlogu dao je dr. sc. **Miljenko Dorić (HNS)**. Prednost malih, modernih regionalnih sveučilišta je da se puno brže približavaju potrebama regije. Takvo jedno sveučilište u Puli u ovom je trenutku apsolutno dobro došlo, ali Dorić smatra da bi tom novom sveučilištu trebalo pomoći kad je u pitanju prioritet u dobivanju stipendija, posebno državnih stipendija. Na prijedlog da novo sveučilište bude dvojezično odgovara da je potrebna trojezičnost misleći pritom na engleski jezik kao jezik međunarodne komunikacije. Zastupnik dr. sc. **Furio Radin (neovisni)**, zastupnik talijanske nacionalne manjine) ustajao je na ocjeni o potrebi dvojezičnosti Sveučilišta u Puli te podsjetio da Istarska županija ima Statut koji priznaje dvojezičnost.

Osnivanjem Sveučilišta u Puli istarsko gospodarstvo će dobiti novu dimenziju i uzlet, rekao je **Lino Červar (HDZ)**. Raduje činjenica da usporedno s reformom obrazovnog sustava i Bolonjskim procesom dolazi ovaj zakonski prijedlog o osnivanju Sveučilišta u Puli gdje će se učiti i odgajati domaći kadar. Červar je uvjeren da je to zadnji put da master plan razvoja turizma u Istri pišu stranci. Zaključujući rekao je da će Klub zastupnika HDZ-a podržati zakonski prijedlog.

Mnoge zemlje u Europi planiraju ili već energično provode regulaciju i decentralizaciju sustava visokog obrazovanja kao odgovor na nove izazove i okolnosti, primijetio je **Anton Peruško**, istupajući u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Tim procesima harmonizacije koji će se provesti u Europi do 2010. pri-družila se i Hrvatska potpisom Bolonjske deklaracije u Pragu 2001. Proces harmonizacije visokog obrazovanja bit će moguće uspješno realizirati stvaranjem fleksibilnih i adaptabilnih visokih učilišta, a to su prema iskustvima u svijetu relativno manja sveučilišta koja bi trebala biti sposobna brzo se prilagoditi

i dati doprinos razvoju budućeg društva. Peruško je uvjeren da će tim procesima u Hrvatskoj i Europi kvalitetno pridonijeti osnutak i razvitak Sveučilišta u Puli i zato Klub daje svoju punu potporu ovom zakonu.

Jednako tako postupit će i **Klub zastupnika HSP-a**, podvukao je dr. sc. **Tonči Tadić**. Uostalom, Klub je na isti način postupio i u slučaju osnivanja sveučilišta u Zadru i Dubrovniku. Želja je Kluba da Hrvatska ima mrežu sveučilišta, a Pula je jedan od bitnih čvorova u toj mreži. Smatra kako bi trebalo razmislići o tome kakva će biti mreža naših sveučilišta tj. hoće li svako od tih sveučilišta imati zastupljene sve grane znanosti ili samo neke, i hoće li se orijentirati na humanističke, prirodne ili tehničke znanosti kako se ne bi doveли u absurdnu situaciju da imamo jako, veliko i razgranato sveučilište, a da ono danas-sutra dođe u iste probleme i dvojbe kao npr. Sveučilište u Gradu Zadru, posebno glede finansijske situacije.

U zaključnom dijelu rasprave **Ante Markov** ponovio je konstataciju da Klub zastupnika HSS-a daje punu potporu ovom zakonskom prijedlogu. Osim što podupire prijedlog o osnivanju ovog sveučilišta Klub je i za to da se traži način financiranja kako ne bi sve ostalo na formi.

Sveučilište raspolaže i upravlja dobivenim novcem

U zaključnom obraćanju Vladin predstavnik, ministar **Primorac** podržao je stav zastupnika da ovaj projekt osnivanja Sveučilišta u Puli treba što prije zaživiti. Na opaske nekih zastupnika kako treba voditi računa o finansijskoj komponenti kod osnivanja sveučilišta, ministar odgovara da od 1. siječnja ove godine Hrvatska primjenjuje odgovornost u sustavu visokog obrazovanja, a to konkretno znači da sveučilište raspolaže i upravlja dobivenim novcem. Pritom

državu zanima što je sveučilište učinilo s tim novcem i kakva je konkuren-cija na tržištu znanja. Tu ne treba zaboraviti niti vlastite prihode sveučilišta, a prema podacima Ministarstva samo lani su iznosili 700 milijuna kuna. Sveučilište u Puli već je danas primjer kakva bi sveučilišta trebala biti u Hrvatskoj. Da riječko sveučilište nije napravilo određene iskorake i da mu nije odobren jedan od najvećih kredita (gotovo pola milijarde kuna) lani ne bi mogao pružiti podršku novom Sveučilištu u Puli. Naglašava da Sveučilište u Puli neće startati od nule nego sa 2814 studenata i solidnom nastavničkom bazom te će vrlo brzo doći u fazu vlastite odgovornosti. Na kraju je upozorio na važnost povratka naših znanstvenika ili kako je rekao projekt povratka i umrežavanja hrvatske pameti. U tom smislu išao je njegov apel da lista povratnika bude itekako razmatrana na novom Sveučilištu u Puli. U razgovoru s nekolicinom takvih povratnika čuo je da su voljni doći, živjeti i raditi u Puli, kaže Primorac, podsjećajući istodobno da je Hrvatska deficitarna u tim kadrovima te da se svake godine odobrava i do 400 radnih mjeseta na hrvatskim sveučilištima.

Cifra o 700 milijuna vlastitih prihoda naših sveučilišta zacijelo vrijedi za stara sveučilišta koja su već razvila svoju znanstveno istraživačku djelatnost i imaju timove koji mogu finansijski nešto priskrbiti, ali se ne odnosi na tzv. nova-mala sveučilišta poput onoga u Zadru i Dubrovniku, primijetio je dr. sc. **Tonči Tadić**. Stoga je zamolio ministra da bude široke ruke kada su posrijedi mala sveučilišta.

Time je zaključena rasprava. Zastupnici su jednoglasno sa 94 glasa "za" prihvatali Prijedlog zakona o osnivanju Sveučilišta u Puli, a sve primjedbe, prijedloge i mišljenja uputili predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

J.S.

PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ GORSKOJ SLUŽBI SPAŠAVANJA

Integriranje službe spašavanja u jedinstveni sustav zaštite i spašavanja

Na 20. sjednici Hrvatski sabor je jednoglasno prihvatio, u prvom čitanju, Prijedlog zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, predlagatelja Vlade RH. Posebnim zakonom, naime, potrebno je urediti način obavljanja redovite djelatnosti Hrvatske gorske službe spašavanja, što je propisano člankom 12. stavkom 2. Zakona o zaštiti i spašavanju. Tijekom rasprave zastupnici su imali samo riječi pohvale za Gorsku službu spašavanja, napose za zakonski prijedlog, a gotovo nezaobilazno pitanje bilo je zašto zakon nije upućen u hitnu proceduru. S tim u vezi je i poseban zaključak Sabora kojim zadužuje Vladu RH da do kraja 20. sjednice Hrvatskoga sabora, u saboršku proceduru uputi Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja.

O PRIJEDLOGU IZ UVODNOG IZLAGANJA

O zakonskom prijedlogu u nastavku više iz uvodnog izlaganja ministra unutarnjih poslova Ivice Kirina. Ministar je rekao da će se donošenjem Zakona osigurati uskladenost s europskim i međunarodnim propisima, urediti djelatnost i područje na kojima djeluje Hrvatska gorska služba spašavanja, definirati sadržaj, opseg i način obavljanja zadaća, te financiranje Hrvatske gorske službe spašavanja kao javne službe koja obavlja djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku. Hrvatskoj gorskoj službi spa-

šavanja dat će se neophodne javne ovlasti kako bi mogla učinkovito provoditi preventiva-planiranje-pripremanje te osigurati učinkovitost i sigurnost sudionika u spašavanjima. Provedba ovog Zakona ne zahtijeva dodatna finansijska sredstva, ne optereće se dodatno Državni proračun, a ministar je podsjetio da su se sredstva za Službu i do sada osiguravala u Državnom proračunu i to na poziciji Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Ministarstva mora, turizma, prometa i razvijeta temeljem posebnih sporazuma između HGSS-a i spomenutih ministarstava. Provedba ovoga Zakona ne nameće nove obvezе vezane uz osiguravanje finansijskih sredstava u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jer su iste bile dužne sukladno važećim propisima organizirati i financirati funkcioniranje dijelova sustava zaštite i spašavanja na svom području i u okviru djelokruga i nadležnosti.

Zakonom se uređuje ustroj, djelatnost i financiranje Hrvatske gorske službe spašavanja, prava pripadnika Službe za vrijeme intervencija, suradnja s međunarodnim organizacijama, tijelima državne uprave i drugim fizičkim i pravnim osobama u oblasti spašavanja, obveze organizatora i sudionika športskih, turističkih i drugih sadržaja u prirodi i planinskom području, te nadzor nad provedbom ovoga Zakona. Zakonom se definira Hrvatska gorska služba spašavanja kao nacionalna, stručna, humanitarna, neprofitna udruga koja obavlja djelat-

nost od interesa za Republiku Hrvatsku, a u koju se udružuju stanice Službe s područja Republike Hrvatske. Kao turistička destinacija Hrvatska još jedanput stavlja naglasak na sigurnost svojih građana ali i stranih državljana koji dolaze u posjet Republici Hrvatskoj. Ovim zakonom Hrvatska zaokružuje sigurnost građana na svom području i tako pridonoši onome što je već poznato da smo turistička destinacija - rekao je na kraju ministar Kirin.

RADNA TIJELA

Nadležna radna tijela poduprila su donošenje Zakona. **Odbor za zakonodavstvo** dao je još primjedbe glede pravnog i nomotehničkog izričaja pojedinih odredbi koje je nužno otkloniti prigodom izrade Konačnog prijedloga zakona. Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost ocjenjuje da će ovim zakonskim prijedlogom Hrvatska gorska služba spašavanja kao aktivni čimbenik sigurnosti moći učinkovitije sprječiti ugrožavanje sigurnosti, nastanak nesreća ili eskalaciju tih događaja. U općoj raspravi o potrebi donošenja ovoga Zakona, **Odbor za turizam** je istaknuo jedinstveno stajalište da je potrebno sustavno regulirati djelovanje Hrvatske gorske službe spašavanja kao jedne službe s odgovarajućim javnim ovlastima i to na način da se osigura financiranje njezine djelatnosti koja je od interesa za Republiku Hrvatsku. Bilo je i više prijedloga o tome da je potrebno utvrditi temeljne kriterije i prioritete u slučajevi-

ma intervencija i spašavanja helikopterskim prijevozom, te da mogućnost tog oblika spašavanja treba pojednostaviti. Izražena je dvojba o tome da li se predloženim zakonom kao posebnim mogu propisivati finansijske obveze turističkim zajednicama, s obzirom na to da su namjene korištenja prihoda tih zajednica propisane osnovnim zakonom. Izraženi su prijedlozi i sugestije o tome da bi na državnoj razini trebalo organizacijski ustrojiti takvu službu spašavanja koja bi povezivala djelatnost spašavanja na moru, zaštitu od požara, gorsku službu spašavanja, pružanje zdravstvenih usluga na otocima i dr.

U raspravi na sjednici **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** iznjijeto je mišljenje prema kojem bi jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima će djelovati stanice Hrvatske gorske službe spašavanja trebalo osigurati dodatna sredstva za financiranje ove djelatnosti, na način na koji se npr. osiguravaju sredstva za financiranje djelatnosti vatrogastva.

RASPRAVA

Helikopterski transport

Nakon uvodnog izlaganja ministra Kirina i istupa **Ivana Jarnjaka (HDZ)** koji je prenio stajalište Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, govorili su predstavnici klubova zastupnika. Prijehvaćajući predloženi zakon **Klub zastupnika HDZ-a** posebno upozorava na njegovu važnost za turizam, rekao je **Ivan Vučić**. Ovaj zakon najmanje treba Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, a puno više Republici Hrvatskoj koja konačno priznaje činjenicu da njen nacionalni prostor čine i područja izvan gradova i javnih prometnica nad kojima se suverenitet i interesi iskazuju i štite brigom i poštivanjem elementarnih međunarodnih konvencija, zajamčenih prava za zaštitu ljudskih života i zdravlja. Donošenjem Zakona Hrvatska će biti sigurnija na cijelom svom prostoru, a stvorit će se strateške pret-

postavke za ljudsko korištenje do sada neiskorištenih i zapostavljenih područja. Također će se obogatiti i unaprijediti zdravstvena zaštita i kvalitetna turistička ponuda koja će produžiti turističku sezonu i tako donijeti željeni prihod. Predloženi zakon uvjet je međunarodne kompatibilnosti Republike Hrvatske te da će od njega svi imati koristi pa ga valja podržati.

Donošenje zakona nužan je preduvjet da se Hrvatska gorska služba spašavanja može legalno integrirati u jedinstveni nacionalni sustav zaštite i spašavanja.

Donošenje predloženog zakona nužan je preduvjet da se Hrvatska gorska služba spašavanja, kao nositelj djelatnosti spašavanja iz svoje nadležnosti, može legalno integrirati u jedinstveni nacionalni sustav zaštite i spašavanja, podvukla je **Jagoda Martić** u ime **Kluba zastupnika SDP-a**. Hrvatska gorska služba spašavanja je u svojoj redovitoj djelatnosti zapravo javna služba koja djeluje u različitim područjima javnih potreba, a upravo to je razlog zašto u Klubu smatraju da Služba mora imati autonomiju u obavljanju redovite djelatnosti, koja u 95 posto aktivnosti predstavlja preventivu i pripremu kako bi se spriječilo nastajanje nesreće velikih razmjera. Nesporno je da u slučaju velikih nesreća i katastrofa Državna uprava za zaštitu i spašavanje predstavlja krovnu organizaciju koja rukovodi i koordinira svim segmentima i službama koje su sastavni dio sustava zaštite i spašavanja. Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja treba, međutim, ostaviti što veću autonomiju jer jedino tako njezino djelovanje može biti maksimalno učinkovito, ali se predloženim zakonom ta djelatnost uporno gura u nadležnost Državne uprave za zaštitu i spašavanje (članak 5.). Svugdje u svijetu jednu od temeljnih zadaća, koja je ujedno i redovita djelatnost Gorske službe predstavlja helikoptersko spašavanje i izvođenje obuke za

takvo spašavanje, ali se predloženim zakonskim rješenjem nepotrebno komplicira cijela akcija tog spašavanja što u konačnici može značiti nepotreban gubitak vremena iako o brzini provedbe cijele akcije često ovisi nečiji život. Potrebno je stoga pojednostaviti proceduru vezanu uz helikopterski transport, rekla je zastupnica Martić i dodala još da će Klub podržati predloženi zakon.

Predstavniku Kluba zastupnika HSP-a mr. sc. **Miroslavu Rožiću** žao je što mnogi posve nevažni i nepotrebni zakoni dolaze u Hrvatski sabor po hitnom postupku, a na pragu turističke sezone zastupnici donose jedan ovako važan zakon u redovnoj proceduri. Ustvrdio je da niti jedan zakon u Hrvatskoj ne tretira nesreću na nepristupačnim prostorima pa stoga nema niti propisane procedure za gorsko spašavanje, poglavito helikopterom. Postoje propisi tek za medicinsko prevoženje bolesnika. Založio se da se predloženi zakon što prije donešće, a ne treba čekati da se dogodi neka nesreća s nepopravljivim posljedicama. U nastavku iznio je neke primjedbe na zakonski prijedlog. Zakonom se, uz ostalo, definira dužnost Hrvatske gorske službe spašavanja da na poziv Državne uprave za zaštitu i spašavanje i jedinica lokalne i područne samouprave, sudjeluje u svim spašavanjima kod velikih nesreća i katastrofa, a napose dostavi pregled raspoloživih operativnih snaga i sredstava spremnih za sudjelovanje u zaštiti i spašavanju. U Klubu drže da je neprimjereno odmah na početku zakona, čak i prije samog pojmovnika, nabrajati obveze Gorske službe spašavanja prema Državnoj upravi iako su te obveze već određene Zakonom o zaštiti i spašavanju. K tome još Državna se uprava nije dosad iskazala kao predlagatelj zakona niti je u državnom proračunu za ovu godinu osigurala sredstva za Hrvatsku gorskiju službu, a nije ih predvidjela ni u projekciji do 2009. godine.

Linija zapovijedanja

U pojedinačnoj raspravi prvi je govorio **Nenad Stazić (SDP)**. Zakonski prijedlog dobro je pripremljen, a neke se primjedbe

mogu amandmanski riješiti pa ga čudi što zakonodavac predloženi zakon nije dosta-vio u hitnu proceduru. Otuda i njegov pri-jedlog da Sabor jednim zaključkom obveže Vladu RH da do kraja 20. sjednice Hrvatskoga sabora, u saborsku proceduru uputi Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja. Predloženi zakon ozakonjuje rad Hrvatske gorske službe spašavanja ali ne rješava problem linije zapovijedanja kod uključivanja heli-koptera u akciju spašavanja, primjetio je Stazić. Vlada bi trebala do drugog čitanja odlučiti hoće li izdvojiti sredstva za rješavanje tog pitanja ili će ići na varijantu da se Službi ustupi helikopter. Izričaj u članku 4. podrazumijeva da se na područjima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osnivaju stanice Hrvatske gorske službe spašavanja, a zastupnik smatra da bi bilo bolje precizirati da oni te stanice "mogu osnovati", dakako, samo ako postoji iskazan interes lokalne samou-prave i Gorske službe spašavanja. Smatra također da su definirane kazne za prekršaje u slučaju postupanja fizičkih i pravnih osoba preblage i predlaže drastične kazne za prekršitelje.

Replicirajući mr. sc. **Miroslav Rožić (HSP)** podsjetio je da je na temelju Zakona o zaštiti i spašavanju formirana Državna uprava za zaštitu i spašavanje i regulirana zapovjedna odgovornost o kojoj je govorio Stazić samo što unutar te odgovorno-sti nije bila posebno regulirana Hrvatska gorska služba spašavanja tj. kako sudjeluje u lancu spašavanja i zapovijedanja. Niti predloženim zakonom to nije jednoznačno riješeno, ali je otvorena mogućnost da se Gorska služba spašavanja angažira tijekom lanca zapovijedanja koji je uspostavljen u Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje. Hoće li Državna uprava učiniti to ili ne može se predvidjeti, ali takva mogućnost postoji. Reagirajući **Stazić (SDP)** se složio da je otvorena ta mogućnost ali drži da ne bi bio problem kada bi se spomenute odredbe iz Zakona o zaštiti i spašavanju prenijele u ovaj zakon kako bi bila posve jasna linija zapovijedanja i odgovornosti u toj zapovjednoj liniji.

I Pero Kovačević (HSP) smatra da bi bilo daleko bolje da se odmah vodila rasprava o Konačnom prijedlogu zako-

na, ali kako do toga nije došlo pozdravlja Stazićev prijedlog o usvajanju spomenuto-g zaključka. Tako bi Sabor donio zakon u lipnju i Hrvatska gorska služba spašavanja imala bi zakonski okvir za svoje djelovanje već za ovu turističku sezonu. U protivnom zakon će biti donesen tek u rujnu ove godine, a zna se da se s njegovim donošenjem kasni već godinama. U samom zakonu potrebno je razraditi ustroj i ulogu (zadaću) Hrvatske gorske službe spašavanja. U poglavljima koje se odnosi na djelovanje Gorske službe spašavanja potrebno je precizno definirati samostalno djelovanje Službe u akcijama spašavanja, a napose u okviru sustava zaštite i spašavanja kako bi pravovremeno dobili sredstva kojima će intervenirati. Uz to, cjelo-kupni sustav zaštite i spašavanja konačno valja staviti u punu funkciju.

Pooštriti kazne za prekršitelje zakona

Predloženi zakon je jedan u nizu zakona kojim se želi zaokružiti jedno područje koje do sada nije bilo zaokruženo iako su za to postojali preduvjeti (55 godina postojanja Službe i ostvareni značajni rezultati), rekao je **Kruno Peronja (HDZ)**. Ovaj je zakon moderan i nomotehnički dobro ureden, a jasno-ća pojedinim zakonskim izričajima dobar je ogledni primjer kako moderan zakon treba izgledati. Zastupnik je pohvalio dosadašnji dugogodišnji rad Službe, posebno u Splitsko-dalmatinskoj županiјi od kuda dolazi te upozorio na dio zakona koji se odnosi na obveze organizatora i sudionika športskih, turističkih i drugih sadržaja u prirodi i planinskem području. Zakonom se definira da Hrvatska gorska služba spašavanja stječe sredstva za obavljanje djelatnosti, uz ostalo, iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne (regionalne) samou-prave u kojima djeluju stanice Službe. Peronja smatra da bi ta sredstva u stanicama Službe trebala biti stalna i obvezatna, a predstavničko bi tijelo trebalo procijeniti njihovu visinu u svom pro- računu.

Za mr. sc. **Ivana Bagarića (HDZ)** ovaj je zakon sustavna osnova koja će

biti od koristi svim vrhunskim alpi-nistima, speleolozima, planinarima i liječnicima, članovima Gorske službe spašavanja, ali i svima koji mogu doći u situaciju da koriste usluge Službe. Zakon će ozakoniti radnje, koordinirati i prevenirati nesreće, učiniti sustav još učinkovitijim, a Peronja izražava nadu da će u još većoj mjeri dovesti do pre-vencije možebitnih nesreća i poboljša-nja pružanja hitne medicinske pomoći koja je sastavni dio ovoga posla. Pred-loženi će zakon pridonijeti ukupnoj javnoj zdravstvenoj sigurnosti svih građana Hrvatske i onih koji posjećuju Hrvatsku, zaključio je Bagarić.

Zakon ozakonjuje rad Hrvatske gorske službe spašavanja ali ne rješava problem zapovijedanja kod uključivanja helikoptera u akciju spašavanja.

I Irena Ahel (HDZ) se založila da što brže donošenje ovoga Zakona imajući u vidu da je sigurnost i zaštita života i zdravlja na cijelom prostoru Republike Hrvatske primarna ljudska potreba i stra-teška javna potreba. Zastupnica je imala i dvije primjedbe na tekst Prijedloga zakona. Nije joj jasno tko donosi Statut Hrvatske gorske službe spašavanja, a iz odredbe članka 6. nije, kaže, razvidno da li Služba, osim u slučajevima iz stavka 1. članka 6., organizira i spašavanje na nepristupačnim područjima otoka i prio-balja. U okviru zadaća Hrvatske gorske službe spašavanja posebno bi trebalo razraditi zadatke u području preventiv-nog djelovanja, postavljanja upozorenja i karata opasnih područja, zabrane kretanja i dojave namjeravanih posjeta opa-sanim područjima i slično.

Živko Nenadić (HDZ) je primijetio da postoji opći konsenzus zastupnika glede donošenja ovoga zakona, i isko-ristio priliku da se zahvali ljudima koji djeluju u Gorskoj službi spašavanja iz županije iz koje i sam dolazi. Osobno mu je svejedno hoće li se zakon donijeti po hitnom postupku ili ne, ali zamjera

oporbenim zastupnicima koji zagovaraju donošenje zakona po hitnom postupku što to nisu učinili u vrijeme kada su bili na vlasti.

Donošenjem ovog zakona Hrvatska gorska služba spašavanja imala bi zakonski okvir za svoje djelovanje već za ovu turističku sezonu.

Zastupnik dr. sc. **Mato Crkvenac (SDP)** pridružio se dijelu zastupnika koji smatraju da treba podoštiti kazne za prekršitelje zakona. Osobno mu je žao što ovaj zakon nije donesen ranije i smatra kako odgovornost za to snose sve dosadašnje vlade pa tako i Vlada premijera Račana u kojoj je on sjedio. Činjenica je, međutim, da problem Gorske službe spašavanja nije bio dovoljno apostrofiran, ali to nikoga ne opravdava. Apelirao je na predlagatelja zakona da normiranjem ove materije ne odredi neku birokratsku logiku ove službe odnosno za one koji su 56 godina besplatno i uspješno radili svoj posao. Često se, naime, dogodi da zakoni pokvare nešto što dobro funkcionira u praksi, rekao je Crkvenac.

U zaključnom istupu ministar unutarnjih poslova **Ivica Kirin** osvrnuo se na izrečene primjedbe i prijedloge u raspravi. Na primjedbu da je Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja trebalo ostaviti veću autonomiju u djelovanju ministra odgovara da je zakonodavac pošao od toga da je ova služba dio organiziranih operativnih snaga zaštite i spašavanja te da je bitan zajednički rad svih snaga pa tako i Službe. Želja je bila postići to da se nazivanjem Centra 112 u momentu zna o kojoj se vrsti nesreće radi te tko mora reagirati i preuzeti odgovornost za akciju. Centar 112 je jedinstveni sustav koji ima jednu zapovjednu strukturu pa je MUP-u koji provodi nadzor tada vrlo jednostavno utvrditi tko je odgovoran ako nije pružena pomoć na odgovarajući način. Na nejasnoće u svezu s helikopterskom službom ministar Kirin odgovara da je zakonodavac shvatio kako se kroz materijalno-tehnička sredstva koja posjeduje MUP i Ministarstvo obrane može objediniti standardni operativni postupak. To zapravo znači da se osim 3 ili 4 helikoptera koja su 24 sata dežurna u Zagrebu i Splitu može na temelju poziva broja 112 dignuti najbliži helikopter ovisno o tome tko je zatražio pomoć. Tako se izbjegava

zakonska formalnost ali i dosadašnja nelogična procedura. Zakonodavac nije htio nametati lokalnoj samoupravi osnivanje stanica Hrvatske gorske službe spašavanja nego da svaka od njih odredi u kojem smislu, cilju i potrebi joj takvo što treba, a s državne će se razine to financijski poduprijeti. Na primjedbu o preblagim kaznama za nepridržavanje zakonskih odredbi odgovara da su iste regulirane drugim zakonskim propisima, a Statut Hrvatske gorske službe spašavanja donijet će sama služba. Zaključujući raspravu rekao je da Vlada prihvata prijedlog zaključka zastupnika Stazića.

Jednoglasno sa 90 glasova "za" zastupnici Hrvatskoga sabora prihvatali su Prijedlog zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, a sve primjedbe, prijedloge i mišljenja uputili predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Većinom glasova (74 "za", 2 "protiv" i 9 "suzdržanih") Sabor je sukladno prijedlogu zastupnika Stazića donio zaključak kojim zadužuje Vladu RH da do kraja 20. sjednice Hrvatskoga sabora, u saborsku proceduru uputi Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja.

J.Š.

PRIJEDLOG ZAKONA O FONDU ZA STIPENDIRANJE HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I DJECE HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA

Hrvatski je sabor jednoglasno prihvatio u prvom čitanju ovaj Prijedlog zakona kojim se osniva Fond za stipendiranje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, uređuje ustrojstvo Fonda, djelatnost, izvori sredstava, namjena i način korištenja sredstava te druga pitanja u vezi s djelatnošću Fonda.

Fond se osniva sa svrhom ostvarenja prava na stipendiju tijekom redovitoga srednjoškolskoga, sveučilišnog obrazovanja i stručnog studija i prava na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima hrvatskim braniteljima, djeci smrtno stradalih hrvatskih branitelja, djeci zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja, hrvatskim ratnim vojnim invalidima

i djeci HRVI te dragovoljaca iz Domovinskog rata i njihovo djeци.

Na sjednici Hrvatskog sabora jedini je riječ zatražio **Mato Gavran (SDP)** pozdravivši donošenje ovog zakona. Pozvao je ujedno predlagatelja da u podzakonskim aktima maksimalno jasno naznači kriterije za dodjelu stipendija i naknada, koji trebaju biti što pravedniji i pošteniji jer to je, kako misli, želja svih branitelja.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O ZAŠТИTI I PROMICANJU RAZNOLIKOSTI KULTURNIH IZRIČAJA

Jačanje međunarodne suradnje i dijaloga kultura

Konvencija o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja sastavljena je u Parizu 20. listopada 2005. godine, a stupit će na snagu tri mjeseca nakon dana pohranjivanja tridesete isprave o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupu. Do danas je ovu Konvenciju potvrđila odnosno ratificirala jedna država i to Kanada, a Konvencija još nije stupila na snagu. Potvrđivanje Konvencije obveza je RH u procesu pregovora o punopravnom članstvu u EU.

Zastupnici su većinom glasova u hitnom postupku donijeli Zakon o potvrđivanju Konvencije o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja, čiji je predlagatelj Vlada RH. Cilj Konvencije jesu zaštita i promicanje raznolikosti kulturnih izričaja, osiguranje suverenog prava država na usvajanje mjera i politika za zaštitu i promicanje raznolikosti kulturnih izričaja, poticanje dijaloga između kultura te priznavanje specifične prirode kulturnih aktivnosti, proizvoda i usluga i jačanje međunarodne suradnje i solidarnosti.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem državnog tajnika Ministarstva kulture **Jadrana Antolovića**. Rekao je da je Konvencija o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja jedan od izuzetno važnih međunarodnih instrumenata koji se podnosi na potvrdu Hrvatskom saboru.

Iznio je podatak da se u ovom trenutku u svijetu govori nešto više od 6000 jezika, no istraživanja pokazuju da ukoliko se nastavi uočeni trend, za 50 godina izgubilo bi se negdje oko 90% tih

jezika, odnosno oni bi nestali iz aktivnog govora, a time bi ustvari nestala moguća izgradnja kultura naroda koji su se njima služili.

Cilj Konvencije je da ona pokuša pozvati države da uoče važnost zaštite i promicanja raznolikosti kulturnih izričaja, a da pri tome imaju potpuni suverenitet u oblikovanju mjera i politika za zaštitu i promicanje raznolikosti.

Ova Konvencija ima za cilj i potaknuti dijalog između kultura, priznavajući specifičnu prirodu kulturnih proizvoda i usluga, čime bi ih se pokušalo izvući iz dosadašnjeg tretmana koji su u nekim međunarodnim ugovorima zaključenim u okviru međunarodnih trgovinskih organizacija čak stvorile mogućnost stvaranja monopolja nad distributivnim kanalima, rekao je Antolović, dodajući da je jedno od tih područja ono audiovizualnih usluga i proizvoda.

Ova Konvencija svakako potiče i jača međunarodnu suradnju i na neki način podiže i razinu solidarnosti u borbi protiv globalizacijskih efekata koji su možda čak i najpogubniji za područje kulture.

Ova Konvencija svakako potiče i jača međunarodnu suradnju i na neki način podiže i razinu solidarnosti u borbi protiv globalizacijskih efekata koji su možda čak i najpogubniji za područje kulture.

Konvencija će uspostaviti odbor na međuvladinim razinama i pokuša-

ti osmisliti daljnje mjere, te isto tako na principu dobrovoljnosti uspostaviti fond u koji će se slijevati finansijska sredstva kako bi se akcije utemeljene na ovoj Konvenciji mogle provesti u realnost. Antolović je istaknuo da je upravo Hrvatska pri stvaranju ideje o potrebi ovakvog instrumenta bila među prvim zemljama i stoga ne treba čuditi da je ona i među prvima koja će ovu Konvenciju potvrditi i pokušati sudjelovati u njezinom ostvarenju na međunarodnoj razini.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se Zakon doneće po hitnom postupku. Na tekstu Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu raspravio je Prijedlog kao matično radno tijelo. Uvodno obrazloženje podnio je predstavnik predlagatelja. Članovi Odbora istaknuli su poseban interes Hrvatske, kao i drugih malih država odnosno nacionalnih zajednica za prihvatanje i provedbu zadaća Konvencije koja se zalaže za opstanak i razvoj kulturnih raznolikosti u svijetu gospodarske i sveukupne globalizacije. Konvencija predviđa osnivanje i djelovanje međunarodnog fonda za kulturnu raznolikost, koji bi i vlastitim sredstvima poticao i podupirao programe održavanja kulturne raznolikosti, kao i Međuvladin odbor na razini UNESCO-a, što jamči provedbu dijela zadaća, s time što Konvencija otvara puteve i u pravcu autonomne djelatnosti svake od zemalja potpisnica na zajedničkim vrijednosnim

prepostavkama što ih zastupa. Naglašena je važna uloga Hrvatske u oblikovanju i usvajanju Konvencije, te i kao jedne od prvihi potpisnica.

Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno donio Zaključak kojim predlaže Saboru da doneše ovaj Zakon u obliku predloženom od strane predlagatelja.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, državnog tajnika **Antolovića**, u ime Odbora za obrazovanje, znanosti i kulturu **Petar Selem**, predsjednik Odbora, podnio je Izvješće odbora. Uslijedila je rasprava po klubovima zastupnika.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorila je **Alenka Košića Čičin-Šain (HNS)**. Rekla je da će Klub svakako podržati ovaj Zakon, iako smatraju da je Prijedlog trebao doći i ranije. Napomenula je da se međunarodna kulturna suradnja razvija različitim putovima. Države i međunarodne organizacije samo su neke od nositeljica međunarodne kulturne suradnje. Postoji još i niz ustanova na regionalnoj, lokalnoj razini, kao i različite alternativne organizacije u sferi civilnog društva koje surađuju na međunarodnim projektima vezanim uz promicanje kulturnih izričaja, različitosti i tolerancije.

Rekla je da su za širenje putova međunarodne kulturne suradnje zainteresirane mnoge zemlje svijeta koje nastoje očuvati i razviti svoj kulturni identitet i pri tom izbjegći krajnosti, globalnu kulturnu unifikaciju s jedne strane, a kulturni izolacionizam s druge strane. Upravo je Hrvatska jedna od tih zemalja. "U kontekstu suvremenog svjetskog i europskog kulturnog razvoja pred hrvatskom je kulturom u 21. stoljeću uključenje na jedan novi način u globalne razvojne procese koji obilježavaju kulturna različitost i multikulturalizam".

Zaključila je da s obzirom na to da se sve više bližimo ulasku u EU, užurbano trebamo uskladiti napore oko poštivanja kulturnih različitosti, ali i napore oko očuvanja vlastite kulturne baštine kako bi izbjegli strahove da će se hrvatska

kultura izgubiti u moru različitih evropskih kultura, a takvi strahovi prisutni su u RH, ali i u drugim zemljama svijeta, ne samo zbog ulaska u različite regionalne saveze i organizacije, već i zbog sveprisutnog fenomena globalizacije.

"Zaista ne postoji istinsko proturječeje između očuvanja i promocije kulturne različitosti s jedne strane i razvoja globalnog tržišta s druge strane, jer tržište bi trebalo ići na ruku izražavanju kulturnog identiteta, kao što bi kulturna različitost mogla biti upravo izvor ekonomskog razvoja i zaposlenosti".

Po svom povijesnom naslijeđu i u sadašnjosti RH je multikulturalno društvo i kulturna politika RH treba u fokus svog demokratskog razvoja staviti svoj multikulturalni i multietnički karakter, razvijati otvorenost i pluralizam u hrvatskom kulturnom stvaralaštvu.

U evaluaciji kulturne politike RH od strane stručnjaka Vijeća Europe još 1998. godine upravo se kao razvojni cilj isticalo povezivanje kulture i turizma, što znači iskoristiti hrvatske kulturne resurse kao njezine ključne prednosti. "Po svom povijesnom naslijeđu i u sadašnjosti RH je multikulturalno društvo i kulturna politika RH treba u fokus svog demokratskog razvoja staviti svoj multikulturalni i multietnički karakter, razvijati otvorenost i pluralizam u hrvatskom kulturnom stvaralaštvu".

Hrvatska prva europska zemlja potpisnica Konvencije

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je **Jagoda Majska Martinčević (HDZ)**. Klub će podržati Prijedlog, jer smatra da je ovaj međunarodni dokument u području kulture iznimno važan i to iz slijedećih razloga: on poziva države da štite i promiču raznolikost kulturnih izričaja, osigurava suverena prava

država na usvajanje mjera i politika za zaštitu i promicanje raznolikosti, potiče dijalog između kultura te priznaje specifičnu prirodu kulturnih proizvoda i usluga, njihov kulturni, ali i ekonomski aspekt, te potiče jačanje međunarodne suradnje i solidarnosti. Istaknula je da je Hrvatska do sada prva europska zemlja koja se priklonila ovoj Konvenciji.

Ovaj međunarodni dokument vrlo jasno poziva države potpisnice na poštivanje određenih principa na kojima se temelji kulturna suradnja u Europi, a to je u prvom redu načelo jedinstva u raznolikosti. To znači usvajanje politika i razvijanje programa za financiranje koji će poticati raznolikost, u isto vrijeme ističući zajedničke europske vrijednosti.

Ovaj međunarodni dokument vrlo jasno poziva države potpisnice na poštivanje određenih principa na kojima se temelji kulturna suradnja u Europi, a to je u prvom redu načelo jedinstva u raznolikosti.

Zastupnica je napomenula da je ovaj dokument usmjeren na afirmaciju pozitivnih vrijednosti i prakse, osiguranje ravnopravnog pristupa proizvodima i uslugama iz što većeg broja države i kultura na kulturnim tržištima. Ukoliko se što više država bude vodilo takvim principima, osigurat će se prostor i manjim kulturama i jezicima i sačuvati bogata raznolikost kulturnih izričaja, što u konačnosti dovodi do boljeg razumijevanja i tolerancije.

Sve manje proizvoda u kulturi

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **dr. Zvonimir Sabati (HSS)**. Za Klub zastupnika HSS-a ovo je iznimno važna tema, naime, HSS je u svojoj dugo povijesti štitio nacionalne interese, promicao slobodu, pravlicu, ljudska prava, ali je naročito bogatstvo uvidio u našoj bogatoj kulturnoj

raznolikosti, očuvanju tradicije, običaja, rekao je zastupnik, dodavši da u ne tako davnjoj prošlosti glavni zaštitnik očuvanja tradicije, narodnih običaja i kulture je bilo selo, ruralne sredine, kao i prigradska naselja.

Što se tiče sadržaja Konvencije, pita kako protumačiti članak 13. Konvencije koji govori o uključivanju kulture u održivi razvoj, "kada državna politika nema viziju kako zaštiti selo u budućnosti". Napominje da se naše državne institucije gotovo i ne bave problematikom ruralnog razvoja, barem ne sustavno.

"Postavljam pitanje svima nama da li kad potpisujemo ovu Konvenciju, da li je potpisujemo radi EU, radi ispunjavanja formalnih uvjeta ili bismo to trebali raditi radi nas samih?"

Naglasio je da je Klub očekivao da će predstavnik Ministarstva kulture upoznati zastupnike s onim što Ministarstvo kani pokrenuti na temelju odredbi Konvencije, kao npr. koje su to regulacijske mjere, mjere za promicanje kulturnih izričaja, kako pokrenuti i stimulirati obrazovanje, podizanje javne svesti i sudjelovanje civilnog društva, te posebno važno za HSS, kako uključiti kulturu u održivi razvoj.

Osvrnuo se na praktičnu primjenu Konvencije, govoreći o proizvodima u kulturi kojih je sve manje, dok je i samo tržište, odnosno potražnja tih proizvoda mala. Zastupnik smatra da Vlada RH odnosno Ministarstvo kulture nedovoljnim sredstvima sufinciraju izradu takvih proizvoda, što smatra lošim. Klub će podržati ovaj Prijedlog, "ali ne bismo htjeli da sve to bude radi formalnog ispunjavanja uvjeta već radi nas samih".

Interkulturalizam kao nova vrijednost

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Marija Lugarić (SDP)**. I ovaj Klub podržava donošenje ove Konvencije. "Čini nam se da u situaciji globaliziranog svijeta i širenja globalizma, treba promatrati interkulturalizam kao novu vrijednost koja stvara protutežu da ne bi svi postali jedni i utopili se u sivilu onih većih i jačih". Ovo je posebno važno za male države i male kulture, te za male jezike i tu je RH vrlo jasno artikulirala svoj interes, jer je upravo dala inicijativu vezanu uz promicanje raznolikosti kulturnih izričaja.

Napomenula je da je RH pred nekoliko mjeseci ukinula svoju misiju pri UNESCO-u u Parizu što smatra da nije dobro za Hrvatsku, ukoliko želi širiti svoje interese, hrvatsku kulturu, promicati hrvatsku raznolikost.

Još jednom je istaknula važnu ulogu Hrvatske u afirmaciji i zaštiti kulturne raznolikosti, odnosno donošenja i prihvatanja ove Konvencije, koju će Klub podržati.

Zakon kojega, bez iznimke, treba podržati

U ime **Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a** govorio je dr.sc. **Ivo Banac**. Klub će s velikim zadovoljstvom podržati ovaj Prijedlog, jer "svako afirmiranje raznolikosti posebno u kulturi je nešto što predstavlja veliku zadaću". Napominje da interkulturalnost doista jest obilježje Hrvatske, premda se to uvjek ne priznaje. Zaključio je da se ovime Hrvatska afirmira kao multikul-

turalna država, a činjenica da ovo radiamo među prvima je vrlo značajna. Smatra da je ovo jedan od onih zakona koje svi moraju podržati bez iznimke.

Uime **Kluba zastupnika HSLS-a** govorio je dr.sc. **Zlatko Kramarić (HSLS)**. I ovaj Klub podržava Prijedlog, dapače smatraju da je ova Konvencija jedan do najvažnijih dokumenata koji se potvrđuju u ovom sazivu parlamenta. Zamolio je Ministarstvo kulture da što prije doneše provedbene akte kako bi se ona mogla aplicirati u određenim rokovima.

U završnom izlaganju državni tajnik **Jadran Antolović** zahvalio je na podršci koja je jednodušno izražena spram potvrđivanja ove Konvencije. Ustvrdio je da nije točna tvrdnja koja je izrečena u raspravi da je ukinuta misija RH pri UNESCO-u u Parizu. "To nije uopće točna informacija. Misija RH pri UNESCO-u djeluje u okviru Veleposlanstva RH i radi se samo o ustrojstvenoj promjeni koja nije ničim poremetila našu aktivnost u UNESCO-u".

Odgovorio je i na pitanje postavljeno u raspravi kako će se ova Konvencija implementirati u praksi, rekavši da RH već od 1996. godine u sustav implementira mјere koje će druge zemlje započeti tek kad pristupe Konvenciji. Izrazio je nadu da će Hrvatska imati svog člana u prvom međuvladinom Odboru ove Konvencije. Što se tiče hrvatskih autonoma kulturnih proizvoda, rekao je da je Ministarstvo kulture nominiralo upravo hrvatsko čipkarstvo za upis u nematerijalnu baštinu pri UNESCO-u. Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su većinom glasova, sa 88 glasova "za" i 4 "suzdržana" donijeli predloženi Zakon.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

Tromjesečna zaliha radi sigurnosti potrošača

Zastupnici su većinom glasova donijeli predloženi zakon.

S obzirom da važeći Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata nije usklađen s direktivama EU, te da su pojedine njegove odredbe u koliziji s odredbama Zakona o energiji, potrebno je bilo izvršiti uskladivanje, pa se pristupilo izradi novog Zakona.

O PRIJEDLOGU

Novim Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata želi se postići slijedeće:

- uskladivanje po pitanju dozvola za obavljanje energetske djelatnosti,
- određivanje najviše razine cijena naftnih derivata na tržištu,
- preciznije definiranje obveznika držanja operativnih zaliha nafte i naftnih derivata, te potrebne visine operativnih zaliha,
- ostala pitanja vezana uz sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon doneše po hitnom postupku. Na tekstu Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za europske integracije jednoglasno je utvrdio da je ovaj Prijedlog zakona usklađen s pravnom stečevinom EU, te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Odbor za gospodarstvo razvoj i obnovu jednoglasno je odlučio da Hrvat-

skom saboru predloži donošenje Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata.

O AMANDMANIMA

Na konačni Prijedlog zakona o tržištu nafte i naftnih derivata zastupnik **Nenad Stazić (SDP)**, podnio je amandman na članak 7. U članku 7., stavak 2. riječi "cijenu naftnih derivata na tržištu" mijenjaju se i glase "cijenu nafte na tržištu, cijenu eksploatacije nafte iz domaćih izvora". Amandman zastupnika Stazića nije dobio potrebnu većinu.

Klub zastupnika SDP-a podnio je dva amandmana na Konačni prijedlog zakona o tržištu nafte i naftnih derivata. Amandman na članak 7., stavak 5. koji se briše, te amandman na članak 21., članak 21. koji se briše. Amandmani nisu dobili potrebnu većinu.

RASPRAVA

Potreba zaliha neupitna

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Govoreći o potrebi zaliha nafte i naftnih derivata, rekao je da u svakom trenutku prema Strategiji obrane RH i prema svim drugim dokumentima koji reguliraju područje sustava zaštite i spašavanja, područje obrane i djelovanja u izvanrednim i drugim okolnostima, država mora imati ne samo zalihe nafte i naftnih derivata, nego i sve druge zalihe kako bi mogla reagirati u svim situacijama. Prema tome "žalosna je stvar da mi danas govorimo

o tome da ćemo zalihe koje trebaju iznositi za 90 dana doseći tek 2012. godine". Pero Kovačević zaključno govoreći pitao je, tko je doveo Hrvatsku u situaciju da nema zalihe nafte i naftnih derivata za 90 dana prosječne potrošnje?

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Zdravko Sočković (HDZ)**. Podsjetio je na osnovne odredbe Zakona, te je rekao da je hitnost postupka opravdana. Ovim zakonskim prijedlogom uskladjuje se zakonodavstvo RH sa zakonodavstvom EU, jer važeći Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata nije usklađen s direktivama EU čije su pojedine odredbe u koliziji s odredbama Zakona o energiji, te je neophodno izvršiti njihovo uskladjenje, pa se pristupilo izradi novog Zakona, rekao je Sočković. Zaključio je riječima da će Klub zastupnika HDZ-a podržati ovaj Prijedlog zakona.

Zašto se ne zabranjuje prodaja štetnih derivata?

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je **Slavko Linić (SDP)**. Podsjetio je da je osnovni problem u ovom trenutku prevelika razina cijena nafte koja ne dozvoljava uključivanje svih 90 dana obveznih zaliha u cijenu naftnih derivata. "Temeljem ovog Zakona očekuje nas novo povećanje cijena derivata", konstatirao je Linić. U nastavku je rekao da SDP želi skrenuti pažnju na pitanje naših dviju rafinerija. "Ako je ovo Zakon koji govorci o tržištu naftnih derivata, onda je pitanje zašto se ovim zakonom ne zabrani prodaja štetnih derivata za okoliš i vozni park građana". Zaklju-

čio je riječima da je Klub SDP-a priložio i dva amandmana kojima se nastoji štititi visina cijena naftnih derivata.

Nakon nekoliko ispravaka netočnih navoda uslijedila je pojedinačna rasprava.

U nastavku je govorio **Nenad Stazić (SDP)**. Podsjetio je na podneseni amandman na članak 7. stavak 2. kojim se izračuni za određivanje najviše razine cijena naftnih derivata moraju temeljiti na cijeni sirove nafte, a ne naftnih derivata na svjetskom tržištu. U izračun te cijene mora se uključiti i cijena eksploatacije domaće nafte, jer oko 25% nafte dolazi iz domaćih bušotina. Usvajanjem amandmana otvorit će se mogućnost smanjenja extra profita za INA-u, ali i smanjenje cijena goriva u maloprodaji. Konstatirao je da u ovaj Zakon nije ušao bio-dizel, koji će se ako ga ne budemo proizvodili morati kupovati na svjetskom tržištu.

Investitori za rafineriju bio-dizela

Ministar gospodarstva, rada i poduzetništva Branko Vukelić konstatirao je da "ide posebni Zakon o bio-dizelu, etanolu i ostalim vrstama goriva", a postaje i konkretni investitori za mogućnost gradnje rafinerija bio-dizela.

Nikola Sopčić (HDZ) rekao je da se ovim Zakonom želi postići što veća sigurnost u opskrbi nafte i njezinih derivata, što je vrlo bitno s obzirom na zbijanja na svjetskom tržištu nafte. Preciznije je definirana obveza obveznika držanja operativnih zaliha nafte i naftnih derivata jer sadašnji Zakon ne prepoznaće pojam obveznih zaliha, već samo operativnih 15 dnevnih zaliha koje obvezuju subjekte koji se bave proizvodnjom toplinske ili električne energije iz naftnih derivata. Sopčić je konstatirao da je nesporna potreba osnivanja agencije koja bi se bavila djelatnošću kupnje i prodaje nafte i njezinih derivata u svrhu formiranja i obnavljanja zaliha kao i namjenskog trošenja sredstava u tu svrhu. Zaključno govoreći osvrnuo se na raspravu o bio-dizelu, te je rekao kako se razvija prvo postrojenje za preradu uljane repice na području Ozlja u Karlovačkoj županiji, a sklopljeni su i

prvi aranžmani s poljoprivrednicima uljane repice.

Tržište nafte - jedno od najosjetljivijih pitanja suvremenog svijeta

Nevenka Majdenić (HDZ) kazala je kako je tržište nafte i naftnih derivata jedno od najosjetljivijih pitanja suvremenog svijeta i svjetskog gospodarstva uopće i svake promjene na tom tržištu imaju veliki odraz na gospodarstvo, stabilnost i sigurnosni i strateški položaj zemlje u cjelini. Zbog osjetljivosti i ovisnosti svih struktura društva promjenama na tržištu nafte i naftnih derivata, pitanje dobre pravne regulative ove problematike je od izuzetnog značaja, jer dobra i učinkovita zakonska osnova može osigurati stabilnost i ublažiti posljedice iznenadnih poremećaja na ovom tržištu. Na kraju je predložila da se ovaj Zakon prihvati po hitnom postupku.

Mato Arlović (SDP) se u svojoj raspravi osvrnuo na nekoliko pitanja. Kazao je kako nema smisla donositi Prijedlog zakona o tržištu nafte i naftnih derivata, a ne razriješiti pitanje ekološki prihvatljivog goriva i napokon uskladiti se i u tom segmentu sa EU. Neprihvatljivo je da u jedinstvenom zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata nema spomena o proizvodnji bio-goriva. U nastavku je rekao da pitanja oko rezervi nafte i naftnih derivata koje bi trebalo osigurati kao i najviše razine cijene pojedinih naftnih derivata ne bi trebala biti pitanja koja bi se prepustila na teret i odgovornost ministra gospodarstva. "Osobno mislim da ministar mora dobiti operativni zadatak da pripremi prijedlog odluka, daje elaboracije, vrši nadzor, ali odluku bi trebala donositi Vlada RH. Zaključio je riječima da zbog neriješenih pitanja Zakon koji se donosi neće biti do kraja uskladen s dokumentima Vijeća Europe.

Pero Kovačević (HSP) još jednom se osvrnuo na problem rezervi nafte i naftnih derivata, te je kazao "da imamo spomenute rezerve, Vlada RH bi jednostavnije mogla reagirati na poremećaje na svjetskom tržištu nafte".

Jozo Topić (HDZ) kazao je kako pozdravlja novi Prijedlog zakona koji će ići vezano uz bio-dizel, te smatra da bi i za ostale alternativne oblike energije trebali doći u što skorije vrijeme primjereni prijedlozi.

Željko Pavlić (MDS) rekao je da podržava intenciju ovog Zakona, da se formiraju strateške rezerve kao jedan od bitnih segmenata stabiliziranja cijene nafte i benzina, ali upozorava da je to samo jedan segment. Za dugoročnu stabilizaciju cijene benzina potrebno je osloniti se više na domaće izvore nafte i plina, a posebno treba raditi na razvoju alternativnih izvora energije za koje RH ima idealne uvjete.

Veća sigurnost u opskrbi naftnim derivatima

Nikola Sopčić (HDZ) podržao je Prijedlog zakona, kazavši da je Vlada RH s obzirom na događaje na svjetskom tržištu nafte (rat u Iraku, napetosti s Iranom, drastično povećanje cijena sirove nafte na svjetskom tržištu), smatrala da treba predložiti Zakon koji će kvalitetnije regulirati opskrbu naftom i njezinim derivatima, te osigurati veću sigurnost u njenoj opskrbi, kao i zaštitu standarda građana. Zbog svega navedenog Klub zastupnika HDZ-a će podržati donošenje ovog Zakona.

Završni osrvrt u ime predlagatelja dao je ministar gospodarstva, rada i poduzetništva Branko Vukelić. Rekao je da su posebnost ovog Zakona obvezne zalihe koje se ne koriste u slučaju rata i katastrofa, nego su vezane uz snabdijevanje tržišta naftom i naftnim derivatima. Osrvnuo se i na rasprave vezane uz kvalitetu i vrste raznih goriva, te je kazao kako je Vlada na nedavnoj sjednici donijela Uredbu u kojoj se točno utvrđuje koje vrste goriva postoje i koje oznake imaju na tržištu RH. Zaključio je riječima da posljedice ovog Zakona neće biti povećanje cijena nafte i naftnih derivata.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su sa 83 glasa "za", 5 "suzdržanih" i 4 "protiv" donijeli Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata.

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU TEMELJNOG SPORAZUMA IZMEĐU VLADE RH I SVJETSKE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE O USPOSTAVI TEHNIČKO-SAVJETODAVNE SURADNJE

Zastupnici su većinom glasova prihvatali predloženi Zakon zajedno s prihvaćenim amandmanom.

Aktivna suradnja RH i Svjetske zdravstvene organizacije vidljiva je kroz sudjelovanje predstavnika RH u kreiranju zdravstvene politike posebno u regionalnoj organizaciji za Europu koja je u svim projektima i aktivnostima usmjerena prema zaštiti i unapređenju zdravlja građana.

O Prijedlogu je govorio državni tajnik Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, **Ante Zvonimir Golem**. Rekao je kako je stvaranjem samostalne i suverene hrvatske države 1992. godine, Republika Hrvatska postala članicom Svjetske zdravstvene organizacije, a iste godine osnovan je Ured Svjetske zdravstvene organizacije u RH kao i imenovan časnik za vezu. Intenziviranjem suradnje između RH i Svjetske zdravstvene organizacije nametnula se potreba za uspostavljanjem: formalno-pravne veze

kroz pravno uredenje statusa Svjetske zdravstvene organizacije u RH, pravnog uredenja statusa Ureda Svjetske zdravstvene organizacije u RH, pravnog okvira suradnje Svjetske zdravstvene organizacije i Vlade RH, administrativnih obveza kako RH tako i Svjetske zdravstvene organizacije i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi; a što je pretočeno u Temeljni sporazum o uspostavi tehničko-savjetodavne suradnje koji je potpisana 7. veljače 2005. godine.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo raspravio je Zakon kao matično radno tijelo. Članovi Odbora jednoglasno predlažu Hrvatskom saboru usvajanje Zakona o potvrđivanju Temeljnog sporazuma između Vlade RH i Svjetske zdravstvene organizacije o uspostavi tehničko-savjetodavne suradnje.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na

tekst konačnog prijedloga Odbor podnosi amandman kojim se nomotehnički ureduje izričaj.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Stjepan Bačić (HDZ)**. Kazao je kako su "sazrjeli uvjeti" da se pravno uredenje statusa suradnje između RH i Svjetske zdravstvene organizacije po pitanju statusa Ureda i same suradnje na neki način zakonski verificira. Cilj Prijedloga ovog Zakona jest da se suradnja kroz savjetničke usluge pojača, te da se status Svjetske zdravstvene organizacije pravno regulira. Klub zastupnika HDZ-a podržava Prijedlog zakona, zaključio je Stjepan Bačić.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su sa 94 glasa, jednoglasno prihvatali Zakon o potvrđivanju Temeljnog sporazuma između Vlade RH i Svjetske zdravstvene organizacije o uspostavi tehničko-savjetodavne suradnje.

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA NAFTNE DERIVATE

Zastupnici su većinom glasova donijeli predloženi Zakon.

Zakon koji se predlaže u funkciji je smanjenja troškova svih potrošača-korisnika bezolovnih goriva i dizelskog goriva.

O PRIJEDLOGU

Uvažavajući porast cijena na svjetskom tržištu sirove nafte i porast maloprodajnih cijena za pogonska goriva: osobito benzinska bezolovna goriva i dizel gorivo, ovim Zakonom predlaže se brisanje važećih visina posebnog poreza, a Vlada RH ovlašćuje se za donošenje odluka o propisivanju visine posebnoga poreza na naftne derivate, za odre-

đeno razdoblje, vodeći pri tome računa o promjenama maloprodajnih cijena.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo i Odbor za financije i državni proračun podupiru donošenje ovog Zakona i ne protive se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku.

O AMANDMANIMA

Amandmane su podnijeli **Klub zastupnika SDP-a** i **Klub zastupnika HSP-a**. **Klub zastupnika SDP-a** predlaže amandman kojim se članak 1. briše i zamjenjuje novim člankom 1. koji

glasí: "U Zakonu o posebnom porezu na naftne derivate u članku 5. dodaje se stavak (3) kojim Vlada RH uredbom može utvrditi i niže iznose posebnog poreza na naftne derivate iz stavka (1) i (2) ovog članka, a u interesu zaštite standarda građana RH, smanjenja opterećenja gospodarstva i očuvanja njegove konkurentnosti". Klub zastupnika HSP-a predlaže amandmane kojim se u članku 1. iza stavka (3) dodaju novi stavci (4), (5) i (6) koji glase:(4) "Naknada za gradnju cesta i naknada za gradnju autocesta predviđena člankom 64. Zakona o javnim cestama uključena je u posebni porez na naftne derivate. (5) Fizičke ili pravne osobe registrirane za obavljanje brodskog prijevoza na moru i unutar-

njim plovnim vodama imaju pravo na povrat posebnog poreza na naftne derive u vidu naknade za gradnju cesta i autocesta. (6) Na posebni porez na naftne derive ne obračunava se porez na dodanu vrijednost."

Amandmani nisu dobili potrebnu većinu.

RASPRAVA

Izmjena omogućuje promptno djelovanje Vlade

Klub zastupnika HDZ-a podržat će izmjene rekao je, govoreći u ime tog Kluba, zastupnik **Vlado Jelkovac (HDZ)**. Naglasio je da se predloženim izmjenama omogućuje Vladi RH da promptno reagira na povećanje cijena sirove nafte na svjetskom tržištu kako bi sanirala moguće štetne posljedice koje bi te previsoke cijene naftnih derivata na domaćem tržištu mogle prouzročiti kako gospodarstvu tako i stanovništvu. Također, ovim Zakonom se predlaže brisanje važećih visina posebnog poreza, a Vladi RH se daje ovlaštenje za donošenje odluka o propisivanju visine posebnog poreza na naftne derive za određeno razdoblje vodeći pri tome računa o promjenama maloprodajnih cijena.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je **Damir Kajin (IDS)**. Na samom početku Damir Kajin rekao je da će Klub zastupnika IDS-a podržati ovaj Zakon. Kajin smatra da se INA ne bi trebala prodavati zbog mogućih korekcija cijena u budućnosti. Rekao je da se IDS zalaže da se monopolisti u RH koje "štiti država" oporezuju posebnim porezom na monopol od 50%. Konstatirao je "da ako cijena benzina ili nafte bude rasla po barelu, a rast će, država će prije ili kasnije doći u situaciju da će morati zahvaćati u ekstra dobit". To će moći ako s jedne strane kontrolira INA-u ili ako uvede posebne poreze na monopol velikih poduzeća koji su danas u rukama privatnog kapitala. Kajin smatra de je prodaja 25% INA-e bila kardinalna pogreška, a potpuna pogreška bit će ako se INA nastavi rasprodavati, zaključio je.

Što sve ulazi u cijenu nafte

U ime **Kluba zastupnika HSP-a Tonči Tadić (HSP)**. Podsjetio je što je sve uključeno u cijenu goriva u Hrvatskoj, a to su: nabavna cijena nafte, marža prerađivača, carina (ako je riječ o uvezenu gorivu), doprinos za obvezne rezerve, posebni porez(trošarina) i dodatak od 1,20, kuna za gradnju cesta i autocesta i na to sve nabrojano plaća se porez, konstatirao je Tadić. Klub HSP-a smatra da je potrebno promijeniti način izračuna cijene naftnih derivata u RH. Klub pozdravlja ovaj Zakon, međutim, smatra da je trebao biti donesen još prije 9 mjeseci, kad je Vlada odbila zahtjev HSP-a o promjeni izračuna cijena naftnih derivata. Tadić je zaključio da je Hrvatska jedinstvena na Mediteranu po tome što se u Hrvatskoj plaća naknada za gradnju cesta i autocesta čak i ako je tvrtka registrirana za obavljanje brodskog prijevoza.

Slavko Linić u ime **Kluba zastupnika SDP-a**, govorio je (**SDP**) rekao je da je Klub zastupnika SDP-a suglasan s namjerom uvođenja "plivajućih trošarina", ali se ne slaže sa sve češćom intencijom Sabora da poreze prenosi u ovlast Vlade. Klub smatra da visinu posebnog poreza na naftne derive treba utvrditi Sabor RH, a Vladi RH dati ovlaštenje da samo u iznimnim situacijama može utvrditi i niže iznose posebnog poreza, a u cilju vođenja ekonomске politike zaštite potrošača i brige o konkurentnosti gospodarstva.

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a Zlatko Kramarić (HSLS)** rekao je "da se suočavamo s jednom i pozitivnom novošću u radu Vlade, a to je da doista promptno reagira na problem koji se javlja". Klub zastupnika pozdravlja ovaj potez Vlade RH. Podsjetio je na pogrešku iz 2003. godine kada je 25% INA-e prodano MOL-u, a sada je veliko pitanje "da li je ovaj drugi potez ispravan kada se kreće u drugu fazu prodaje 15% našeg obiteljskog srebra". Zaključno govoreći Kramarić je rekao da će Klub zastupnika HSLS-a podržati ovaj prijedlog zakona, ali uz dva pitanja: Kako će država pokriti sredstva koja će se odre-

ći provedbom ove Odluke? I kako će Vlada uz postojeći, relativno nedjelotvorni Državni inspektorat i Financijsku policiju pratiti i sprječavati malverzacije na štetu države prilikom promjena trošarina u cijenama robe koja je na zalihamu u maloprodaji i veleprodaji?

Bez iznenadenja

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Luka Roić (HSS)**. Rekao je da ovaj Prijedlog zakona nije nikakvo iznenadenje jer smo u proteklom razdoblju svjedočili problemima koji su nastali povećanjem cijena sirove nafte koje su ugrozile normalno funkcioniranje gospodarstva i svih ostalih segmenta života koji su vezani za taj energet. Dosadašnjom formulom po kojoj je poskupljenjem sirove nafte poskupljivala cijena goriva na crpkama, na cijenu se gradio poseban porez, trošarine, naknada za izgradnju autocesta, te porez na dodanu vrijednost, moglo se naslutiti da takvo stanje neće dugo potrajati s obzirom na procjene da će cijene sirove nafte nezaustavljivo rasti, i da je nemoguće očekivati zaustavljanje cijena na jednoj razumnoj razini. Ovakva situacija izaziva kontra efekte, a to su slabija potrošnja, nemogućnost građana da koriste emergent u onoj mjeri u kojoj je njima neophodno potreban. U ovakvoj situaciji potrebno je reagirati, smatra Roić. HSS podržava model "plivajućih trošarina", jer je to jedini način na koji država sigurno može i mora reagirati. Nafte i svi prihodi koji su vezani za prodaju moraju imati svoju gornju granicu, tvrdi Roić, Vlada se zalaže za 8 kuna, što u ovom trenutku moramo braniti jer je vrlo neizvesno što bi se dogodilo kada bi se "zidanje" cijena nastavilo na način kako je to bilo dosad. U ovom trenutku zadovoljan sam, kaže Roić, što je Vlada započela rješavanje problema ovim Prijedlogom zakona.

Mato Arlović (SDP) otvorio je pojedinačnu raspravu. Rekao je da smo i do sada imali problema oko cijene nafte na domaćem tržištu, ali ona se uspijevala postići dogовором između Vlade i INA-e, tako da se cijena držala ispod

8 kuna, ali nakon podizanja cijena nafte na svjetskom tržištu dogodio se bum i Uprava INA-e i Nadzorni odbor su vodili računa više o zaštiti interesa kapitala INA-e nego o zaštiti općih interesa građana RH. Klub zastupnika SDP-a nudi rješenje koje je prihvatljivije nego rješenje koje je ponuđeno u Zakonu, a to je da se Vlada ovlasti da uredbama može smanjiti cijenu, ali nikako da ona može donositi uredbe u visini posebnog poreza na naftne derive, kao što piše u Prijedlogu zakona. Potrebno je voditi računa kada te uredbe i po kojim kriterijima Vlada može donositi, smatra Arlović. Zaključio je da ovaj Zakon treba prihvati, te ga pokušati poboljšati da bude što bolji i efikasniji.

Hrvatska nafta po cijenama na Mediteranu

Nenad Stazić (SDP) je konstatirao da je bivša Vlada uvela trošarinu od 60 lipa po litri benzina i izgradila autoceste. "Vi i dalje ubirete tu trošarinu ali niste izgradili toliko kilometara autocesta, niti ćete izgraditi do kraja mandata". Stazić je podsjetio da se nafeta kupuje na svjetskom tržištu, ali i da se nafeta crpi i kao hrvatsko rudno blago. INA jest privatizirana, smatra Stazić, ali nisu naftna polja u Hrvatskoj, ona su vlasništvo RH i njenih građana. Nafeta koja se crpi iz crpilišta u RH građanima se prodaje po cijenama barela na Mediteranu, a radi se

o 25% nafte koja ulazi u prodaju preko INA-e. Jedno od rješenja za spomenute probleme je "plutajuća trošarina" koju je predložila Vlada, uz usvajanje amandmana SDP-a, tvrdi Stazić.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) kazala je kako ovaj put od Vlade očekuje da ne odbije amandman Kluba zastupnika SDP-a, jer on poboljšava Prijedlog zakona. Podsjetila je da su dogovori koje je Vlada imala sa INA-om rezultirali upitnom kakvoćom, jer ne dolazi do ulaganja u rafinerije. Također je upozorila na sumnje krivih oznaka na naftnim derivatima, koje su rezultirale čak i tužbama. Antičević-Marinović pozvala je građane da tuže INA-u ako im se događaju kvarovi na autu zbog loših proizvoda. Upozorila je da Vlada mora voditi svoju politiku i svojim instrumentarijem koji joj stoji na raspaganju, zaštiti građane. Zaključila je riječima kako vjeruje da nema razloga da Vlada ne prihvati amandman SDP-a.

Odgovornost Vlade

Slavko Linić (SDP) podsjetio je na prava i odgovornosti Vlade RH, te je rekao da nitko iz SDP-a ne želi nametati Vladi koju će politiku odabrat, ali želimo poručiti da Vlada svojom politikom trošarine, a s obzirom na domaću naftu može biti odgovornija prema životnom standardu građana i prema konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Konstatirao

je da je najveća gospodarska tragedija to što Uprava INA-e ne želi modernizirati dvije rafinerije koje bi mogle opskrbljivati ne samo hrvatsko tržište nego i cijelu srednju Europu. Evidentno je da kadrovska struktura INA-e nosi tešku odgovornost da danas nemamo dvije rafinerije koje bi davale derive koji bi značili jamstvo svim građanima RH da njihovi automobili neće biti uništeni, a poboljšala bi se i devizna bilanca RH. Tada bi prihodi od prodaje derivata u svijetu mogli biti prihodi koji bi bili registrirani u robnoj razmjeni Republike Hrvatske.

Završni osvrt dao je predstavnik predlagatelja, ministar financija, **Ivan Šuker**. Rekao je da se u konačnici svi slažu da je potrebno donijeti ovaj Zakon. Konstatirao je da su oformljene određene institucije koje garantiraju da će modernizacija dviju rafinerija zavrsiti 2010. godine. S obzirom na tržišno okruženje, u budućnosti treba ulagati u dvije rafinerije u Hrvatskoj što će predstavljati bitan faktor za gospodarstvo Siska, Rijeke, te šire regije. Zaključno je rekao da su ove dvije rafinerije od velike važnosti za dvije regije i za RH da bi bile predmet političkog prepucavanja.

Zastupnici su sa 74 glasa "za", 14 "suzdržanih" i 4 "protiv" donijeli Zakon o izmjeni Zakona o posebnom porezu na naftne derive.

I.C.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Strože kazne za pedofile, dilere i kamatare

Nakon opsežne rasprave i izjašnjanja o podnesenim amandmanima, Hrvatski sabor je ponovno novelirao Kazneni zakon. Riječ je o petim izmjenama tog propisa u proteklih

osam godina, čija je osnovna karakteristika pooštenje kazneno-pravne represije. Naime, povećane su kazne za oko 16 posto inkriminacija, produženi rokovi zastare, ograničena pri-

mjena uvjetne osude, pooštene mjere uvjetnog otpusta, itd.

Sudionici u raspravi poduprli su predložene mjere koje bi trebale one mogući sudove da izriču neprimje-

reno niske kazne, što se u praksi nerijetko dogadalo. Napominju, međutim, da su izmjene Kaznenog zakona samo jedan, iako značajan segment u suzbijanju kriminaliteta. Da bismo u tome bili uspješni treba krenuti u cjelevitu reformu kaznenog sustava, što podrazumijeva i izmjene zakona o kaznenom postupku (u tijeku), o prekršajima, o policiji, te veća ulaganja u zatvorski sustav.

Osnovna je svrha predloženih izmjena pootstavljanje kaznenopravne represije, budući da sudovi većinom izriču preblage kazne. Osim toga, produžuju se rokovi zastare kazneno-pravnog progona i izvršavanja kazni, ograničava primjena uvjetne osude, pootstavljaju mjere uvjetnog otpusta, itd.

Oporba tvrdi da su predložene izmjene prvenstveno pokazatelj nefunkcioniranja pravosuda te da neće donijeti nikakva poboljšanja u progona počinitelja kaznenih djela. Među ostalim, zamjeraju Vladi da nije sankcionirala suvremene oblike gospodarskog kriminaliteta (npr. privatizacijske malverzacije), te da neisplata plaća radnicima nije okvalificirana kao kazneno djelo, kao što je uređeno u drugim zemljama. Unatoč brojnim primjedbama te sugestijama da ga se proslijedi u treće čitanje, predloženi Zakon je ipak dobio "zeleno svjetlo", prethodno pretrpjevši odredene amandmanske korekcije. Većinu zastupničkih amandmana Vlada je odbila, ali je, uvaživši sugestije nadležnih odbora, prepravila pojedina rješenja. Zahvaljujući tome, zastara kaznenog progona za kaznena djela počinjena na štetu djeteća ili maloljetne osobe produljena je do njihove punoljetnosti, predviđena je prisilna naplata neplaćene novčane kazne, odnosno mogućnost njene

zamjene radom za opće dobro, te ukinuta zatvorska kazna za uvredu i klevetu.

O PRIJEDLOGU

Pooštrena kazneno-pravna represija

Kako je uvodno obrazložila ministrica pravosuđa Ana Lovrin, predložene izmjene, zajedno s već usvojenim novelama Kaznenog zakona iz 2004. godine, čine jedinstvenu cjelinu promjene našeg materijalnog kaznenog prava. U pripremi ponuđenih rješenja sudjelovali su suci Vrhovnog suda, Županijskog suda u Zagrebu, zamjenik glavnog Državnog odvjetnika te predstavnici Hrvatske odvjetničke komore, a osnovna karakteristika predloženog je pootstavljanje kazneno-pravne represije. Naime, istraživanjem sudske prakse utvrđeno je da sudovi uglavnom izriču blage kazne, koje se približavaju zakonskom minimumu (često koriste i instrumente sudskog ublažavanja kazne) što znači da, zapravo, ne provode zakonsku kaznenu politiku. Stoga se predloženim izmjenna povisuju donje posebne mјere propisanih kazni za određeni broj kaznenih djela i ograničavaju dosadašnje mogućnosti ublažavanja tako propisanih kazni. Za teža kaznena djela počinjena u stjecaju, ako za njih nije propisana kazna dugotrajnog zatvora, omogućava se izricanje jedinstvene kazne zatvora u trajanju do dvadeset godina (dosad je najveća kazna u tom slučaju mogla iznositi petnaest godina). Dosad se kazna dugotrajnog zatvora nije mogla izreći mlađoj punoljetnoj osobi koja nije navršila 21 godinu života, a sada se predlaže da se ta granica snizi na 18 godina života. Prema predloženom, ubuduće će zakonsko ublažavanje kazne biti moguće samo prema počiniteljima koji su u vrijeme počinjenja kaznenog djela bili smanjeno ubrojivi "u znatnoj mjeri". Za teža kaznena djela znatno se ograničava i primjena uvjetne osude.

Predlagatelj se nije odlučio za uvođenje kazne doživotnog zatvora, kaže

ministica. Naime, prema procjeni stručne javnosti kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od 40 godina posve je primjereni sankcija, s obzirom na prosječnu dob počinitelja kaznenih djela i očekivano vrijeme izlaska s održavanja kazne. Prema dosadašnjim pravilima uvjetni otpust se mogao odrediti nakon polovice izdržane kazne (iznimno nakon trećine), a ubuduće će se moći dopustiti tek nakon 2/3 (iznimno nakon polovice) izdržane kazne.

Produžuju se rokovi zastare

Ovim novelama produžuju se dosadašnji najkraći rokovi zastare kazneno-pravnog progona i izvršavanja kazne (s 2 na 3 godine) i apsolutna zastara na 6 godina.

U odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona, pojačana je kazneno-pravna zaštita policijskih službenika (za ubojstvo takve osobe predviđena je maksimalna kazna), s tim da se to odnosi i na ovlaštene osobe vojne policije. Radi pojačane zaštite žrtava trgovanja ljudima, u članku 175. Konačnog prijedloga zakona dodana je nova inkriminacija. Predviđena je, naime, zatvorska kazna (od 3 mjeseca do 3 godine) za onoga tko iskoristi položaj osobe za koju zna da je kao žrtva trgovanja ljudima na prisilnom radu ili služenju, seksualnom iskoristavanju, ropstvu ili njemu sličnom odnosu, prostituciji ili nedopuštenom presadviranju dijelova ljudskog tijela. Ova odredba usuglašena je s Konvencijom Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, napominje ministrica.

Pooštrene sankcije za obiteljsko nasilje...

Pooštene su i kaznene sankcije za obiteljsko nasilje. Među ostalim, propisano je da se kazneni postupak za kazneno djelo tjelesne ozljede počinjeno prema članu obitelji, odnosno djetetu ili maloljetnoj osobi, pokreće po službenoj dužnosti, a ne privatnom tužbom kao do sada. Ubuduće će se posebno inkriminirati službena ili druga osoba koja u obavljanju svoje profesionalne djelatno-

sti povrijedi pravo djeteta na privatnost. Kod kaznenog djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe dopunjena je postojeća inkriminacija. Zahvaljujući tome, zatvorska kazna ubuduće čeka i roditelja, posvojitelja ili drugu osobu koja dijete ili maloljetnu osobu izloži pogibelji (općeopasnim radnjama ili na drugi način). Osim toga, pooštene su kazne i za kaznena djela protiv braka, obitelji ili mladeži.

...zlorabu opojnih droga

Među ostalim, povećani su rasponi kazni za kaznena djela zlorabe opojnih droga, ona počinjena na štetu djece i maloljetnika te za kaznena djela gospodarskog kriminala. Povećane su zatvorske kazne za sklapanje lihvarskih ugovora, kao i one za davanje i primanje mita u gospodarskom poslovanju te napravljene određene korekcije u opisuima kaznenih djela utaje poreza i drugih davanja iz članka 286. KZ-a. Dopunjena je i postojeća inkriminacija nesavjesnog gospodarskog poslovanja, tako da obuhvaća i grubu povredu dužnosti o skribi o imovinskim interesima pravne osobe.

Produljeno trajanje sigurnosnih mjera

Po riječima ministricе predloženim novelama pooštavaju se kaznene sankcije za oko 16 posto inkriminacija, ali i produljuju rokovi trajanja predviđenih sigurnosnih mjera. Primjerice, produžuje se mjera obvezatnog psihiatrijskog liječenja (s 3 na 5 godina), te zabrane upravljanja motornim vozilom (s 5 na 10 godina), s tim da se u slučaju ponovljenog djela protiv sigurnosti prometa sa smrtnim posljedicama ova posljednja može primijeniti zauvijek. Spomenula je i to da se u skladu s izvorima međunarodnog kaznenog prava znatno proširuje pojam imovinske koristi koja se oduzima sudском odlukom u slučaju organiziranog kriminala. Dakako, za uspješnu borbu s kriminalom nije dostatan samo materijalni Kazneni zakon, napominje ministrica. To je samo jedan segment kaznenog pravosuđa, čiji su sastavni dio

i zakoni o kaznenom postupku, o policiji i o izvršenju kaznenih sankcija.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona, podnijevši dva amandmana, pravno-tehničke naravi, na njegov tekst (članci 129. i 130.).

Pojačana kaznenopravna zaštita policijskih službenika, žrtava trgovanja ljudima i obiteljskog nasilja.

Matični **Odbor za pravosuđe** je nakon provedene rasprave sugerirao Saboru da donese novelirani Zakon. Naime, većina članova tog radnog tijela smatra da se radi o kvalitetnim promjenama materijalnog kaznenog prava koje predstavljaju kontinuitet s ranijim promjenama kaznenog zakonodavstva. Voditelj Radne skupine za izradu nacrtog propisa (vanjski član Odbora) informirao ih je da su prilikom njegova oblikovanja uzete u obzir novele KZ-a iz 2003. godine, koje je Ustavni sud ukinuo, svi prijedlozi u prvoj fazi izmjena, rezultati istraživanja o tzv. zakonskoj i sudskoj politici kažnjavanja, kao i ispitivanja javnog mnijenja i pravosudnih dužnosnika o pojedinim rješenjima, itd.

U raspravi na sjednici tog radnog tijela konstatirano je, među ostalim, da se predlažu blage kazne za imovinska kaznena djela, te da u području gospodarskog kriminaliteta nisu predviđene sankcije za suvremene tržišne uvjete poslovanja. Na upit zbog čega nije inkriminirano veličanje fašističkih i drugih totalitarnih država ministrica pravosuđa je istaknula da će se ta problematika riješiti posebnim zakonom.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav je podržao predložena rješenja, posebice glede utvrđivanja odgovarajućeg odnosa težine kaznenog djela i propisane visine kazne. U izdvojenom mišljenju Član Odbora, dr.sc. **Slaven Letica**, napominje u izdvojenom

mišljenju, da su u konačni zakonski tekstu trebale biti unesene izmjene glede kaznenog djela veleizdaje i ugrožavanja državne neovisnosti, te inkriminirana nova kaznena djela "ratno profiterstvo i ratne prijevare", kao i "zarobljavanje države" (najteži vid korupcije na razini političkog odlučivanja).

Nakon provedene rasprave (u kojoj su sudjelovali i predstavnici Ureda pravobraniteljice za djecu te nevladinih udružiga) **Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** predložio je Saboru da donese ponuđeni Zakon, uz više amandmanskih korekcija.

Amandmanom na čl. 13. Konačnog prijedloga zakona zatražio je, da se dopunom članka 89. definira "zločin iz mržnje". Prema predloženoj definiciji tako bi se tretiralo svako kazneno djelo počinjeno iz mržnje prema osobi zbog njezine rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovine, rođenja, naobrazbe, društvenog položaja, dobi zdravstvenog statusa ili drugih osobina".

Povećane kazne za kaznena djela na štetu djece i maloljetnika, te za zlorabu opojnih droga, sklapanje lihvarskog ugovora i dr.

Po mišljenju Odbora zločin iz mržnje bi trebalo tretirati kao kazneno djelo teškog ubojstva, temeljeno na mržnji prema nekoj od razlikovnih karakteristika pojedinca ili skupine kojoj pripada. U skladu s tim uložio je amandman i na članak 14., predloživši dopunu članka 91. postojećeg KZ.

Amandmanom na čl. 42. zatražio je povećanje maksimalne zapriječene kazne za kazneno djelo "trgovanje ljudima i ropstvo", 3 na 5 godina zatvora, te se založio i za obvezatno kazneno sankcioniranje pokušaja izvršenja tog kaznenog djela, opisanog u novom stavku 4. članka 155. Kaznenog zakona.

Spomenimo i amandmanski zahtjev tog radnog tijela za izmjenu novog

stavka 3. u članku 201. KZ-a (čl. 58. Konačnog prijedloga zakona). Riječ je o dopuni opisa kaznenog djela kojim se krši pravo djeteta na privatnost, budući da, po ocjeni Odbora, ponuđeni tekst ne osigurava odgovarajuću zaštitu djece, na način kako je to utvrđeno Konvencijom o pravima djeteta. Amandmanom na članak 60. predložio je precizniji opis kaznenog djela iz stavka 2. čl. 209. KZ-a (povreda dužnosti uzdržavanja djeteta i maloljetne osobe).

Ova vlast uporno odbija sankcionirati suvremene oblike gospodarskog kriminaliteta, među ostalim, i privatizacijske malverzacije.

Odbor za ravnopravnost spolova je raspravljao o ovom zakonskom prijedlogu u svojstvu zainteresiranog radnog tijela (raspolagao je pisanim mišljenjem i amandmanima koje su podnijeli: Ženska mreža Hrvatske, Centar za žene žrtve rata - ROSA i Mreža NVO-a za prevenciju i eliminaciju trgovanja ženama - PETRA, te s amandmanima Pravobraniteljice za djecu RH.) U središtu pozornosti članova tog radnog tijela bile su izmjene kaznenih okvira kod kaznenih djela protiv života i tijela, protiv spolne slobode i spolnog čudoreda te protiv braka, obitelji i mlađeži. Pozdravljuju, inače, podoštrenje kaznenopravne represije u zaštiti prava djece, napose kad je riječ o povredi dužnosti uzdržavanja djeteta ili maloljetne osobe, obiteljskom nasilju i pedofiliji. Mišljenja su da bi sudove trebalo ohrabriti u izricanju kazne zatvora za neplaćanje alimentacije, ali zahtijevaju od Vlade RH da pronađe model pomoći onim roditeljima, za koje se utvrdi da su stvarno ostali bez prihoda (npr. zbog gubitka posla), a dužni su uzdržavati dijete.

Odbor je podržao i amandmane Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na članke 58. i 60. Konačnog prijedloga zakona, kao i stajalište Pravobraniteljice za djecu da rok zastare za

kaznena djela počinjena na štetu djece valja produžiti sve do njihove punoljetnosti. U skladu s tim podnio je amandman za dopunu članka 20. postojećeg KZ-a.

Sugerirao je, nadalje, da se iz opisa kaznenog djela u članku 175. postojećeg Zakona (amandman na čl. 42. Konačnog prijedloga zakona) izostave riječi "kršeći pravila međunarodnog prava". Mišljenja je da je taj dio teksta nepotreban, jer se pravila međunarodnog prava koja se odnose na trgovanje ljudima i rostvo krše upravo u opisanim radnjama, te da bi takva formulacija samo nepotrebno otežavala posao sudovima. Uz podoštrenje zaprijećenih kazni predložio je i dodavanje nove odredbe kojom se predviđa kažnjavanje korisnika seksualnih usluga te predviđa kažnjavanje i za pokušaj ovog djela.

Umjesto popravljanja postojećeg Hrvatskoj treba novi, cjeloviti Kazneni zakon.

Amandmanom na članak 54. (čl. 195. postojećeg KZ-a) Odbor predlaže kažnjavanje i za podvođenje punoljetnih osoba, bez obzira na motiv, kao što je to regulirano kad je riječ o djeci (dosad se podvođenje punoljetnih osoba kažnjavalo samo ako je učinjeno radi zarade). Spomenimo i amandmanski zahtjev tog radnog tijela, da se posebnim člankom inkriminira "kupovanje seksualnih usluga", radi suzbijanja uzroka prostitucije. Prema njegovu prijedlogu za to kazneno djelo trebalo bi predvidjeti novčanu ili kaznu zatvora do jedne godine, a za pokušaj kupovanja seksualne usluge od djeteta ili maloljetne osobe zatvorsku kaznu od tri mjeseca do tri godine. U obrazloženju tog amandmana Odbor navodi da prostituciju treba promatrati kao oblik iskorištavanja žena i djece koji predstavlja ozbiljan društveni problem. Stoga treba kažnjavati svodnike, osobe koje trguju ženama i djecom te one koji kupuju seksualne usluge od prostituiranih osoba, iskorištavajući siromaštvo, nezaposlenost, diskriminirajuće uvjete rada, rodnu nejednakost, itd.

RASPRAVA

Kriminal se ne može suzbiti samo pojačanom represijom

Iako je riječ o jubilarnoj, destoj izmjeni Kaznenog zakona, uglavnom se predlažu rigoroznije kazne, a malo je novih inkriminacija, konstatirao je **Damir Kajin**, predstavnik **Kluba zastupnika IDS-a**. Nitko nema ništa protiv strožeg kažnjavanja dilera, pedofila i kamataru, ali kriminal se ne može suzbiti samo pojačanom represijom, tvrdi zastupnik. Vjerodostojnost našeg kaznenog sustava nije samo u zakonu, nego i u sudovima, odvjetništvima i drugim institucijama represije (policija, zatvori, itd). Svaka čast sjajnim sucima, ali dobar dio njih sve je više podložan utjecaju interesnih grupa i lobija, kako političkih tako i financijskih, koji su često povezani, kao što stoji i u Izvješću o radu pučkog pravobranitelja za prošlu godinu.

Ne treba zaboraviti na to da je do 2004. godine, kad je ukinut zakon koji je omogućavao obračunavanje kamate na kamatu, najveći lihvlar bila sama država, odnosno naši sudovi, a potom su za njihovim primjerom krenule i banke i zelenasi, podsjeća zastupnik. Stoga se postavlja pitanje hoće li država obešteti male građane koji su bili žrtva takvih presuda. Tko će nas zaštititi od ovakvog postupanja hrvatskih sudova i hoćemo li inkriminirati odgovarajuća kaznena djela - pita dalje. Hoće li, primjerice, odgovarati oni koji su u ratu prodavali naftu našim neprijateljima, a danas su stupovi društva, negodovao je. Nije mu jasno, kaže, kako to da je u Istarskoj županiji evidentirano najviše kaznenih prijava na 100 tisuća stanovnika, dok je na drugom mjestu Zagreb, pa Šibenik, Rijeka, itd. (tamo se, očito, primjenjuju norme koje se drugdje u Hrvatskoj ne primjenjuju).

U nastavku se založio za maksimalne standarde u zaštiti radnika, za što preciznije reguliranje kaznenog djela odavanja vojne i državne tajne, za zadržavanje postojećeg raspona kazni za izaziva-

nje prometne nesreće, te strože kazne za nesavjesno gospodarsko poslovanje.

Sankcionirati suvremene oblike gospodarskog kriminaliteta

Govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a, Ingrid Antičević-Marinović je izrazila žaljenje što se odustalo od istinske reforme Kaznenog zakona kakvu je omogućavala novela iz 2003., koju je Ustavni sud ukinuo (njihov Klub aktualizirao taj prijedlog 2004. ali i to je bilo odbijeno). S obzirom na zabrinjavajući porast kriminaliteta zadnjih godina nameće se pitanje ima li ova vlast ikačav koncepciju kriminalne politike, kaže zastupnica. Naime, predložene izmjene su za esdepeovce neprihvatljive i konfuzne, jer im se pristupilo selektivno, što će zasigurno izazvati ozbiljne teškoće u praksi. U prvom redu ova vlast uporno odbija sankcionirati suvremene oblike gospodarskog kriminaliteta, među ostalim i privatizacijsko upravljanje poduzeća i izigravanje vjerovnika, pri čemu se ignorira i obveza iz članka 69. Sporazuma o stabilizaciji i pri-druživanju. To je trebala omogućiti nova inkriminacija koju je sadržavala novela iz 2003. koju je po uzoru na austrijsko, švicarsko i njemačko zakonodavstvo izradio naš pravni stručnjak europskog glasa, prof. dr. Novoselec.

U Hrvatskoj nema ujednačene sudske prakse, što je jedan od osnovnih preduvjeta pravne sigurnosti građana.

Po riječima zastupnice postojeći opisi gospodarskih kaznenih djela vuku porijeklo iz socijalističkog pravnog sustava, utemeljenog na društvenom vlasništvu, pravno-tehnički su nedotjerani i nedorečeni, a neka se kaznena djela međusobno preklapaju, što stvara dodatne teškoće u primjeni.

Javnost jednostavno ne prihvata činjenicu da odabrani mogu nekažnjeno poslovati na način da ne plaćaju vjerov-

nicima, ne isplaćuju ili zakidaju radnike, te da kroz niz ponovljenih sudenja organi kaznenog progona ne uspijevaju provesti pravdu u notornom primjeru privatizacijske malverzacije.

Neisplatu plaće tretirati kao kazneno djelo

Osim toga, u situaciji kad se u Europi govori o teškom položaju hrvatskog radnika, neshvatljivo je da Vlada ignorira taj problem i ne misli inkriminirati neisplatu plaće kao kazneno djelo. Čak, štoviše, vlast je zabranila radnicima koje poslodavci ne plaćaju, da prosvjeduju na Trgu sv. Marka. Posve je jasno da se ovim izmjenama štite vrijednosti koje su vladajućima u interesu, dok nama treba Kazneni zakon koji će zaštititi radnika, jamčiti sigurnost građanima i njihovo imovini, te pružiti zaštitu svima koji rade na mukotrpnom i opasnom poslu otkrivanja i procesuiranja počinitelja kaznenih djela, počevši od policajaca, državnih odvjetnika i sudaca. Zalažemo se za uvođenje kaznenog djela ometanja pravde, na način da se napadom na sud smatra i svako ometanje svjedoka. Tražimo zaštitu od svakog šikanoznog ponašanja prema nositeljima sudske vlasti, ali isto tako i kaznenu odgovornost onih pravosudnih dužnosnika koji bi se neodgovorno i nezakonito ponašali i tako djelovali.

Doživotni zatvor zaista nije ključno pitanje kazneno-pravne reforme, ali stručna i opća javnost znaju za situacije u kojima bi takva kazna bila pravedna i opravdana. Od onih koji su trajna opasnost za druge, poput višestrukog ubojice Srđana Mladana, društvo se ima pravo braniti tako da ih izolira. Naime, u sudske prakse su poznati slučajevi recidiva nakon potpuno izdržane kazne.

U nastavku je primijetila da u ponuđenim novelama nema inkriminacije "veličanje fašističkih, nacističkih i drugih totalitarnih država i ideologija i promicanje ksenofobije", iako je premijer još 2004. obećao da će se ići na takve izmjene. I dok Vlada premišlja što bi s ovom problematikom, prije nekoliko dana (upravo na Dan Europe) diljem

Istre osvanuše kukasti križevi na crkva-ma i spomenicima NOB-a, negodovala je.

Interesantno je - kaže - da se predlagatelj odlučio na pooštrenje represije, s obzirom na to da je odbijanje izmjena koje je 2003. predložio SDP argumentirao upravo obrazloženjem da je to pogrešan način borbe protiv kriminaliteta ("ovime neizravno priznajete da je u međuvremenu kriminalitet porastao").

Dobro je, kaže, da se produžuju rokovni zastare, ali to, nažalost, ne vrijedi za pretvorbene malverzacije koje je "maca popapala".

Hrvatskoj treba novi cijeloviti kazneni zakon

Za Klub zastupnika HSP-a je neu-pitna činjenica da treba mijenjati profil kaznene represije u vezi s rigoroznim kažnjavanjem pedofilije, dilera i kamatara, ali sumnja u planirane dosege ove novele Kaznenog zakona, izjavio je Pero Kovačević. Riječ je, naime, o jednom od temeljnih zakona čija rješenja moraju biti postojana, a ne da se mijenjaju svaki godinu i pol dana. Danas raspravljam o petoj noveli KZ-a, koja obuhvaća čak trećinu njegovih odredbi. Reforma takvih razmjera treba biti dio strategije uređenja kaznene represije, a to znači da mora biti donesena na zajedničkim polaznim osnovama s drugim propisima (zakoni o kaznenom postupku, o izvršenju sankcija, o organizaciji sudova, te o policiji.) Parcijalni pristup kojim se zahvaća samo u materijalno-pravne propise zasigurno će dovesti do njihove skore izmjene, upozorava zastupnik. Umjesto popravljanja postojećeg Hrvatskoj treba novi, cijeloviti Kazneni zakon, ali tome mora prethoditi temeljita analiza stanja (od broja počinjenih kaznenih djela, rada policije, Državnog odvjetništva, a napose sudova).

U značajnom dijelu Kazneni zakon je usporediv i s odgovarajućim izvorima u drugim zemljama, dok u nekim segmentima nema odredbi koje su neophodne, negodovao je. To se prije svega odnosi na raznovrsne pojave gospodarskog kriminaliteta ili, točnije, tranzicijsku ot-

mačinu (ogroman broj malverzacija u pretvorbi nije procesuiran niti sankcioniran). S obzirom na to da je Hrvatska prolazila tranzicijsko razdoblje, trebalo je već u vrijeme donošenja KZ predviđeti odgovarajuća kaznena djela. Umjesto toga, ostalo se na prilagodenom, proširenom konceptu kaznenih djela protiv privrede, uz dodatak sadržaja iz međunarodnih ugovora. Najnoviji prijedlog u tom smislu tek neznatno popravlja stvar.

Po mišljenju haespeovaca, upitan je i edukativni karakter predložene novele. Naime, ciljevi radi kojih se donose mogu se daleko brže i sigurnije postići boljim i temeljitijim otkrivanjem kaznenih djela, njihovim bržim procesuiranjem i većim angažiranjem državnih odvjetništava u postizanju primjerene sankcije. Po njihovu mišljenju nema stvarnih razloga za produljenje roka zastare za najlakša kaznena djela, to više što za dio njih postoji mogućnost sporazumnog rješavanja sukoba izvan kaznenog postupka. Osim toga, u tom bi slučaju ta, tzv. bagatelna djela (npr. uvreda) bila izjednačena s nekim drugim, bitno težim kaznenim djelima (npr. prijevara).

Trajno oduzimanje vozačke dozvole - opasna mјera

Po rječima zastupnika njegovi stražnji kolege protive se tome da se u KZ "na mala vrata" vraća kategorija bitno smanjene ubrojivosti, iako u nešto drugačijoj formulaciji. Za njih nije prihvatljivo ni izbacivanje zabrane izricanja kazne dugotrajnog zatvora osobi mlađoj od 21 godinu, bez razmatranja odredbi maloljetničkog zakonodavstva. Trajnu zabranu upravljanja motornim vozilima smatraju pretjeranom, opasnom i nepotrebnom mjerom, a iz predloženog nije jasno ni za koja bi se kaznena djela mogla izreći. Bilo bi logično da se odnosi samo na izazivanje prometne nesreće, ali predlagatelj ne razlikuje nehatne i namjerne oblike tog kaznenog djela.

Po mišljenju haespeovaca, dio teksta u članku 12. o vremenskoj povezanosti s počinjenim kaznenim djelom, valja izostaviti, jer je suvišan. Po njihovu sudu

pretjerano je i proširenje kruga službenih osoba za koje je predviđena posebna kaznenopravna zaštita (čl.14.). Nema sumnje da treba pojačati zaštitu policijskih službenika, vojne policije i pravosudnih policijaca u obavljanju službenih poslova, ali komunalni redari, kontrolori u tramvajima, prometni inspektorji, i dr. ne mogu biti jednakо zaštićeni kao i pripadnici specijalne policije koji rješavaju teške talačke situacije, napominje Kovačević.

Predložene novele u skladu s europskim standardima

Po mišljenju **Kluba zastupnika HDZ-a**, što ga je prenio njihov predstavnik **Emil Tomljanović**, predložene novele treba podržati, jer predstavljaju razradu jednog od temeljnih ustavnih i načela kaznenog prava, prema kojem je primjena represije dopuštena u granicama njene nužnosti i mora biti primjereni opasnosti za zaštićene vrijednosti i dobra.

Izmjene Kaznenog zakona samo su jedan, iako značajan segment u suzbijanju kriminaliteta.

Analiziramo li predložena rješenja, vidljivo je - kaže -da su, sukladno preuzetim obvezama iz Kazneno-pravne konvencije o korupciji, sastavnim dijelom kazneno- materijalnog prava postala kaznena djela primanje i davanje mita u gospodarskom poslovanju, izmjenjena je inkriminacija protuzakonitog poslovanja, a korekcije su napravljene i kod kaznenih djela utaje poreza i drugih davanja, te kod nesavjesnog gospodarskog poslovanja. Prigovore vezane uz zastarne rokove apsolutno treba odbaciti, sagledavajući ih kroz primjenu dvaju osnovnih načela kaznenog prava (primjene blažeg zakona, a samim tim i obveze izricanja blažih kazni, te zabrane retroaktivnosti kaznene represije).

U prvoj fazi izmjene i dopune Kaznenog zakona bile su ograničene na usuglašavanje s preuzetim međunarod-

nim obvezama te ponovne prosudbe o odnosu slobode medija i kaznenopravne represije zbog povrede časti i ugleda, o eventualnim promjenama inkriminacija posjedovanja opojnih droga, o opravdanosti intervencija kod kaznenih djela tzv. gospodarskog kriminala, te o neodložnoj promjeni kaznenopravne represije kod kaznenih djela s elementima nasilja protiv okoliša, zdravlja ljudi, sigurnosti platnog prometa i poslovanja, i dr. U drugoj fazi ide se na zakonske intervencije radi učinkovitijeg preventivnog djelovanja, zatim produljenje rokova zastare, izmjene koje se odnose na kaznena djela gospodarskog kriminaliteta, zatim pooštrenje represije protiv korupcije, izmjene u odnosu na inkriminiranje organiziranog kriminala te kazneno-pravnu zaštitu policijskih službenika u obavljanju njihovih poslova, itd.

Predložene izmjene idu u dobrom smjeru i treba ih prihvatiti, ali ne može se reći da se radi o revolucionarnoj reformi kaznenopravnog sustava.

Sagledamo li obje faze, doista može zaključiti da se predloženim dovršava projekt Vlade RH u smislu ostvarenja ciljeva sustavne politike redukcije i suzbijanja kriminala kaznenim pravom, kao instrumentom zaštite temeljnih ustavnopravnih vrijednosti, ljudskih prava i sloboda, usuglašenim s najaktualnijim europskim i svjetskim standardima.

Kriminalitet u porastu

Unatoč premijerovom uvjeravanju kako je Hrvatska najsigurnija zemlja Europe i hvalisanju ministra unutarnjih poslova o uspješnom radu policije, opće je mišljenje da je kriminal u porastu, konstatirala je **Ljubica Lalić**, govoreći u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. Naime, učestale su pljačke, razbojstva, automobili lete u zrak, građani su nerijetko žrtve kamatarara, lihvara i reketara,

krše im se prava na rad, a korupcijom je zaražen svaki segment gospodarskog, društvenog i političkog života u Hrvatskoj. Nažalost, počinitelji se uglavnom ne otkrivaju, a ako se i otkriju, to nije jamstvo da će za počinjeno biti pravedno kažnjeni, niti da će kazna biti izvršena. Upravo u toj činjenici leži odgovor na pitanje kako to da je u nas primljeno daleko manje prijava za kaznena djela, na 100 tisuća stanovnika, nego u susjednim zemljama. Predlagatelj pogrešno stavlja znak jednakosti između prijavljenih i počinjenih kaznenih djela, tvrdi zastupnica. Naime, indikativan je podatak da je u zadnje tri godine prijavljeno manje kaznenih djela nego u 2001. a osnovni je razlog tome nepovjerenje u funkcioniranje pravne države. Činjenica je da u Hrvatskoj kriminala ima i da se ona s njime teško nosi (po ocjeni javnosti bezuspješno). Radi reduciranja i suzbijanja te pojave ulazimo u pete izmjene i dopune KZ-a koje bi trebale onemogućiti izricanje neprimjereno blagih kazni za pojedinu kaznenu djelu. Zastupnici HSS-a se ne protive propisivanju rigoroznijih kazni, napose za teža kaznena djela, ali upozoravaju na to da je zbog individualizacije kazne potreban određen raspon između najviše i najniže kazne. U tom odmjeravanju značajnu, pa i presudnu ulogu imaju olakotne i otegotne okolnosti koje suci, odnosno sudačka vijeća, različito vrednuju. Činjenica je, naime, da u Hrvatskoj nema ujednačene sudske prakse, što je jedan od osnovnih preduvjeta pravne sigurnosti građana.

Samo jedan segment u suzbijanju kriminaliteta

Kako reče, njeni stranački kolege podupiru i strože kazne za kaznena djela gospodarskog kriminaliteta, no to je već zakašnjela mjera za one koji su takva djela počinili u procesu privatizacije (ne provode se ni zaključci Sabora o oduzimanju protupravno stečene imovinske koristi i poništenju nezakonito zaključenih ugovora o prijenosu dionica). Stoga dvojimo u postojanje istinske volje za suzbijanje gospodarskog kriminaliteta,

kaže zastupnica. Pozdravljamo i rigorozno kažnjavanje mita i korupcije, no dug je put od počinjenja djela, do kažnjavanja i izvršenja kazne (u zatvorima nema mjesta). Drugim riječima, izmjene Kaznenog zakona samo su jedan, iako značajan segment u suzbijanju kriminala, no da bismo u tome bili uspješni potrebno je poduzeti i druge mјere. U prvom redu treba stvoriti uvjete za pravodobno prijavljivanje kaznenog djela, brzo otkrivanje počinitelja, brzo i efikasno procesuiranje, pravedno kažnjavanje i uspješno izvršenje kazne. A da bi se to ostvarilo, potrebni su moralni i stručni ljudi, a ne samo podobni, naglašava zastupnica.

Povišenje minimalnih kazni za teška kaznena djela dobar je potez, jer će to onemogući sudove da izriču neprimjereno niske kazne nad kojima se javnost zgražava.

Na kraju je sugerirala Vladi da vlastitim amandmanom otvori mogućnost da se ovisnicima, osuđenim za zloporabu opojnih droga, zatvorska kazna zamijeni mjerom obveznog liječenja u terapijskim zajednicama koje imaju dopuštenje Ministarstva pravosuđa.

Idemo u dobrom smjeru

Po ocjeni **Kluba zastupnika HNS-a**, predložene izmjene idu u dobrom smjeru i treba ih prihvatići, ali ne može se reći da se radi o revolucionarnoj reformi kazneno-pravnog, konstatirao je **Nikola Vuljanić**. Temeljne intencije predlagatelja su osuvremenjivanje i uskladivanje s propisima EU, te s trenutačnom situacijom u društvu. Nažalost, nikako da smislimo mјere koje bi djelovale preventivno i zaustavile ovu poplavu kriminala koji je uvijek korak ispred nas. Druga je intencija veća zaštita djece i obitelji, dakako većom represijom. Pitanje je, međutim, hoće li roditelj koji ne brine o svom djetetu, nakon tromjesečnog

boravka u zatvoru početi plaćati alimentaciju. Zaciјelo se neće bogznašto promjeniti, posebice kada se zna kako su zatvori prepunu i koliko se čeka na izdržavanje kazne (dijete će prije postati punoljetno).

Povišenje minimalnih kazni za teška kaznena djela je dobar potez, jer će to onemogućiti sudove da izriču neprimjereno niske kazne nad kojima se javnost zgražava, napominje zastupnik. Njegovi stranački kolege pozdravljaju i intenciju da se u nekim situacijama, u kojima to do sada nije bio slučaj, postupci pokrenu po službenoj dužnosti (npr. kaznena djela na štetu djece). Po njihovom mišljenju predlagatelj iznosi pričično uvjerljive argumente o tome da nema smisla uvođenje kazne doživotnog zatvora, kad već postoji kazna dugotrajnog zatvora od 40 godina.

Za povredu prava na rad i zatvorska kazna

Vuljanić je u nastavku iznio i njihove konkretnе primjedbe na pojedine članke predloženog Zakona. Među ostalim, zalažu se za to da se u članku 114. kao minimalna kazna za povredu prava na rad uvede i zatvorska (sada je predviđena samo novčana kazna.) Po njihovu mišljenju najniža zapriječena kazna za sklapanje lihvarskog ugovora podignuta je na primjerenu razinu, ali u praksi se ne čini dovoljno na otkrivanju počinitelja.

Vuljanić je izrazio dvojbu oko toga može li se, kao jednu od sigurnosnih mјera, izreći trajna zabrana upravljanja motornim vozilom, ako nema kazne doživotnog zatvora. Ako se to ne kosi s ustavnim odredbama, zašto se ne bi predviđela i doživotna zabrana obavljanja određene djelatnosti u kojoj je netko počinio kazneno djelo? Logična posljedica povećanih kazni su i dulji zastarni rokovi, što svakako valja pohvaliti, kaže zastupnik. Šteta što nisu uvedeni ranije, jer bi se u tom slučaju neka kaznena djela, pogotovo ona počinjena u privatizaciji, i danas mogla procesuirati.

Dosad je postojala široka mogućnost sudske ublažavanja kazni koja

se obilato koristila, podsjeća zastupnik. Reduciranjem takve mogućnosti smanjiti će se i pritisak na sudove. Daljnje su zamjerke haenesovaca da u predloženom zakonskom tekstu nema suvremene inkriminacije gospodarskog kriminala te da nisu predviđene kazne za veličanje fašizma (na poseban zakon kojim bi se uredila ta problematika čekamo već nekoliko godina).

Pogodak "u sridu"

Iako smo očekivali daleko šire novele Kaznenog zakona, ovaj selektivni pristup je pogodak "u sridu", konstatirao je **Josip Sudec**, predstavnik **Kluba zastupnika HSU-a**. Riječ je - naime - o usuglašavanju raskorka između zakonske kaznene politike i sudske prakse. To se uklapa u Nacionalnu strategiju razvoja slobodne vlasti, koju je prihvatio Sabor, i u Nacionalni program borbe protiv korupcije. Izrazio je zadovoljstvo svojih stranačkih kolega što se napokon ozakonjuje sankcioniranje protupravno stечene imovinske koristi u gospodarskom poslovanju (šteta što se to neće primjenjivati retroaktivno).

Predložene izmjene su prvenstveno pokazatelj nefunkcioniranja pravosuda i neće donijeti nikakva poboljšanja u progonu počinitelja kaznenih djela.

Prema dosadašnjoj dinamici sve ono što ovim najnovijim izmjenama nismo regulirali, riješit ćemo za godinu i pol ili za tri godine, prognozirao je.

Pozdravljamo strože kazne, jer smatramo da će one imati i preventivnu ulogu, kao i povećanje rokova zastave. Radi skraćivanja sudske postupaka treba hitno promijeniti i Zakon o kaznenom postupku, jer je nedopustivo da predmeti godinama "šeću" od jedne do druge sudske instance. U tu svrhu predlažemo i da se sudovi rasterete predmeta manje vrijednosti (npr. naplate kazni

zbog neplaćanja RTV pretplate ili za krivo parkiranje, itd.), kaže Sudec.

Na kraju je izjavio da će zastupnici HSU-a poduprijeti ove novele, te da posebno pozdravljaju podnesene amandmane čija je svrha bolja zaštita djece i obitelji.

Pokazatelj nefunkcioniranja pravosuda

Po mišljenju **Milanke Opačić (SDP)** predložene izmjene su prvenstveno pokazatelj nefunkcioniranja pravosuda i neće donijeti nikakva poboljšanja u progonu počinitelja kaznenih djela. Kako se boriti s kriminalom kad se hrvatsko pravosude danas svelo na svega tri sudačka imena (Ika Šarić u Rijeci i još dvoje sudaca u Zagrebu) kojima se mogu povjeriti teži slučajevi? - pita zastupnica. Smatra, naime, da su većina sudaca nesposobni, nestručni i da ne obavljaju svoj posao profesionalno. Spomenula je i to da po ocjeni Transparency Internationala i većine građana postoji i vrlo visoka vjerojatnost korupcije u pravosudu.

U nastavku se osvrnula na problematiku sankcioniranja kaznenih djela na štetu djece. Kako reče, podizanjem donje granice kazne za pedofile javnosti se šalje poruka da Vlada razmišlja i o toj problematici. Međutim, trebat će promijeniti puno drugih stvari da bi se zlostavljanu djecu bolje zaštитilo. Budući da u Hrvatskoj ne postoji edukacija za vještak koji se bave ovom problematikom, uski krug njih vještači u velikom broju predmeta (jedan dobiva vještačenja u više od polovice slučajeva na zagrebačkim sudovima). Osim toga, s vještačenjem se nerijetko oteže, umjesto da se napravi istog trenutka kad se dijete nekome povjeri. Dakako, treba voditi računa o tome da ga se ne ispituje više od tri puta, kako je to propisano Zakonom o sudovima za mladež, kako bi se spriječilo dodatno traumatiziranje. Spomenula je i to da su za nadyještačenje nerijetko agažirani ljudi koji se nikada nisu bavili ovom problematikom, tako da počinitelji često bivaju oslobođeni. Događa se, čak, da Vrhovni sud smanji,

pa i prepolovi kaznu koju je pedofilu izrekao niži sud.

Kako ćemo progoniti pedofile, kad u Državnom odvjetništvu još uvijek sjedi osoba koja je dokazano zataškavala slučaj zlostavljanja u Brezovici - pita zastupnica. Simptomatično je -kaže- da su za pedofiliju u najvećem broju slučajeva osuđeni ljudi koji nemaju nikakav status u društvu, sirotinja, dok se ugledni građani u pravilu izvuku.

Stanje nije ništa bolje ni kad je riječ o gospodarskom kriminalu (npr. banku se može pokrasti legalnom odlukom suda, kao u slučaju "Retak"). Čak i suci upozoravaju na to da u Kaznenom zakonu nedostaje odredba prema kojoj bi se takva rada mogla kazniti. I dok kriminalci i lopovi šetaju našim gradovima, jedna baka od 84 godine završila je u zatvoru zbog neplaćene struje. Prema tome, nije problem u zakonima nego u njihovoj primjeni, odnosno u neefikasnem sustavu koji se ne može obraćati ni s kriminalcima, niti s onima koji ne podmiruju svoje obvezе prema djeci.

Kruno Peronja (HDZ) joj je zamjerio da je uvrijedila kolege suce. Kako reče, radeći kao odvjetnik uvjerio se u to da i u drugim sredinama, a ne samo u gradovima koje je spomenula, ima vrsnih, poštenih i pravednih sudaca koji mogu suditi i u najtežim procesima. To mišljenje dijeli i **Branimir Pasecky (HDZ)**.

Za pedofile najstrože kazne

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** zahtjeva da se za sve oblike seksualnog zlostavljanja djece uvedu najstrože, zatvorske kazne, a ne da se procjenjuje radi li se o "običnom", ili ponižavajućem silovanju. Osobe koje počine takvo djelo treba odstraniti iz društva na što dulje vrijeme, to više što mnogi od njih, po povratku iz zatvora, ponovno naprave isto. Primjera radi, spomenuo je da u SAD-u onome tko tri puta počini isto kazneno djelo prijeti doživotni zatvor, makar se radilo i o provali u auto.

Ovaj zakonski prijedlog je zanimljiviji po tome što u njemu nedostaje, nego po onome što sadrži, primjetio je **Nenad Stazić (SDP)**. Naime, predлага-

telj neke pojave u društvu očito ne prepoznae kao društvenu opasnost, ili je prepoznae, ali je ne želi sankcionirati. Zanima ga zbog čega nije prihvaćen prijedlog njihova Kluba za dopunu članka 114, radi sankcioniranja neisplate plaće radnicima (to nije isto kao uskraća prava na zaradu). Prijekoj je potrebno inkriminirati i kazneno djelo zloporebe povjerenja vjerovnika, jer se i takve rabote slamaju na leđima radnika, dakle najsiromašnijih.

Nije problem u zakonima nego u njihovoj primjeni.

Po mišljenju zastupnika Kaznenim zakonom bi trebalo predvidjeti kazne i za zloporebu povjerenja birača, kako bi se destimuliralo trgovinu mandatima. Nije mu jasno ni zbog čega predlagatelj uporno odbija brisanje stavaka 2. i 3. iz članka 309., iako se to protivi Europskoj konvenciji za zaštitu prava i temeljnih sloboda te Ustavu RH. Ne želi uvažiti ni stajalište Europskog suda za ljudska prava prema kojem iznošenje u javnosti i komentiranje sudskega postupaka nije prisila nad pravosudnim dužnosnikom. Suci su javne osobe, moraju raditi po zakonu i u zaštiti javnih interesa. Logično je, stoga, da i njihov rad mora biti podvrgnut sudu javnosti, kao i rad svake druge javne osobe. Predlagatelj očito misli da su naši suci bespriječni, pa čak i onaj koji je pobegao s mjesta prometne nesreće, i pretjerano ih štiti.

Pero Kovačević dijeli mišljenje da je prijedlog za uvođenje kaznenog djela glede neisplate plaće utemeljen. Kako reče, i sam je predložio da se Kaznenim zakonom zaštite i radnici koji prijave korupciju (tzv. zviždači), ali u obrazloženju predlagatelja o njegovu prijedlogu nema ni riječi.

U svom ponovnom javljanju **Ingrid Antičević-Marinović** je, među ostalim, upozorila na to da je ponudeni zakonski tekst prepun nomotehničkih "bisera." Primjerice, spominje se Zakon o izvršavanju kaznenopravnih sankcija, koji odavno nije na snazi, a u pojedinim je

slučajevima za kvalificirani oblik nekog kaznenog djela predvidena blaža kazna nego za osnovni.

Kruno Peronja (HDZ) je izrazio uvjerenje da ovaj zakon treba donijeti što prije, vodeći računa o rezultatima istraživanja o tzv. sudskej, i zakonskoj politici kažnjavanja, te konzultirajući pravosudne djelatnike i dužnosnike koji na tome rade već niz godina. Jedino sustavno rješavanje ove problematike može urodit plodom u suzbijanju kriminaliteta, napominje zastupnik. Podsetio je na to da su članovi matičnog Odbora za pravosude ocijenili ove novele odmjeranim i kompleksnim te se založio za što strože sankcioniranje kaznenih djela na štetu djece, napose kad je riječ o obiteljskom nasilju, pedofiliji i izbjegavanju uzdržavanja. Posebno pozdravlja povećanje raspona kazni za primanje mita u gospodarskom poslovanju jer, kako reče, takvo kazneno djelo ugrožava ne samo javni poredak nego i povjerenje gradana u institucije države.

Njegova jedina zamjerka odnosila se na sastav radne skupine koja je pripremila načrt zakonskog teksta. Mišljenja je, naime, da su u taj posao trebali biti uključeni i predstavnici županijskih sudova iz drugih gradova, a ne samo iz Zagreba.

Potrebna cjelovita reforma kaznenog sustava

Vesna Škare-Ožbolt (DC) pozdravlja pooštravanje sankcija, ali smatra da to nije dovoljno i da bi trebalo napraviti cjelovitu reformu kaznenog sustava. Predložila je, stoga, da se ovaj zakonski prijedlog prosljedi u treće čitanje, kako bi se u međuvremenu sagledalo dokle je stigla reforma Zakona o kaznenom postupku, Zakona o prekršajima, te reforma zatvorskog sustava.

Prema priloženim podacima, Hrvatska ima daleko manje kaznenih prijava na 100 tisuća stanovnika od Slovenije, Mađarske, Austrije i Italije, konstatira zastupnica. Međutim, u crnoj kronici svakodnevno čitamo o sve učestalijim grubim razbojstvima usred dana, o dramatičnim slučajevima obiteljskog nasi-

lja, o pedofilskim aferama, o tamnoj brojci korupcijskih kaznenih djela i sl. Još u proljeće 2004. Europska komisija nas je upozorila na problem korupcije i organiziranog kriminala, a taj je problem aktualan i danas. O svemu tome valja voditi računa prilikom reforme kaznenog sustava, napominje dalje.

Interesantno je - kaže - da u nas neisplata plaća radnicima nije okvalificirana kao kazneno djelo, kao u drugim zemljama, ali je zato predviđena zatvorska kazna za klevetu, koja se drugdje ne primjenjuje. Premijer je prošle godine najavljivao da će se to promijeniti, ali od toga se odustalo. Zatvore treba puniti počiniteljima puno ozbiljnijih nedjela, a za klevetu (npr. novinarsku) propisati novčanu kaznu, odnosno rad za opće dobro. Po mišljenju zastupnice zatvorske kazne u trajanju do 3 mjeseca trebalo bi i kod drugih kaznenih djela zamijeniti novčanim, a u slučaju nemogućnosti naplate, radom za opće dobro (taj je prijedlog uobičila u amandman).

Narkomanima prekršajne kazneno goniti dilere

O izmjenama ovog Zakona stalno raspravljamo na rate, tako da nemamo prilike sagledati kazneni sustav u cijelini, negodovao je **Šime Lučin (SDP)**, uz napomenu da u ovom dijelu kaznenog zakonodavstva ne bi smjelo biti previše politike. Kako reče, nije sklon vjerovati tvrdnji da su nam zakoni dobri, a da policija i pravosude ništa ne valjaju.

U nastavku je primijetio da se u predloženom tekstu ništa ne govori o oružju, iako su velika ugroza upravo teška razbojstva i prijetnje oružjem. Paradoksalno je - kaže - da se za ilegalno posjedovanje pištolja ili puške plaća kazna od oko tisuću kuna, dok osoba zatečena s jointom ili tabletom ecstasy može dobiti kaznu zatvora do 3 godine. Budući da isključivo represivni sustav ne daje rezultate sam po sebi (to govore i europska iskustva), trebalo bi tražiti nekakve druge modalitete rješavanja konkretnih problema, pa i kad je riječ o zlopribabi droga. Zakonska regulativa bi trebala omogućiti da se policija, Državno

odvjetništvo i pravosuđe ponajviše bave krupnim dilerima, što bi u bitnome rastrelito njihov rad, a ne da kazneno gone sitne dilere i narkomane(oko 70 posto prijava za zloporabu opojnih droga odnosi se na posjedovanje droge). To ne znači da se posjedovanje droge ubuduće ne bi sankcioniralo, ali prekršitelje bi trebalo kažnjavati temeljem Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga, odnosno Zakona o prekršajima, napominje zastupnik. Najavio je da će s tim u svezi podnijeti amandman na članak 40., radi dopune izmijenjenog članka 173.st.1 KZ-a. Budući da se zalaže i za drastično kažnjavanje preprodaje droga u školama ili u blizini odgojnoobrazovnih ustanova, predložit će i odgovarajuću korekciju stavka 3. u tom članku.

Usvoje li se predložene novele kazneno pravo će dobiti na širini, ali će otupjeti njegova oštrica prema najopasnijim kriminalcima, primijetila je **Ingrid Antičević-Marinović**. Spomenula je i to da se u zatvorski sustav u zadnje tri godine ništa nije ulagalo, tako da su uvjeti smještaja katastrofalni (tamo vlada hladnoća, vlaga, smrad, zaraze, droga). Slažem se s tim da uvjeti u zatvorima moraju biti dostojni čovjeka, ali izgleda da je gospođa Antičević zabrinuta za to da pedofili i kamatari ne bi bili predugo u zatvoru, komentirao je **Ivan Jarnjak (HDZ)**. Ujedno je opovrgnuo njenu tvrdnju da se ovaj zakonski projekt predlaže zbog toga što je kriminalitet u porastu. Naprotiv, statistički podaci za 2005. i prvi kvartal 2006. govore suprotno. **Krunoslav Peronja** smatra da je tome pridonijela reforma pravosudnog sustava, te napominje da su i ovim novelama zapriječene strože kazne za kaznena djela zloporabe opojnih droga.

Za uskratu prava na plaću predviđene prekršajne sankcije

Odgovarajući na primjedbe zastupnika, ministrica **Lovrin** je ustvrdila da predloženim izmjenama nije ostala nepokrivena niti jedna inkriminacija iz oblasti gospodarskih kaznenih djela, u odnosu na novelu KZ-a iz 2003. koja je odlukom Ustavnog suda ukinuta. To

znači da nema obveze njegova usklađivanja sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Naime, kao kaznena djela inkriminirani su: zloporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju, prijevara, nesavjesno poslovanje, itd. Pravo radnika na plaću zaštićeno je Zakonom o radu (za uskratu tog prava predviđena je prekršajna sankcija), dok su člankom 114. postoećeg Kaznenog zakona kao inkriminacija zapriječene mnoge povrede prava radnika, među ostalim i sva prava iz rada. Što se, pak, tiče prigovora da se predviđaju kazne za sitno dilanje, dvojbeno je - kaže - što se smatra sitnim, a što krupnim dilanjem. Opis inkriminacije je jasan - predviđene su kazne za one koji posjeduju drogu radi preprodaje, koji je proizvode, itd.

Suci su javne osobe i logično je da i njihov rad mora biti podvrgnut sudu javnosti.

Nije točno ni to da nije ništa učinjeno na suzbijanju korupcije, tvrdi ministrica. Već u prvoj fazi izmjena Kaznenog zakona uvedeno je kazneno djelo primanja i davanja mita u gospodarskom poslovanju, a sada se predlaže i povećanje sankcije za to djelo, upravo na trag antikorupcijske borbe.

U nastavku je pojasnila da je u svim europskim zemljama, osim u Bosni i Hercegovini, kleveta inkriminirana kao kazneno djelo, s tom razlikom što se negde primjenjuju novčane a negde zatvorske kazne.

Na kraju je ponovila konstataciju iz uvodnog izlaganja, da je materijalni Kazneni zakon samo dio kaznenog pravosuđa. Da bismo učinkovitije stali na kraj kriminalu, svakako valja krenuti i u reforme Zakona o kaznenom postupku, koje su u tijeku, te investirati u proširenje i poboljšanje opremljenosti zatvorskih prostora.

Osnovni cilj - veća sigurnost građana

Po mišljenju **Dražena Bošnjakovića (HDZ)** ovaj zakon svakako treba podu-

prijeti, jer mu je osnovni cilj zaštita društvenih vrijednosti i bolja sigurnost građana, što će se postići poštovanjem kaznene politike. Naime, mijenjamo kazneni okvir za najveći broj kaznenih djela, odnosno nalažemo pravosuđu da izriče i primjenjuje oštire sankcije nego dosad(to povlači za sobom i veće rokove zastare). Izmjenama KZ-a iz 2004. godine ugradili smo u naše kazneno zakonodavstvo ona kaznena djela za koja smo to bili obvezni učiniti temeljem europskih konvencija, a uveli smo i neka nova. S obzirom na brze promjene u gospodarstvu, na mnoge devijantne pojave treba odgovoriti i promjenama u kaznenom zakonodavstvu. Međutim, u prvom redu valja koristiti postojeće pravne institute. Primjerice, odredbu članka 3.3.7. koja se odnosi na zloporabu položaja i ovlasti ne bi trebalo dopunjavati, jer je potpuno svrsishodna.

Po riječima zastupnika, novele Kaznenog zakona su tek jedan segment kaznene politike, ali to nije dovoljno za bitniji pomak u borbi s kriminalom. Za to su potrebne i izmjene Zakona o kaznenom postupku te Zakona o policiji, kako bi kaznena djela bila što prije otkrivana i procesuirana. Dilemu oko toga treba li ili ne uvesti kaznu doživotnog zatvora ne smatra bitnim pitanjem. Naime, da u većini zemalja u kojima postoji takva kazna(12 posto) ona nije niti jednom primijenjena.

Suci ostaju zaštićena kasta

Dragutin Lesar (HNS) sumnja u to da će ove novele postići ciljeve koje očekuje predlagatelj, i to iz više razloga. Sudeći po formulaciji stavaka 2. i 3. u članku 309. KZ-a, svaki javni komentar bilo koje sudske presude i dalje će biti riskantan, jer autor može doći pod udar tog istog zakona. Na taj će način suci ostati zaštićena kasta, nedodirljiva od bilo kakve kritike. Drugi razlog njegove rezerviranosti prema predloženim rješenjima su nedovoljni smještajni kapaciteti u zatvorima, a treći činjenica da i najnovije promjene KZ-a ostavljaju mogućnost da brojni radnici rade na crno, odnosno da za svoj rad ne prima-

ju plaću. Kad smo raspravljali o sudovima, svi ministri i ministricе odbijali su naš prijedlog o uvodenju radnih sudova, podsjeća zastupnik. Sada, pak, predlagatelj tvrdi da su djela koja idu na štetu radnika u Hrvatskoj sankcionirana postojećim zakonom. Međutim, u Izvješću o radu Državnog odvjetništva ne spominje se niti jedan predmet temeljem članka 114. KZ-a. Stoga će, kako je najavio, postaviti zastupničko pitanje o tome koliko je pravomoćnih sudske presude u zadnjih 15 godina doneseno temeljem tog članka, odnosno koliko je osoba osuđena zbog kršenja radničkih prava, među ostalim i prava na isplatu plaće. Po njegovom mišljenju za takve slučajevе predviđene su prenische kazne (svega 10 dnevnih dohodaka, s tim da je minimalni dohodak poduzetnika oko 4 tisuće kuna).

Povećanje minimalnih kazni običan "apaurin"

Od Kaznenog zakona koji se mijenja već deseti put, i to bez konsenzusa u Parlamentu, ne možemo očekivati generalnu prevenciju i stabilnost progona društveno opasnih radnji i djela, konstatira je **Josip Leko (SDP)**. Kako reče, ne protivi se povišenju minimalnih kazni za određena kaznena djela, ali to smatra tek "apaurinom za ozbiljnu bolest". Budući da je većina govornika upozorila na to da se ništa ne mijenja vezano uz gospodarski kriminal, nameće se zaključak da su ove izmjene trebale poslužiti stvaranju dojma kako se ova Vlada bori protiv korupcije i protiv kriminala. Budući da je svaka presuda individualan čin, kako naglašava i sam predlagatelj, podizanje samo donje granice zaprijećenih kazni znači smanjivanje te individualnosti, jer se i raspon relativno smanjuje, napomije zastupnik. Ovakav zakonski prijedlog stvorit će u praksi više teškoća nego što će donijeti koristi, upozorava dalje.

Primjerice, trebalo bi promijeniti članak 309., kako suci ne bi živjeli izvan društvenih problema i bili sami sebi mjerilo.

Najavio je da će vjerojatno biti suzdržan kod glasovanja o ovom zakonskom

prijedlogu, jer nije siguran da će postići deklarirane ciljeve (ako ne možemo predvidjeti kaznu za neplaćanje rada, što je to nego izrabljivanje?)

Interesantno je da neisplata plaća radnicima u Hrvatskoj nije okvalificirana kao kazneno djelo, kao u drugim zemljama, ali je zato predviđena zatvorska kazna za klevetu.

Dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)** smatra da je predloženi zakonski propis neambiciozan, jer ne regulira na odgovarajući način neka kritična područja društvenog života (npr. radni odnosi, spolno nasilje, i dr.). Čak i ono što se željelo napraviti, nije napravljeno kvalitetno (osim što su podignute granice zaprijećenih kazni). Primjerice, izmjenama odredbi općeg dijela KZ-a zastara je povećana samo za najblaža kaznena djela, dok kod onih ozbiljnijih nismo napravili pravi pomak koji se očekivalo. Odredbe kojima je, kao sigurnosna mjera, predviđena trajna zabrana upravljanja motornim vozilom nisu do kraja osmišljene (takva mjera je opravdana samo u slučaju sukcesivnog počinjenja dvaju teških kaznenih djela protiv sigurnosti prometa). Isto vrijedi i za odredbu koja se odnosi na oduzimanje imovinske koristi, tvrdi zastupnik. Naime, postojeća formulacija u članku 12. je preuska i ne omogućava efikasno oduzimanje imovinske koristi od počinitelja kaznenih djela s ozbiljnom kriminalnom karijerom. Iskustva nekih zemalja (npr. Irske) pokazuju izrazito pozitivne rezultate u borbi protiv kriminaliteta u slučajevima kad se oduzima sva imovina za koju se osnovano može pretpostaviti da potječe od kriminalne djelatnosti. Stoga je uložio amandman za izmjenu novog stavka 2. u članku 82. postojećeg KZ-a. Kako reče, zajedno s kolegom Stazićem zatražio je (amandmanski) ukidanje stavaka 2. i 3. u članku 309. Smatra, naime, da u demokratskom društvu koje ima problem s pravosuđem limitiranje

kritike sudaca nije dobro (oni koji se nisu u stanju oduprijeti kritičkoj javnoj riječi nisu dobri suci i ne treba ih na taj način štititi).

Riječ predlagatelja

U završnom osvrtu **Snježana Bagić**, državna tajnica Ministarstva pravosuda, podsjetila je na to da je osnovna svrha Kaznenog zakona zaštita osobnih sloboda i prava čovjeka te drugih prava i društvenih vrijednosti zaštićenih Ustavom i međunarodnim pravom. S obzirom na to da je naše društvo u velikom previranju, nije čudo da se Kazneni zakon mijenja peti put od 1998. godine. Naime, to je reakcija na snažne promjene koje se događaju, odnosno nove pojavnosti kriminaliteta i ugroze društvenih vrijednosti. Time zakonodavac šalje poruku koje vrijednosti su ugrožene, koje treba još jače štititi, itd. Predloženim novelama fokus se prebacuje na socijalna pitanja, gospodarski kriminal, zaštitu djece, te na zaštitu javne riječi.

Ovaj zakon ne možemo smatrati reformskim, kaže gospoda Bagić. To je samo kamenić u nizu zahvata koji se čine u pravosudnom sustavu u cjelini, a onda i na području kaznenog zakonodavstva, kako bi se stvorile prepostavke za uspješniju borbu s kriminalom. Dakako, niti jedan zakon nije dobar ako se ne provodi u praksi. Postoji cijeli lanac institucija koje trebaju odraditi svoj posao prije suda. Najprije treba prijaviti kazneno djelo, obraditi prijave, podignuti optužnice, provesti istrage i tek onda dolazi na red sud. Vjerojatno u svakoj struci ima onih koji rade nestručno i nekvalitetno, ali to se ne može generalizirati. Naime, u Hrvatskoj imamo oko 2000 sudaca i većina njih doista odgovorno i profesionalno obavlja svoj posao. Dakako, ima pojedinaca koji ne zaslužuju biti suci. Na takve treba ukazati, kako bi im se kroz stegovne postupke izrekle odgovarajuće kazne i tako pokazalo da ni oni nisu zaštićeni.

Zahvalivši zastupnicima na izrečenim primjedbama i kritikama, izrazila je želju da ovaj Zakon bude izglasан konsenzusom.

Izjašnjavanje o amandmanima

U nastavku riječ-dvije o sudbini amandmana podnesenih na Konačni prijedlog ovog Zakona. Prije izjašnjavanja o njima zastupnici su morali odlučiti hoće li raspravljati i glasovati o amandmanima koje je Vlada naknadno dostavila na vlastiti zakonski tekst. Budući da se većina nazočnih izjasnila pozitivno, Snježana Bagić je obrazložila o čemu se radi.

Da bismo uspješnije stali na kraj kriminalu, treba krenuti i u izmjene Zakona o kaznenom postupku, koje su u tijeku, te investirati u proširenje i poboljšanje opremljenosti zatvorskih prostora.

Pojasnila je da se prvi amandman odnosi na odredbu članka 19. postojećeg Zakona, kojom je regulirana zastara kaznenog progona. Naime, uvaživši mišljenja nadležnih radnih tijela, Vlada je predložila da zastara kaznenog progona za kaznena djela počinjena na štetu djeteta ili maloljetne osobe ne teče do njihove punoljetnosti.

Odlučila se i na amandmansku korekciju članka 52., kojom se predviđa prisilna naplata novčane kazne koja nije u cijelosti plaćena u roku određenom presudom (rijec je o kaznenim djelima za koja je propisana samo ta vrsta kazne). U slučaju nemogućnosti prisilne naplate, sud će novčanu kaznu zamijeniti radom za opće dobro na slobodi. To znači da u takvim slučajevima više ne dolazi u obzir primjena zatvorske kazne kao supletorne. Po riječima državne tajnice,

ova promjena povezana je s amandmanima koji se odnose na kaznena djela protiv časti i ugleda, odnosno na uvredu i klevetu, za koja se predviđa samo novčana kazna. Vladi je trebalo pune tri godine da dode do ovakvog rješenja, kakvo je sadržavala i novela Kaznenog zakona iz 2003., primjetila je **Ingrid Antičević-Marinović**.

Treći Vladin amandman je pravno-tehničke naravi. Riječ je o zamjeni starog naziva zakona kojim su regulirani uvjeti i postupak izdržavanja dugotrajne kazne zatvora, novim - "Zakon o izvršenju kazne zatvora".

Četvrti amandman odnosi se na kaznena djela protiv časti i ugleda, konkretno, na uvredu i klevetu. Njime se predviđa ukidanje zatvorske kazne za ova kaznena djela, kako u slučaju kad su počinitelji građani, tako i za tzv. novinarsku klevetu.

Isto se predlaže i kod kaznenih djela iznošenja osobnih i porodičnih prilika, osim kad je riječ o djelima počinjenim na štetu djeteta, te kod kaznenog djela predbacivanje kaznenog djela iz članka 202.KZ-a.

Nakon što su zastupnici usvojili svih šest Vladinih amandmana, prešlo se na izjašnjavanje o amandmanima radnih tijela i pojedinačnih podnositelja. Gospođa Bagić je izvijestila o tome da je Vlada prihvatile amandmane **Odbora za zakonodavstvo** te amandman **Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina** na članak 13., kojim se uvodi definicija "zločina iz mržnje". Amandman kojim su na sličan način interverirali u članak 91. postojećeg Kaznenog zakona (definira što se smatra teškim ubojstvom) nije uvažen, ali je predlagatelj predložio kompromisno rješenje. Smatra, naime, da se svrha predlože-

nog može postići dopunom točke 6. u tom članku, tako da glasi: "Tko drugog usmrti iz bezobzirne osvete, mržnje ili drugih osobito niskih pobuda", kaznit će se. Složivši se s tim, predsjednik Odbora **Furio Radin** povukao je spomenut amandman. Odustali su i od onoga na članak 58., uvaživši argumente predlagatelja.

Amandmani koje je Vlada prihvatiла postali su sastavnim dijelom Konačnog prijedloga noveliranog Kaznenog zakona, tako da se o njima nije glasovalo, ali su zato podnositelji odbijenih amandmana inzistirali na tome da se o njihovim prijedlozima izjasne i kolege. Međutim, većina zastupnika priklonila se mišljenju Vlade, tako da niti jedan od tih amandmana nije dobio zeleno svjetlo.

Potom je predsjednik Sabora Vladimir Šeks dao na glasanje Mišljenje Odbora za Ustav, POSLOVNIK i politički sustav, prema kojem amandmani podneseni mimo Poslovnika (na odredbe koje nisu obuhvaćene predloženim izmjenama) ne mogu biti uključeni u proceduru (s tim se suglasila većina zastupnika). To se odnosilo na dio amandmana Odbora za ravnopravnost spolova (na članak 20. postojećeg Zakona te novi članak 195a), amandmane zastupnika **Slavena Letice** i amandman **Vesne-Škare Ožbolt** na čl. 200. Kaznenog zakona.

Nakon toga je uslijedilo glasanje o Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Ishod - donesen je većinom glasova svih zastupnika (91 glas "za", 10 "protiv" i 2 "suzdržana"), u predloženom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanima.

M.Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZBORIMA OPĆINSKIH NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ŽUPANA I GRADONAČELNIKA GRADA ZAGREBA

Poticaj za temeljitu reformu lokalne samouprave

Uvođenjem neposrednih izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, izborni sustav na lokalnoj razini usklađuje se s pravilima izbornog zakonodavstva europskih zemalja.

Na 20. saborskoj sjednici provedena je rasprava i o Konačnom zakonskom prijedlogu o izborima lokalnih čelnika, s tim da je odlučivanje o njemu odgodeno, dok se Vlada ne očituje o podnesenim amandmanima.

Uvodno spomenimo da svi parlamentarni klubovi podupiru prijedlog za uvođenje neposrednih izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, ali su neki najavili da neće glasovati za ovaj zakon jer je nedorečen (klubovi HSP-a i HNS-a), odnosno da će biti suzdržani kod glasovanja (Klub regionalnih stranaka). Prigovorili su Vladi da nudi parcijalna rješenja, umjesto obećanih novela cijelog paketa zakona koje su nužne za cjelovitu reformu lokalne samouprave. Oporbeni zastupnici iznijeli su i niz zamjerki na pojedine zakonske odredbe, zahtijevajući njihovu doradu. Većina sudionika u raspravi (zastupnici SDP-a, HSS-a, IDS-a, HSU-a) tražila je da se predloženi zakon uputi u treće čitanje, te da se o njemu raspravlja istovremeno s najavljenim izmjenama zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i o izborima za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica, kako bi se ova problematika uredila sustavno. U prvom redu treba detaljno urediti odnose između izvršne vlasti i predstavničkih tijela lokalnih jedinica, način opoziva neposredno izabranih čelnika, njihove ovlasti, i dr.

O PRIJEDLOGU

Predloženi Zakon zastupnicima je obrazložio **Antun Palaric**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu. Napomenuo je da Vlada, sukladno svom obećanju, predlaže da se u Republici Hrvatskoj provede korjenita promjena izbornog sustava, poglavito na lokalnoj razini. Zakon kojega upućuje Saboru u drugo čitanje prvi put uvodi u politički sustav neposredan izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, što bi trebalo ojačati demokraciju na najnižim razinama teritorijalnog ustroja. Njime se, ponajprije, razrađuje postupak kandidiranja kandidata za lokalne čelnike i njihove zamjenike te propisuje trajanje njihovih mandata, ovisno o tome jesu li izabrani na redovnim ili izvanrednim izborima.

Kandidate mogu predložiti političke stranke ili birači, a za pravovaljanost kandidature potrebno je prikupiti određen broj potpisa birača. Njihov raspon se kreće od 50 potpisa za općinskog načelnika u općini u kojoj živi do tisuću stanovnika, do 5 tisuća potpisa za gradonačelnika Grada Zagreba. Propisano je da kandidati za spomenute funkcije moraju imati prijavljeno prebivalište u konkretnoj lokalnoj jedinici najmanje 6 mjeseci, kako bi se izbjegle eventualne manipulacije s fiktivnim prijavama.

Među ostalim, razrađuje se provedba izbornog postupka, glasovanje i utvrđivanje rezultata glasovanja te definira

institut nespojivosti određenih funkcija s obnašanjem dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba. Dakako, dopušta se mogućnost kandidiranja, ali izabrani kandidat morat će napustiti drugu dužnost koja je nespojiva s dužnošću lokalnog čelnika. Vlada se nije priklonila prijedlogu da se nespojivom proglaši i dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru, već prepusta sudionicima političke utakmice da svojim statutarnim aktima urede koga će kandidirati, napominje Palaric.

Po njegovim riječima predviđeni izborni postupak je relativno jednostavan, budući da bi se primjenjivao većinski sustav. Naime, izborni pobjednik bio bi kandidat koji u prvom izbornom krugu dobije podršku više od 50 posto birača koji su izšli na izbore. Ako niti jedan od kandidata ne postigne takav rezultat, izbori bi se ponovili za 14 dana, s tim da u drugi krug ulaze dva kandidata s najvećim brojem glasova. Za slučaj da oba dobiju jednak broj glasova, predviđen je i treći izborni krug.

Prema predloženom, izbore za lokalne čelnike provodila bi ista tijela (Državno izborni povjerenstvo, izborna povjerenstva u lokalnim jedinicama te birački odbori) kao i za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne)samouprave, kako bi se izbjeglo dupliranje poslova.

Među ostalim, propisuju se prava i obveze promatrača, te preciznije utvrđuje obveza financiranja troškova proved-

be izbora. Prema predloženom, kandidati koji na izborima ostvare više od 10 posto glasova imali bi pravo na naknadu troškova izborne promidžbe iz lokalnog proračuna (visinu te naknade odredit će Vlada i to najkasnije 20 dana prije održavanja izbora). Predviđena su i određena ograničenja glede prikupljanja sredstava za tu namjenu, kako bi izvori bili transparentni. Propisano je, primjerice, da kandidati ne smiju primati donacije od stranih država i njihovih političkih stranaka, stranih državljana, trgovачkih društava u vlasništvu države i jedinice lokalne samouprave, itd. Zakon ih obvezuje i na dostavu izvješća o izvorima i utrošenim sredstvima nadležnom izbornom povjerenstvu.

Predloženim se uređuje i zaštita izbornog prava te propisuju kazne za kršenje izborne šutnje (izjednačene su s onima iz Zakona o izboru članova predstavnicičkog tijela).

U zaključnom dijelu izlaganja Palarić je informirao zastupnike da je Vlada uložila amandman na vlastiti prijedlog, odrekavši se mogućnosti da razrješava neposredno izabrane lokalne čelnike. Na taj je način prepustila biračima da na referendumu razriješe eventualne političke sukobe između njih i predstavničkog tijela. Takvo je rješenje sadržano u noveliranom Zakonu o lokalnoj samoupravi koji je dostavljen Savezu gradova i općina te Zajednici županija (dosad nije upućen u saborsku proceduru, jer se čeka sudbina ovog Zakona). Nakon njegova donošenja, pred zastupnicima će se naći niz zakona koji će se morati prilagoditi novom modelu izbora lokalnih čelnika, najavio je Palarić.

RADNA TIJELA

Prije rasprave na plenarnoj sjednici predloženi Zakon razmotrila su i podvrila nadležna radna tijela.

Odbor za zakonodavstvo je zatražio amandmansku korekciju članaka 94. i 96. Konačnog prijedloga zakona. Uz ove amandmane nomotehničke naravi, sugerirao je Saboru da ovlasti svoju Stručnu službu za redakciju predloženog

zakonskog teksta prije njegove objave u "Narodnim novinama".

Matični **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** podržao je predložena rješenja bez primjedbi, uz upozorenje da bi Vlada RH što prije trebala podnijeti Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi kojim će, među ostalim, biti regulirane ovlasti lokalnih čelnika, pitanje njihova razrješenja prije prestanka mandata, te odnosa prema predstavničkim tijelima (članovi Odbora upoznati su s amandmanima koje je predlagatelj u tom smislu podnio na Konačni prijedlog zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Ovaj Zakon ne može biti donesen dok se ne ustroji novi model lokalne i regionalne samouprave.

Većina članova **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** podržala je ponuđena rješenja, ocjenivši da će njihova primjena pridonijeti višoj razini političke stabilnosti predstavničkih tijela lokalnih jedinica, a i većoj učinkovitosti izvršne vlasti na lokalnoj razini.

U raspravi na sjednici tog radnog tijela izraženo je mišljenje da bi trebalo promijeniti rješenja predviđena stvcima 4. i 5. u članku 8. Konačnog prijedloga zakona. Umjesto da Vlada RH imenuje povjerenika, treba predvidjeti da predstavničko tijelo, uz zakonom propisan broj glasova, odredi osobu koja će dovršiti mandat i obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, itd. do izbora novog.

Prema mišljenju dijela članova Odbora, raspravu o ovom zakonskom prijedlogu trebalo bi odgoditi te provesti istovremeno s najavljenim izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Spomenimo i njihovu sugestiju da treba noveli-

rati i niz drugih propisa koji su u uskoj vezi s provedbom ovog Zakona, kako bi neposredni izbori lokalnih čelnika bili funkcionalni.

Dio sudionika u raspravi založio se za izmjenu članka 16. Konačnog prijedloga zakona. Smatraju, naime, da bi bilo pravednije da se stranačkih i nezavisnih kandidatura umjesto predloženog modela, propiše obveza prikupljanja određenog postotka potpisa birača od broja stanovnika u konkretnoj lokalnoj jedinici (npr. 2 posto). Konstatirano je, među ostalim, da Konačnim prijedlogom zakona nisu u cijelosti riješena pitanja financiranja izborne promidžbe te da bi ga u tom dijelu trebalo dopuniti. S tim u svezi izraženo je mišljenje da bi pitanja financiranja izbornih kampanja u svim izborima trebalo regulirati posebnim zakonom.

Spomenimo i sugestiju iz rasprave da je izbornu šutnju dovoljno ograničiti na dan provedbe izbora.

RASPRAVA

Pričekati zakon o lokalnoj samoupravi

Ovaj Zakon ne može biti donesen dok se ne ustroji novi model lokalne i regionalne samouprave, napomenuo je mr.sc. **Mato Arlović**, predstavnik **Kluba zastupnika SDP-a**. Kako reče, njegovi stranački kolege podupiru ideju o neposrednom izboru općinskih načelnika, gradonačelnika i župana, ali sugeriraju da se rasprava o predloženom Zakonu prekine i nastavi kad dođe u proceduru temeljni zakon o sustavu lokalne samouprave kojim će biti regulirani odnosi između gradonačelnika i izvršne vlasti te gradskog, odnosno općinskog vijeća. Bitno je i to kako će biti uredeno upravljanje imovinom općine odnosno grada, zatim kadrovsko pitanje, itd. Po mišljenju esdepeovaca predloženi Zakon je nedorečen pa se neka pitanja (npr. oko financiranja predizborne kampanje) moraju dodatno razraditi.

U nastavku se osvrnuo na članak 2. Konačnog prijedloga zakona u kojem

stoji da se zamjenici lokalnih čelnika biraju zajedno i istovremeno s njima, i to po istom postupku. Budući da nije precizirano koji dio posla će obavljati samostalno, proizlazi da će raditi ono što na njih prenese gradonačelnik. Zbog toga prijeti opasnost otvaranja paralelnog sustava i konfliktnih situacija, pogotovo imali se u vidu da kandidati za gradonačelnika i zamjenika u pravilu neće biti iz iste stranke. Po mišljenju esdepeovaca kandidati za čelne ljudi lokalnih jedinica trebali bi imati prijavljeno prebivalište na tom području najmanje godinu dana prije raspisivanja izbora, a ne 6 mjeseci kao što se predlaže. Traže i da se precizira novi članak 5., jer nije jasno kad prestaje mandat lokalnim čelnicima.

Smatraju neprihvatljivim prijedlog da Vlada razrješava osobe kojima ističe mandat, te da u slučaju prestanka mandata zamjeniku gradonačelnika ili općinskog načelnika imenuje povjerenika koji će obnašati dužnost lokalnog čelnika do novih izbora. Umjesto zadržanja u ustavna prava lokalne samouprave trebalo bi uvesti zakonski automatizam, tako da tu funkciju privremeno obavlja predsjednik općinskog vijeća, kaže zastupnik. Dakako, samo tehničke poslove koji su neophodni da bi lokalna jedinica mogla funkcionirati.

Što se, pak, tiče nepodudarnosti funkcija, esdepeovci drže da su nespojive funkcije zastupnika i vijećnika u općinskom i gradskom vijeću te županijskoj skupštini, a osobito načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika. U prvom redu te bi osobe mogle ući u sukob interesa, a ne bi se mogle ni u punom opsegu angažirati i u lokalnoj samoupravi i u Parlamentu. Isto vrijedi i za čelne ljudi državnih i poduzeća u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne samouprave, te organizacija s javnim ovlastima. Zalažu se i za drugačiju stipulaciju u članku 12. (propisati da Vlada utvrđuje prestanak mandata, ako su se stekli zakonski uvjeti, a ne da razrješava lokalne čelnike). Mišljenja su, nadalje, da nije potrebno skupljati potpise radi podupiranja stranačkih kandidacijskih lista. Druga je stvar kad

se radi o nezavisnim listama, ali i tu bi trebalo odrediti postotak birača koji ih moraju potpisati, s obzirom na velike razlike u broju stanovnika, pa i birača između pojedinih lokalnih jedinica.

Prekretnica u razvoju lokalne samouprave

Pred nama je upravo onakav zakon kakav smo oduvijek priželjkivali, konstatirao je **Kruno Peronja**, predstavnik **Kluba zastupnika HDZ-a**. Naime, birači žele načelnike i gradonačelnike s jakom osobnošću i vlastitim programom, koji bi doista mogli utjecati na gospodarska i politička zbivanja u svojim sredinama. Riječ je o praktičnom propisu, jednostavnom za primjenu, a temeljnim Zakonom o lokalnoj i područnoj samoupravi riješit će se pitanja neophodna da bi on mogao zaživjeti. Ovo je prekretnica u razvoju lokalne samouprave, jer se radi o korjenitoj izmjeni izbornog sustava, ali i concepcije lokalne samouprave, naglašava zastupnik.

Birači žele općinske načelnike i gradonačelnike s jakom osobnošću i vlastitim programom, koji bi doista mogli utjecati na gospodarska i politička zbivanja u svojim sredinama.

Za uvođenje neposrednih izbora lokalnih čelnika izjasnile su se sve političke stranke, s tim da se ponešto razlikuju u pristupu, a predložena rješenja su vrlo precizna, tako da će biti lako nadzirati njihovu provedbu, tvrdi zastupnik. Pohvalio je Vladi što je precizirala koliki broj birača mora svojim potpisom potvrditi pravovaljanost kandidacijskih lista i što je promptno reagirala na primjedbe iz rasprave u prvom čitanju. Naime, vlastitim amandmanom izbrisala je sporni članak 12., uz napomenu da će se način razrješenja lokalnog čelnika urediti Zakonom o lokalnoj i područnoj samoupravi. Sugestija je HDZ-a da se izmjenama tog zakona regulira i pita-

nje ovlasti izabralih čelnika, odnosa između predstavničkog tijela i izvršne vlasti, način donošenja odluka te procedura opoziva župana, gradonačelnika i općinskog načelnika, kao i odnos medija prema mogućim kandidatima.

Među ostalim, treba precizirati tko i na koji način daje novce za financiranje izborne promidžbe, kako bi sve bilo transparentno i u skladu s donešenom Strategijom u suzbijanju korupcije.

Ako žele odraditi svoj posao kako treba, općinski načelnik, gradonačelnik i župan ili njihovi zamjenici ne mogu istodobno obavljati druge poslove, napominje Peronja, (npr. brinuti o svom poduzeću ili o drugim tijelima u državnoj upravi). Ovaj zakon treba što prije donijeti, jer su se za takav pristup izjasnili i birači i političke stranke, zaključio je na kraju.

Otvoriti raspravu o decentralizaciji

Anton Peruško (SDP) također misli da nije potrebno prikupljati potpise birača za stranačke kandidate. To mišljenje dijeli i **Damir Kajin**, predstavnik **Kluba zastupnika IDS-a**. Kako reče, ovaj zakon se čini prihvatljivim, pogotovo ima li se u vidu činjenica da građani žele neposredne izbore lokalnih čelnika (šteta je što nisu tako rezolutni i kad je riječ o izboru saborskih zastupnika). Ako ikome odgovara ovakav izborni model to je svakako IDS, no pitanje je je li dobro da se na lokalnoj razini zalažemo za uvođenje čistog predsjedničkog sustava (pogotovo što nije definiran odnos između vijeća i gradonačelnika, odnosno između županijske skupštine i župana). Kako reče, osobno je za jačanje uloge predstavničkog tijela i smatra da je bio najbolji izborni zakon onaj iz 1993. godine, kad se 50 posto vijećnika biralo s liste, a 50 posto neposredno. Po njegovoj ocjeni Hrvatska se najbolje razvijala kad je bila najviše decentralizirana (temeljem Ustava iz 74.) i kada je lokalnim jedinicama ostajalo 60 posto fiskalnih prihoda. I on drži da kandidati za lokalne čelnike moraju imati prebivalište na određenom području barem 12

mjeseci, kako bi se spriječile eventualne manipulacije. Mišljenja je da su funkcije župana, ali i gradonačelnika velikog grada inkompatibilne s funkcijom zastupnika. Ne samo da izborni kandidati ne mogu primati darove od stranih asocijacija, nego to pravilo mora vrijediti i za one koji nadziru izbore, naglašava Kajin.

Funkcije župana, ali i gradonačelnika velikog grada nespojive su s funkcijom zastupnika.

Iako nije idealan, ovaj zakon je logičan, jer ga građani žele, a odgovara i izvršnoj vlasti, napominje dalje. Naime, svaki premijer će se uvijek lako dogovoriti, npr. s Bandićem, sa Čacićem, s Jakovčićem, ili s Đapićem, nego s predstavničkim tijelima gradova na čijem su čelu. Vrijeme će pokazati kako će završiti ovaj eksperiment, odnosno hoće li budući načelnici postati mali despoti ili će doista poštovati volju vijeća. U svakom slučaju, treba otvoriti raspravu o tome kako decentralizirati Hrvatsku i finansijski osnažiti lokalnu samoupravu, pa i vraćanjem imovine koju je 93. godine "prigrabila" država (npr. šume i poljoprivredno zemljište.)

Doprinos jačanju lokalne demokracije

Željko Pavlić je najavio da će **Klub zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a** biti suzdržan kod glasovanja, jer smatra da je ovaj Zakon trebao pratiti i Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji bi do kraja definirao ovu problematiku. Predloženi propis je tehničke prirode i samo govori o tome da će se čelnici lokalnih jedinica birati neposredno, u dva izborna kruga (ništa se ne govori o njihovim ovlastima, o tome s koliko sredstava će moći raspolagati, kakav će biti njihov odnos s poglavarnstvom, itd.). Kako reče, njegovi stranački kolege snažno podržavaju ideju da se općinski načelnici, gradonačelnici i župani biraju neposredno, jer se na

takov način povećava legitimitet političkog sustava na lokalnoj razini (građani imaju prilike glasovati i za stranačke i za nezavisne kandidate. Osim toga, omogućuje se jasnije razdvajanje vlasti između predstavničkog i izvršnog tijela, a gradonačelniku se daje prilika da djeluje neovisno o stranačkim pritiscima članova lokalnih vijeća koji pripadaju različitim političkim strankama. Mišljenja su da ovakve promjene doprinose jačanju temelja lokalne demokracije te potiču odgovornije ponašanje političkih vodstava i neposrednije uključivanje građana u odlučivanje o pitanjima od lokalnog interesa. Nažalost, ovim zakonom nije regulirano ključno pitanje - stvaranje uravnoteženog odnosa između gradonačelnika lokalnog poglavarnstva i predstavničkog vijeća općine, grada ili županije.

Neposredni izbori samo na najnižoj razini

Dobro je da nema izravnog TV prijelaza ove rasprave, jer bi u tom slučaju količina demagogije u smislu podilaženja biračima i tumačenju njihove volje zasigurno bila puno veća, konstatirao je mr.sc. **Miroslav Rožić**, predstavnik **Kluba zastupnika HSP-a**. Predloženim se, naime, omogućuje neposredno biranje izvršne vlasti, ali samo na najnižoj razini, "tamo gdje je opasnost od političke trgovine najveća", dok će premijera u ime parlamentarizma i dalje birati Hrvatski sabor. Kako reče, predlagatelj je zatajio da je jedan od razloga za donošenje ovog zakona i finansijsko opterećenje lokalne samouprave. Tvrdi da će predložen način izbora dodatno osnažiti lokalne čelnike, kao da su ingenerije jednog Bandića, Čacića, Čehoka ili Đapića sada male. Nadalje, vjeruje da će predložena rješenja omogućiti biračima da preciznije izraze svoju volju na izborima, iako se, prema predloženom, za funkcije o kojima je riječ može kandidirati svatko, pa i predsjednik države, premijer ili ministar. Budu li izabrani, moraju dati ostavku na jednu od nespojivih dužnosti, što podrazumijeva ponovno raspisivanje izbora, itd.

Nije točno ni to da će neposredni izbori povećati interes građana za izlazak na birališta, budući da se predviđaju barem dva, ako ne i tri izborna kruga (na lokalne izbore obično izlazi oko 30 posto građana, a na ponovljene upola manji broj). Predlagatelj je, očito preoptimističan kad vjeruje da će birači u velikom broju izaći na birališta tri nedjelje zaredom, te pohrli na referendum, bude li izabrani gradonačelnik iz nekog razloga smijenjen. Dakako, nitko nije izračunao koliko će koštati ovakvi kontinuirani izbori u Hrvata (to će biti barem trostruko skuplje nego dosad). Nema sumnje, kaže, da će neposredni izbori zasigurno pridonijeti višoj razini političke stabilnosti predstavničkih tijela, kao što tvrdi Vlada, jer će ono ubuduće postati posve nevažno (imat će eventualno savjetodavnu funkciju). A najčudnije je to da želimo izaći ususret biračima donošenjem zakona koji će se primjenjivati tek za tri godine (tada ćemo valjda već biti u EU i vjerojatno pripremati neki drugi zakon).

Ograničiti donacije, ali i troškove

Klub zastupnika HSLS-a će poduprijeti ovaj Zakon jer je bitno bolji od sadašnjeg, izjavila je **Durđa Adlešić**. Naime, trebao bi onemogućiti razne kombinatorike i trgovanje mandatima, te povećati interes građana za izlazak na izbore i sudjelovanje u javnom životu. Dosadašnji način izbora lokalnih dužnosnika izazivao je njihovo nezadovoljstvo jer su glasovali za osobu koja je bila nositelj liste, da bi u konačnici na čelu funkciju došla posve druga osoba.

U nastavku je napomenula da se slaže s argumentima kojima je predlagatelj popratio svoj prijedlog, ali upozorava na opasnost da njegovom primjenom dođe do zastoja u upravljanju, odnosno prilikom donošenja nekih važnijih odluka (npr. proračuna), napose ako gradonačelnik i gradsko vijeće predstavljaju različite političke opcije. To znači da će i ubuduće postojati mogućnost nagodbe ili trgovine, iako u manjoj mjeri, a

može doći i do veće koncentracije moći u osobi lokalnog čelnika.

Sugestija je zastupnika HSLS-a da se u članku 5. precizira počinje li mandat općinskih načelnika, gradonačelnika i župana od dana proglašenja izbornih rezultata ili od početka konstituirajuće sjednice, odnosno od davanja prisege. Upozoravaju na to da se u članku 17. ništa ne govori o načinu kontrole prikupljenih potpisa birača koji su potrebeni za pravovaljanost kandidature (takve provjere trebalo bi obavljati nadležno izbornu povjerenstvo). Zahtijevaju da se precizira i odredba članka 25. koja govori o tome da kandidati imaju pravo na izbornu promidžbu pod jednakim uvjetima, a u čl. 28. pojasni što sve predstavlja trošak izborne kampanje i koje dokumente treba priložiti kod podnošenja zahtjeva za nadoknadu. Prema članku 30. izborna promidžba se financira iz vlastitih sredstava i iz darova domaćih fizičkih i pravnih osoba, ali bi trebalo ograničiti visinu tih donacija, kao i izdataka. Dakako, ta ograničenja moraju biti realna, a u kaznenim odredbama valja predviđeti sankcije za one koji ne dostave izbornom povjerenstvu izvješća o izvorima i visini sredstava prikupljenih za tu namjenu.

Ovaj Zakon je bitno bolji od sadašnjeg jer će, među ostalim, onemogućiti razne kombinatorike i trgovanje mandatima.

Zastupnica je, među ostalim, predložila da se u članku 65. navede krajnji rok do kojeg bi izborni povjerenstvo općine ili grada trebalo dostaviti izborne rezultate nadležnom županijskom povjerenstvu, a u čl. 68. krajnji rok za utvrđivanje rezultata izbora na svim biralištima kako bi ih se što prije proslijedilo Državnom izbornom povjerenstvu.

I opoziv "u paketu"

HNS je svakako za neposredne izbore što je dokazao i vlastitim zakonskim pri-

jedlozima koji su bili dočekani s rezervom, izjavio je **Dragutin Lesar**. Pojasnio je da njihov Klub ne može glasovati o ovom prijedlogu, dok se ne provede rasprava o novelama Zakona o lokalnoj i regionalnoj samoupravi. Itekako je bitno -kaže- koje će ovlasti imati neposredno izabrani čelnici, kakav će biti njihov odnos s predstavničkim tijelima, kako će se riješiti njihova smjenjivost, a posebice pitanje raspolažanja i upravljanja imovinom. Za slučaj da se njihove sugestije ne uvaže, pripremili su amandmane koji bi trebali poboljšati ponudena rješenja. Primjerice, predlažu da se predviđeni rok od 30 dana, koliko mora proteći od raspisivanja do provođenja lokalnih izbora, produži na 45 dana. Sugiraju, nadalje, da se čl. 8. dopuni odredbom koja bi glasila: "Ako mandat općinskom načelniku prestane opozivom, prestaje mandat i njegovom zamjeniku". Naime, građani će glasovati za čelne ljude "u paketu" i u trenutku prestanka mandata općinskom načelniku ili gradonačelniku, "pada" i njegov zamjenik.

Mišljenje je njegovih stranačkih kolega da je i funkcija saborskog zastupnika nespojiva s obnašanjem dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana. Osim toga, zahtijevaju da se u čl. 16. precizira da "za pravovaljanost stranačkih i nezavisnih kandidatura treba prikupiti potpise najmanje 2 posto birača, s tim da njihov broj ne smije biti manji od 100. Zalažu se i za dopunu nedorečenog čl. 38., kako bi se predviđelo ponavljanje izbornog postupka u slučaju da u trećem krugu oba kandidata dobiju jednak broj glasova. Među ostalim, trebalo bi propisati da članovi izbornih povjerenstava, biračkih odbora te promatrači nevladinih udruga ne mogu biti kandidati na izborima. Među ostalim, sugeriraju i izmjenju čl. 96. kojom bi se propisalo da ovaj Zakon stupa na snagu i primjenjuje se od 1. siječnja 2009.

Propuštam priliku za cjelevitu reformu

Glasnogovornik **Kluba zastupnika HSS-a, Zvonimir Sabati**, izrazio

je zadovoljstvo što je postignut gotovo opći politički konsenzus u zemlji oko prihvatanja opcije neposrednih izbora lokalnih čelnika (o toj se ideji govoriti već gotovo 10 godina, a inicirao ju je tadašnji Savez gradova i općina). Pozdravlja i nastojanje predlagatelja da se putem javne rasprave dođe do kvalitetnijih zakonskih rješenja, ali smatra da su vrlo malo korištena ona koja se već dugo prakticiraju u drugim zemljama. Budući da novele Zakona o lokalnoj samoupravi još nisu u proceduri, propuštam priliku za cjelevitu raspravu o reformi lokalnog izbornog zakonodavstva, negodovao je. Primjerice, preuzeeli smo njemački model izbora gradonačelnika, dok je za izbor njegova zamjenika predviđeno originalno rješenje, slično onome koje se primjenjuje u američkim predsjedničkim izborima, a ono nije najprikladnije. U prvom redu neposredno izabrani čelnik lokalne izvršne vlasti imat će samo jednog zamjenika (dosad ih je imao dva, pored članova Poglavarsvstva) koji će se birati zajedno s njim "u paketu". Dode li iz bilo kojeg razloga do njegova razrješenja nije predviđena mogućnost da se tijekom mandata izabere novi, što znači da bi općinski načelnik ili gradonačelnik morao samo obavljati sve izvršne ovlasti. Osim toga, nije predviđeno ni da zamjenik preuzme prava, obveze i odgovornosti lokalnog čelnika u slučaju prijevremenog prestanka njegova mandata.

U nastavku je, među ostalim, napomenuo da njegovi stranački kolege dijele mišljenje da su funkcije gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika te saborskog zastupnika nespojive. U prvom redu gradonačelnici u Parlamentu djeluju previše lokalno, a zasigurno se ne mogu jednako kvalitetno posvetiti i jednom i drugom poslu.

Nenad Stazić (SDP) je izjavio da podržava predložen način izbora lokalnih čelnika.

Vlada realizira svoje obećanje

Vlada i resorno Ministarstvo zaslužuju čestitke jer su smogli snage da realiziraju svoje obećanje i udovolje želji veli-

ke većine građana da neposredno biraju lokalne čelnike, izjavio je **Ivan Vučić (HDZ)**. Po njegovom mišljenju županijske skupštine te gradska i općinska vijeća morat će ubuduće češće zasjedati, jer više neće biti poglavarskava, a to će zahtijevati da se u proračunu osigura i više sredstava (demokracija je skupa). Predloženi zakon podržao je i **Nikola Sopčić (HDZ)**, uz napomenu da predstoje njegovo usklajivanje sa Zakonom o lokalnoj samoupravi. Pritom treba voditi računa o tome kako će se definirati odnosi između nositelja izvršne vlasti i predstavničkog tijela, da ne bi došlo do preklapanja ovlasti ili blokade kod donošenja proračuna i drugih bitnih odluka.

Gradani će glasovati za čelne ljudе "u paketu" i u trenutku prestanka mandata lokalnom čelniku njegovu sudbinu mora dijeliti i zamjenik.

Neposredni izbori lokalnih čelnika značajna su novina, budući da se način njihova izbora nije mijenjao od 1993. godine, konstatirao je mr sc. **Vlado Jelkovac (HDZ)**. Među ostalim, osvrnuo se na članak 8. predloženog Zakona koji govori o tome da će u slučaju prestanka mandata općinskog načelnika njegova prava, obveze i odgovornosti preuzeti zamjenik. To je rješenje logično, osim ako se ne radi o političkoj smjeni, napominje zastupnik. U tom slučaju lokalnog čelnika može zamjenjivati samo Vladin povjerenik (tim koji je zajedno došao, mora zajedno i otići). Mišljenja je da bi podzakonskim aktima trebalo dodatno pojasniti da načelnik, gradonačelnik i župan ne može biti član predstavničkog tijela iste ili druge jedinice lokalne, odnosno područne samouprave. Smatra nelogičnim da se izborni postupak ponavlja u cijelosti, ako drugi i treći kandidat na listi dobiju isti broj glasova. Na taj način kažnjavamo izbornog pobjednika koji je u prvom krugu dobio najveći broj glasova (nije u redu da ponovno prolazi cijelu izbornu pro-

ceduru). Isto vrijedi i za slučaj kad jedan od kandidata koji ima pravo sudjelovanja u drugom krugu izbora u međuvremenu umre. Bilo bi puno praktičnije da prva dvojica kandidata koja imaju najveći broj glasova idu u drugi krug.

U nastavku je upozorao i na neusuglašenost članaka 55. i 60. Konačnog prijedloga zakona. Naime, prvim se propisuje da za vrijeme glasovanja na biralištu moraju biti prisutni svi članovi biračkog odbora ili njihovi zamjenici, dok je drugim predviđena mogućnost da dvojica od njih posjete birače koji zbog bolesti ne mogu doći na biralište.

Od gradonačelnika čemo napraviti fikuse

Iako se slaže s uvodenjem neposrednih izbora lokalnih čelnika, **Zvonimir Mršić** podsjeća na to da građanima i njihovim posredno izabranim predstavnicima nije omogućeno da konzumiraju prava iz noveliranog Zakona o lokalnoj samoupravi koji je Sabor usvojio još u listopadu prošle godine (stupio je na snagu 8. studenoga 2005). Pita tko je odgovoran za to da veliki gradovi i županije još uvek nisu preuzeeli izdavanje gradevinskih dozvola, ili što se održavanje javnih cesta još uvijek odvija po starom.

Interesantno je - kaže - da je Vlada uputila ovaj Zakon u proceduru pri isteku poslovničkog roka od 6 mjeseci, a nakon 2 mjeseca se sjetila da ga suštinski promijeni svojim amandmanom. U javnost je poslala poruku da odustaje od toga da smjenjuje neposredno izabrane gradonačelnike, ali tu će svoju ovlast regulirati Zakonom o lokalnoj samoupravi. Međutim, sudeći prema nacrtu tog propisa koji, nažalost, nije stigao do Sabora, ne samo da će zadržati tu ingereniju nego će i razvlastiti lokalne čelnike (predlaže da predstavnička tijela lokalne jedinice odlučuju o prihodima i rashodima). Čak, štoviše, u tom zakonu stoji da će predstavničko tijelo moći pokrenuti pitanje razrješenja lokalnog čelnika, ako ne izvršava njegove odluke. To znači da ovdje ne govorimo o decentralizaciji, već o tome da čemo od gradonačelnika napraviti fikuse. Stoga, okani-

mo se ovakvih demagoških zakona, ili prosljedimo ovaj zakonski prijedlog u treće čitanje, sugerira zastupnik. Do 2009. godine imamo dovoljno vremena da raspravimo i usvojimo paket zakona o lokalnoj samoupravi koji će biti osmislen tako da odgovara potrebama lokalnih jedinica i građana.

Predložena rješenja podupire i **Ivica Klem (HDZ)**. Uvjeren je u to da je to korak naprijed u razvoju lokalne samouprave koji ide u dobrom smjeru. Kako reče, neposrednim izborima lokalnih čelnika dobit ćemo veće autoritete od kojih se očekuje da će biti lokomotiva u razvoju jedinica lokalne samouprave. Osim toga, ovim zakonom riješit će se i vječita dvojba o izbornim pobednicima, budući da smo proteklih godina bili svjedoci raznoraznih trgovanja mandatima. Posljedice - nerijetko se događalo da stranke koje su na izborima osvojile manji postotak glasova budu u poziciji da obnašaju izvršnu vlast u pojedinim jedinicama lokalne samouprave.

Kako reče, ne slaže se s prijedlogom Saveza gradova da bi mandat gradonačelnika, općinskog načelnika i župana trebao trajati 5 godina, već smatra da mora biti uskladen s mandatom predstavničkog tijela.

Svoju podršku donošenju ovog zakona izrazio je rječima: "Onoliko koliko budu snažne jedinice lokalne samouprave i čelni ljudi u njima toliko ćemo brže ići i prema EU i prema višem standardu."

Funkcije zastupnika i lokalnog čelnika nespojive

Usvojimo li ovaj zakonski prijedlog Hrvatska će se pridružiti gotovo svim zemljama EU u kojima se čelnici lokalne i područne samouprave biraju neposredno, dometnuo je **Niko Rebić (HDZ)**. Treba priznati da ova Vlada ipak izvršava svoje izborni obećanje, za razliku od bivše koalicijске vlasti. To je dobro, jer se već dugo vremena osjeća nezadovoljstvo u javnosti postojećim izbornim zakonom koji dopušta manipulaciju s voljom građana izraženom na izborima. Nema sumnje da zakon koji omogućava strankama trgovinu glasovima birača

treba mijenjati, ali to neće biti dovoljno. Naime, nije nikakva tajna da imamo jedan od lošijih izbornih zakona i da nam je potrebna cijelovita reforma izbornog zakonodavstva (u ozbilnjim državama na parlamentarne izbore ne izlazi stotinjak stranaka, a za predsjednika se ne kandidira petnaestak kandidata). Ape lirao je na Vladi da predloži cijelovitu reformu izbornog zakonodavstva kako bi se izbjegla kolizija pojedinih zakona. Primjerice, Zakon o izborima za zastupnike ne dopušta mogućnost da župani budu i zastupnici, dok se prema ovom prijedlogu svi lokalni čelnici mogu kandidirati za tu funkciju. Da bi se spriječio sukob interesa, u čl. 9. trebalo bi ozakoniti inkompatibilnost zastupničke i funkcije čelnika izvršne lokalne vlasti. Time bi se ujedno smanjilo gomiljanje funkcija, a to bi omogućilo i neovisnije i odgovornije funkcioniranje jedinica lokalne i područne samouprave. Jedno je sigurno - donošenjem ovog zakona povećat će se interes građana za izlazak na lokalne izbore, a izabrani čelnici imat će puno veći legitimitet.

Povjerenika treba odrediti predstavničko tijelo

Nema sumnje da postojeći Izborni zakon ima niz slabosti (o tome svjedoči i slab odaziv građana na izbore) i da ga treba mijenjati, kaže **Jagoda Martić (SDP)**. Primjena sustava neposrednog izbora nositelja izvršne vlasti zasigurno će pridonijeti višoj razini političke stabilnosti predstavničkog tijela, a time i učinkovitosti izvršne vlasti. Međutim, sada se otvaraju i neka druga, bitna pitanja i dileme, u prvom redu kako osigurati suradnju čelnog čovjeka izvršne vlasti i predstavničkog tijela.

U nastavku je ponovila stajališta Kluba zastupnika SDP-a, uz određene sugestije za poboljšanje pojedinih rješenja. Primjerice, uočila je da su kaznenim odredbama ovog Zakona predviđene novčane kazne samo za slučajevе kršenja izborne šutnje, a ne i za neke druge prekršaje (npr. manipulacije s fiktivnim prijavama prebivališta). Interesiralo ju je, među ostalim, hoće li se u

slučaju prijevremenog prestanka mandata zamjenicima lokalnih čelnika raspisivati prijevremeni izbori i za jednu i za drugu funkciju, ili samo za njih.

Budući da novele Zakona o lokalnoj samoupravi još nisu u proceduri, propuštamo priliku za cijelovitu raspravu o reformi lokalnog izbornog zakonodavstva.

Dijeli mišljenje svojih stranačkih kolega, da bi u slučajevima prestanka mandata cijeloj ekipi predstavničko tijelo lokalne jedinice trebalo odrediti povjerenika koji će "dovršiti mandat", a ne da to rješenje nameće Vlada svojom odlukom. Upozorila je i na to da predloženim nisu u potpunosti riješena pitanja financiranja izborne promidžbe. Naime, nigdje nije definirano što se smatra donacijom, niti su limitirani iznosi donacija i potrošnje u kampanji, nije riješeno pitanje anonimnih donacija, itd. Mišljenja je da bi financiranje izbornih kampanja trebalo regulirati posebnim zakonom, jer to je također jedan od načina da se povrati povjerenje građana u pravnu državu.

Pripremiti simulacije novih rješenja

Pero Kovačević (HSP) je izjavio da podržava neposredan izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana, ali i predsjednika Vlade, što je za hrvatske građane i najinteresantnije (to su mesta gdje se odlučuje o njihovoj budućnosti). Međutim, ne podupire ponuđeni zakonski prijedlog, jer se njime parcijalno regulira samo jedan segment u funkcioniranju lokalne samouprave. Zalaže se za to da ga se prosljedi u treće čitanje i doneše u paketu s ostalim propisima koji uređuju odnose na lokalnoj i regionalnoj razini. Do tada bi predlagatelj trebao pripremiti simulacije primjene novih rješenja koje bi poslužile kao podloga za odlučivanje. Po rječima zastupnika moglo bi se dogoditi da

više kandidata u prvom krugu dobije isti broj glasova, a kako su predvidena dva ili tri izborna kruga, izborni postupci će se ponavljati unedogled. Pa i kad čelnici napokon bude izabran, predstavničko tijelo mu već na prvoj sjednici može izglasati na povjerenje, tako da će se morati ići na referendum. Dobije li povjerenje građana na referendumu, morat će se ponoviti izbori za članove predstavničkog tijela, itd.

Neposrednim izborom lokalnih čelnika spriječit će se da oni budu "taoci" općinskih ili gradskih vijeća, odnosno županijskih skupština, što se dosad nerijetko događalo, primijetio je **Vladimir Štengl (HDZ)**. S druge strane, sva odgovornost je bila na njima, i na njihovu adresu su išle sve primjedbe i kritike. Osim toga, predloženim načinom izbora u paketu izbjegavaju se postizborne igre oko izbora zamjenika. Odnosi između neposredno izabranih načelnika, gradonačelnika i župana s predstavničkim tijelima moraju biti definirani do najmanjih detalja, kako bi se izbjegli mogući nesporazumi u praksi, naglašava zastupnik. Svatko od izabranih mora snositi svoj dio ovlasti i odgovornosti u okviru onoga što mu zakon omogućava i nalaže, pa i kad se radi o potpuno suprostavljenim političkim opcijama.

Podržao je donošenje ovog zakona, uz napomenu da se radi o suštinskoj promjeni u odnosu na prava, obveze i odgovornosti nositelja izvršne vlasti u lokalnoj i područnoj samoupravi.

Za neposredne izbore lokalnih čelnika izjasnio se i **Rade Ivas**, jer smatra da će to vratiti povjerenje građana u mogućnosti da utječu na politički i gospodarski život. Naime, predložena rješenja trebala bi omogućiti daljnju demokratizaciju izbornog postupka, stabilizaciju političkih odnosa i efikasno djelovanje izvršne vlasti. Izrazio je uvjerenje da će Zakonom o lokalnoj i područnoj samoupravi, kao što je najavila Vlada, biti na kvalitetan način uređen odnos između predstavničkog tijela i izvršne vlasti. Za razliku od dijela sudionika u raspravi smatra da potpise potpore treba prikupiti i za stranačke liste, budući da se u praksi događa da sa svojim listama izla-

ze i stranke koje nemaju svoje članstvo u konkretnoj lokalnoj jedinici.

Još jedna politička deklaracija

Vrijeme će pokazati hoće li donošenje ovog zakona biti pomak naprijed, ili ćemo ući u fazu nejasnih odnosa u lokalnoj samoupravi, primijetio je **Jozo Radoš (HNS)**. Po riječima zastupnika neposredni izbori gradonačelnika su opći trend u Europi, ali gotovo polovina europskih zemalja još uvijek ne primjenjuje to rješenje. Mi tek moramo ispitati stvarne mogućnosti ovog modela i zato je šteta da uz ovaj zakon nije predložen i Zakon o lokalnoj samoupravi, jer bi to omogućilo cijelovit pristup ovoj problematici. Bez toga ovaj zakon je samo jedna politička deklaracija i ništa više.

Donošenjem ovog Zakona povećat će se interes građana za izlazak na lokalne izbore, a izabrani čelnici imat će puno veći legitimitet.

Ako smo se pod pritiskom javnosti već odlučili na neposredan izbor lokalnih čelnika zašto taj model ne primjenimo i kod izbora općinskih vijećnika, članova županijskih skupština i saborских zastupnika? - pita Radoš. Predložene promjene zasigurno će dinamizirati odnose u lokalnoj samoupravi, što je u skladu s preporukom Vijeća Europe, ali druge prednosti ovog modela tek trebamo ispitati (sve ovisi o tome kako ćemo regulirati izbore za općinska i gradska vijeća te županijske skupštine). Evidentno je, međutim, da u ovom mandatu Vlade neće doći do značajnijih pomaka u jačanju lokalne samouprave i decentralizaciji zemlje, iako je Vlada usvojila okvirni program decentralizacije za razdoblje od 2004. do 2007. i imenovala Povjerenstvo za njegovu provedbu. Hrvatska je još uvijek jedna od najcentraliziranih zemalja Europe, tvrdi zastupnik. O tome -kaže - najbolje svjedoči podatak da za lokalnu samoupravu

ostaje svega 5 posto javnih sredstava (europski je prosjek 25 posto).

Po mišljenju **Valteria Poropata (IDS)** neposredni izbori općinskih načelnika, gradonačelnika i župana su najpravedniji način poštivanja volje birača, odnosno njihovog političkog odabira. To će zasigurno pridonijeti njihovom većem odazivu na lokalne izbore, ali i sudjelovanju u javnom životu, za što se IDS zalaže od samog početka. Međutim, ponuđen je tek osnovni zakonski okvir za provođenje neposrednih izbora lokalnih čelnika, a nema ni riječi o načinu izbora predstavničkog tijela (najbolje bi bilo primijeniti mješoviti izborni sustav, kakav smo imali 97. godine). Doduše, predložene odredbe pružaju širok opseg prava promatračima, ali one o prestanku mandata gradonačelnika su nejasne i neodređene, trebalo bi regulirati provjeru autentičnosti potpisa podrške za kandidaturu, financiranje izborne kampanje, glasanje i prebrojavanje listića, itd. U svakom slučaju, treba spriječiti eksperimente kakvih je bilo na prošlim izborima (npr. u Gradu Labinu je za sadašnjeg gradonačelnika glasalo svega 18 posto birača).

Na kraju je izjavio da se priklanja prijedlozima za treće čitanje predloženog propisa, kako bi se otklonile sve dileme oko neposrednog izbora gradonačelnika, ali i predstavničkog tijela.

Čemu žurba?

Nije mi jasno čemu tolika žurba s donošenjem ovog zakona kad do lokalnih izbora imamo pune tri godine vremena da uredimo cijelokupnu problematiku, kaže dr.sc. **Zvonimir Sabati (HSS)**. Napomenuo je da će njihov Klub tražiti podršku ostalih političkih stranaka da se glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona odgodi, dok ne dobiju na klupe sve ostale propise koji reguliraju izborni zakonodavstvo za lokalnu i područnu samoupravu. U nastavku se osvrnuo na sporne odredbe te najavio amandmane na članke 9. i 10. Konačnog prijedloga zakona (odnose se na nespojivost funkcija, s tim da se neposredno izabrani dužnosnici moraju odlučiti za obnašanje

samo jedne dužnosti, odnosno staviti u mirovanje mandat zastupnika).

Napomenuo je, među ostalim, da pitanje razrješenja načelnika, gradonačelnika ili župana treba regulirati ovim Zakonom, a ne odgađati do donošenja Zakona o lokalnoj samoupravi.

Zakon prosljediti u treće čitanje i donijeti u paketu s ostalim propisima koji uređuju odnose na lokalnoj i regionalnoj razini.

Replicirajući mu, **Davorko Vidović (SDP)** je, među ostalim, izjavio da se ne slaže s argumentima o nespojivosti funkcije zastupnika i gradonačelnika.

I **Ljubica Lalić (HSS)** je izrazila mišljenje da nema smisla raspravljati i glasovati o ovom zakonskom prijedlogu, dok se pred zastupnicima ne pojavi kompletni zakonodavni okvir za novi sustav izbora lokalnih čelnika. Ovako nemamo potpunu sliku o tome kako će predložene odredbe funkcionirati u praksi, a budući da nije kompletan ovaj zakon će biti neprimjenjiv. Ne samo da nije razrađen odnos između izvršne vlasti i predstavničkog tijela, nego se ne zna ni tko će i kako kontrolirati, a po potrebi i sankcionirati nezadovoljavajući rad nositelja izvršne vlasti (to bi trebalo biti regulirano drugim zakonom). Kako ćemo glasovati za ovaj Prijedlog, a ne znamo instaliramo li njime nedirljive, čijoj samovolji će biti izložene jedinice lokalne i područne samouprave? Neprihvatljivo je i promišljanje da se Vladu ovlasti da razrješava izabrane (o tome mogu odlučivati samo građani koji su za njih glasovali).

Detaljnije regulirati financiranje predizborne promidžbe

Među ostalim, ovim zakonom treba detaljnije regulirati financiranje predizborne promidžbe, jer u protivnom javnost i dalje neće znati tko su donatorи

pojedinih kandidata, niti iznose donacija. To znači da će izbori i ubuduće biti netransparentni, a javnosti i medijima bit će ostavljen prostor za špekulacije, sumnju i nepovjerenje u rad izabranih čelnika. Ako nam je cilj vratiti povjerenje građana u pravnu državu učinimo sve što je potrebno da se to ostvari, a ne da im ovim zakonom bacamo prašinu u oči, negodovala je zastupnica.

Financiranje predizborne kampanje doista je jedno od ključnih pitanja, složio se **Zvonimir Mršić (SDP)**. Najavio je, stoga, amandmanski zahtjev da se kandidatima zabrani primanje donacija iz anonimnih izvora, a pravnim osobama u vlasništvu lokalnih jedinica, kao i onima koji s njima imaju poslovne ugovore da budu donatori (da je to napravljeno ranije, ne bismo imali slučaj "Liburnija"). Budući da predizborne kampanje moraju biti transparentne, predložio je da kandidat koji ne predoči izvješće o izvorima sredstava ne može dobiti povrat novca iz lokalnog proračuna.

Još jedno u nizu parcijalnih rješenja

Ovaj zakonski prijedlog, koji je na pritisak građana iznuđen od Vlade, samo je još jedno u nizu parcijalnih rješenja koja nam se nude oko izbornog zakonodavstva, konstatirala je **Dorotea Pešić-Bukovac (IDS)**. Predložena rješenja o izravnom izboru lokalnih čelnika su ishitrena, budući da nisu uskladena s temeljnim zakonom o lokalnoj i regionalnoj samoupravi. Osim toga, još uvjek nije utvrđeno koji model izbora dužnosnika je najprimjereniji našoj političkoj stvarnosti. Kako reče, i sama se zalaže za to da se odredi postotak broja potpisa birača koji su potrebni za pravovaljanost kandidatura, prema broju stanovnika. Međutim, preduvjet za bilo kakvo izborne zakonodavstvo su uređeni birački spiskovi, a kako to kod nas nije slučaj, već sada možemo sumnjati u dobre namjere ovog zakona.

Mišljenja je da saborski zastupnici ne mogu biti općinski načelnici i gradonačelnici, kao što do sada nisu mogli biti

župani (možda bi to ograničenje trebalo proširiti i na predsjednike gradskih vijeća i županijskih skupština). Financiranje predizbornih kampanja valjalo bi regulirati Zakonom o političkim strankama, ali i posebnim zakonom, daljnja je njena sugestija. Da bi ovaj zakon bio provediv nužno je već sada utvrditi odgovarajuće izmjene Zakona o lokalnoj i regionalnoj samoupravi kojima bi se definirao položaj neposredno izabranog čelnika te njihove ovlasti, odnos izvršnog prema predstavničkom tijelu, te podjela ovlasti bivših poglavarstava na predstavničko tijelo ili na neposredno izabrane dužnosnike.

Neposredni izbori lokalnih čelnika vratit će povjerenje građana u mogućnost da utječu na politički i gospodarski život.

Možda bi bilo bolje da smo umjesto dodvoravanja našim građanima raspravljali o uvođenju doma regija, a ne da imamo na djelu ponovnu centralizaciju, primjetila je zastupnica, te predložila da se ovaj zakon prosljedi u treće čitanje.

Prije ulaska u EU proširiti ovlasti lokalne samouprave

Ogroman je raskorak između očekivanja građana koji žele neposredni izbor izvršne vlasti u lokalnoj samoupravi i rješenja i poruka koje šalje Vlada ovakvim zakonskim prijedlogom, konstatovala je **Josip Leko (SDP)**. Primjerice, predviđa da će stupiti na snagu u roku 8 dana od objave, a primjenjivao bi se tek od 2009. godine. To znači da će istodobno biti na snazi dva zakona koji reguliraju istu materiju, što je pravni nonsens. Osim toga, ovaj zakon samo djelomično rješava izbor izvršne vlasti, ali ne i pitanje odgovornosti neposredno izabranih predstavnika, ni prema predstavničkom tijelu, niti prema građanima, kao ni kontrolu izvršne vlasti i smjenjivost u toku mandata (to se ostavlja za kasni-

je). Dodamo li tome da još ne znamo ni kako će izgledati izbor predstavničkog tijela u lokalnoj samoupravi, možemo zaključiti da predloženi Zakon ne zasluguje da bude izglasан (ne možemo Vladi dati bjanko prolaz).

Decentralizacija u Hrvatskoj ne podrazumijeva način izbora vlasti u lokalnoj samoupravi - napominje zastupnik, već proširenje njenih ovlasti, a u ovom zakonu nema ni govora o tome. Bio bi veliki iskorak kada bi se decentralizacija počela osmišljavati prije nego što udemo u EU, čak i ako se utvrde sva pravila vezana uz lokalnu samoupravu. Na kraju se založio za to da svi prihodi političkih stranaka budu evidentirani na javnom računu, kako bi ih Sabor ili Državna revizija mogli kontrolirati.

Dragutin Lesar je ponovio da je teško davati vrijednosne sudove o predloženom zakonu dok nisu poznate izmjene temeljnog zakona. Kako reče, nije siguran u to da je Vlada odustala od ovlasti da smjenjuje neposredno izabrane čelnike, samo je odustala od toga da to pitanje bude regulirano ovim Zakonom. Primjetio je, među ostalim, da ćemo zbog nesposobnosti predlagatelja da u prijelaznim i završnim odredbama riješi kada zakon stupa na snagu a od kada se primjenjuje, biti jedina europska država koja će istodobno imati na snazi četiri modela upravljanja lokalnom samoupravom.

Za dekumulaciju funkcija

Ja iskreno vjerujem u to da Vlada ima dobre namjere, ali predložena rješenja nisu dovoljna, a samim time ni adekvatna, ako nisu popraćena promjenama u čitavom nizu drugih propisa, konstatovala je **Davorko Vidović (SDP)**, priklonivši se zahtjevima za treće čitanje. **Anton Peruško (SDP)** je izjavio da iz istih razloga ne može glasovati za ovaj Zakon. Budući da nije cijelovit, možda bi bilo bolje popraviti postojeći Zakon, na način da se definira da je nositelj liste obvezno kandidat za gradonačelnika. Druga je mogućnost upućivanje predloženog Zakona u treće čitanje, uz uvjet da ga se raspravi istodobno sa Zakonom

o lokalnoj i regionalnoj samoupravi, ili, pak, da se pojedine odredbe tako definiraju da ne ostavljaju nikakve dvojbe. Naime, predloženim se ostavljaju velike ovlasti Vladi, koja u krajnjoj liniji ne mora poštovati izbornu volju građana. U nastavku je ponovio primjedbe svojih stranačkih kolega.

Problem je u tome što Vlada nudi parcijalno rješenje, umjesto da izade s izmjenama tridesetak zakona koje su nužne za cijelovitu reformu lokalne samouprave, kao što je obećala, kaže **Miroslav Korenika (SDP)**. Lokalna samouprava ne može ojačati bez finansijske decentralizacije, napomije zastupnik. Kako će građani ocijeniti je li ono što im kandidati obećavaju realno, ako ne znaju s kojim sredstvima raspolažu, koje su stvarne nadležnosti izvršne vlasti, a koje predstavničkog tijela? Ne znamo ni na koji način će se razrješavati izabrani čelnici, kakva je procedura u slučaju da se izglosa nepovjerenje njihovu zamjeniku, itd. Predložio je da se u Parlementu organizira tematska rasprava o problematici lokalne samouprave te se založio za dekumulaciju funkcija na svim razinama.

Financiranje predizbornih kampanja regulirati Zakonom o političkim strankama, ali i posebnim zakonom.

Na kraju se izjasnio za treće čitanje ovog zakona, ali ne prije nego što Vlada pripremi novele seta zakona koje bi trebale omogućiti jačanje lokalne samouprave decentralizacijom ovlasti i sredstava. Nije dovoljno samo riješiti pitanje financiranja, nego i odgovornosti za trošenje novca, primjetio je **Nenad Stazić**. Što će građanima neposredan izbor gradonačelnika ili župana kad je, primjerice, bivši župan doveo Požeško-slavonsku županiju u bankrot? (umjesto da odgovara za to on je danas ugledni saborski zastupnik).

Potrebna sustavna rješenja

Željko Pavlić je najavio da će biti suzdržan kod glasanja, jer smatra da cijelu ovu problematiku treba rješavati na sustavan način. Dakako, podržava predložen način izbora lokalnih čelnika, koji bi trebao dovesti do veće transparentnosti i učinkovitijeg upravljanja uslugama lokalne samouprave, sukladno potrebama građana. Međutim, do stabiliziranja i unaprjeđenja sustava lokalne i područne samouprave ne može doći bez usklajivanja s temeljnim zakonom, onim o izborima članova predstavničkih tijela, te o financiranju lokalne samouprave. U protivnom bi se moglo dogoditi da ovlasti neposredno izabranog čelnika budu ograničene drugim zakonom.

Što se, pak, tiče Zakona o izborima, trebali bismo se vratiti na mješoviti sustav, tako da, s jedne strane imamo snažnog gradonačelnika, a s druge predstavničko tijelo koje bi isto tako imalo podršku građana (određeni dio vijećnika birao bi se neposredno). Što prije treba krenuti i u fiskalnu decentralizaciju, napominje zastupnik. To je potkrijepio i podatkom iz Međimurske županije, gdje živi 2 i pol posto stanovništva Hrvatske, a svi lokalni proračuni na tom području "teže" svega 250 mln. kuna ili 0,25 posto Državnog proračuna.

U prijelaznim i završnim odredbama ovog zakona trebalo bi stajati da će se primjenjivati na prve redovne lokalne izbore, pod uvjetom da se u međuvremenu promijene barem temeljni i Zakon o izborima za članove predstavničkih tijela, ali i statuti lokalnih jedinica, primjetio je **Zvonimir Mršić**.

Mamac za veći odaziv birača

Ovdje se barata s procjenama da 85 posto građana želi neposredne izbore lokalnih čelnika, iako jedna on line-anketa, bila ona na stranicama Vlade ili dnevnog tiska, nije vjerodostojna metoda za utvrđivanje stvarnog raspoloženja, napominje **Silvano Hrelja (HSU)**. Ovo je zasigurno dobra tema za atraktivnu političku raspravu u Saboru, koja eventualno može pokazati idu li promje-

ne izbornog sustava u željenom smjeđu. Međutim, da bi se dokazala kvaliteta ponuđenih rješenja zastupnicima i javnosti je trebalo prezentirati minimum simulacije funkciranja budućeg sustava lokalne, odnosno područne samouprave. Zbog velikog broja amandmana, odnosno zbog nedostatka veće političke suglasnosti o predloženim rješenjima, podupro je upućivanje ovog zakona u treće čitanje.

Mišljenja je da će temeljem predloženog lokalne jedinice imati veću stabilnost samo ako stranke koje podržavaju lokalnog čelnika imaju neupitnu većinu mandata u predstavničkom tijelu (tamo gdje to ne bude slučaj izbori će se stalno ponavljati). Učinkovitost izvršne vlasti ovisi jednim dijelom o nositelju te vlasti, ali još više o profesionalnosti i otvorenosti gradske, općinske ili županijske uprave prema građanima. Drugim riječima, "sadašnji šerifi će vjerojatno postati maršali, a tamo gdje se sada pleše po žici, plesat će se još više".

Po mišljenju zastupnika ovaj zakon ima i kvalitetnih odredbi koje mogu biti dobar temelj za osmišljavanje cijelog sustava, s tim da bi predlagatelj trebao uvažiti većinu podnesenih amandmana (o tome će ovisiti i njegov konačni sud o predloženom). Smatra, međutim, da se u članku 16. pretjeralo s brojem potpisa birača koje treba prikupiti za pravovaljanost kandidature za gradonačelnika grada s više od 35 tisuća stanovnika (trebalo bi predvidjeti 1000 potpisa, a grad s više od 100 tisuća stanovnika neka prikupi 2000). Po njegovoj ocjeni nije dovoljno precizno utvrđeni odnos lokalnih čelnika i njihovih zamjenika, niti izbor zamjenika, napose u slučajevima kad je statutom lokalne jedinice utvrđeno da to treba biti pripadnik manjinske nacionalne zajednice. Osim toga, u obrazloženju nema ni riječi o tome hoće li se dozvoliti istovremena kandidatura za izvršnu i predstavničku vlast, itd.

Slažem se s tim da će neposredni izbori imati pozitivan učinak u borbi protiv izborne apstinencije, no to je samo dobar mamac za veći odaziv birača, dok će troškovi zasigurno biti veći, zaključio je na kraju.

Voditi računa o zaštiti prava manjina

Dr.sc. Furio Radin (neovisni;zast. tal.nac.manjine) je podsjetio na to da Talijani u svim istarskim gradovima i općinama, gdje povjesno žive, po statutu imaju pravo na jednog od zamjenika gradonačelnika ili općinskog načelnika. Međutim, kako se ovim Zakonom mijenjaju pravila igre, postoji opasnost da dođe do degradacije tih manjinskih standarda, a time i ljudskih prava. Stoga bi se moglo dogoditi da ovo uskoro postane materija za Ustavni sud, upozorava zastupnik.

Ovaj Zakon samo djelomično rješava izbor izvršne vlasti, ali ne i pitanje odgovornosti neposredno izabranih predstavnika, kao ni kontrolu i smjenjivost u toku mandata.

Hrvatska ima primjeren zakon o izboru saborskih zastupnika iz 99. godine, ali prema tom zakonu manjine nemaju dvostruko pravo glasa, čime se kažnjava prije svega one stranke koje iskreno skrbe o njima, primijetio je **Damir Kajin**. Smatra da bi bilo najpoštenije da se ide i na neposredne izbore saborskih zastupnika, ali "u ovoj konstelaciji moći na to ne pristaju prije svega velike stranke". Zalaže se i za stvarnu decentralizaciju, odnosno regionalizaciju Hrvatske, preraspodjelom sredstava između države i lokalne samouprave, uz zaštitu manjinskih standarda. Moramo se usuglasiti oko toga kako ispoštovati manjinska prava u onim sredinama gdje je to statutarna odnosno ustavna, ali prije svega civilizacijska obveza, naglašava Kajin (nije riječ samo o Istri, nego i o onim sredinama gdje je u većini srpsko stanovništvo..) U nastavku je ponovio primjedbe svojih stranačkih kolega, zbog kojih se zalaže za treće čitanje predloženog zakona.

Nema sumnje da će neposredni izbori povećati interes građana za izlazak na birališta, ali će se povećati i troškovi, konstatirao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Po njegovu mišljenju dobro je da najprije bude donesen ovaj, a tek potom novelirani Zakon o lokalnoj samoupravi, jer će u tom slučaju predlagatelj imati u vidu i primjedbe iz ove rasprave. Uvjeren je u to da će primjenom predloženih rješenja samostalnost odlučivanja čelnih ljudi u lokalnoj samoupravi porasti, te da će biti manje manipulacija u izborima. Dijeli mišljenje da su funkcije zastupnika i gradonačelnika te općinskog načelnika nespojive ("naše gradonačelnike samo povremeno vidimo u Saboru"). Kako reče, i sam se odrekao dužnosti općinskog načelnika da bi mogao pošteno raditi posao zastupnika.

U svakom slučaju ovaj zakon treba poduprijeti, a kako stupa na snagu tek za tri godine ima vremena za usklajivanje s ostalim zakonima iz ove oblasti, napominje zastupnik. Među ostalim, treba detaljno regulirati način razrješenja čelnih ljudi u lokalnim jedinicama, kao i njihovih zamjenika.

Ivana Roksandić (HDZ) smatra da strankama treba prepustiti odluku o tome hoće li njihovi ljudi moći obnašati obje dužnosti - i gradonačelnika velikih gradova i zastupnika ("gospodin Vidović je izgubio svoj mandat upravo zbog toga jer ga gotovo nikad nije bilo u Poglavarstvu").

Poticaj za temeljitu reformu

Velimir Pleša (HDZ) smatra nelogičnim da se razmjerni izborni sustav, kakav se primjenjuje za parlamentarne izbore, primjenjuje i u najmanjim lokalnim jedinicama, pa čak i u izborima za mjesnu samoupravu. Donošenje ovog zakona, ne bude li uskoro donesen i novi Zakon o lokalnoj samoupravi, bitno će ograničiti ulogu predstavničkih tijela, ali i zakomplificirati ulogu neposredno izabranih lokalnih čelnika, upozorava zastupnik. Primjera radi, spomenuo je da je izborni zakonodavstvo u Europi regulirano različito. U nekim

državama(npr. Austriji)izbori se odvijaju na različite načine od regije do regije.

Neposredni izbori načelnika, gradonačelnika i župana zasigurno će dovesti i do promjene fokusa predizborne kampanje, utjecati na njezinu dezideologizaciju, i u konačnici pridonijeti tome da se izaberu osobe koje imaju konkretnе planove za razvoj lokalne jedinice. Takav način izbora utjecat će i na njihovu neovisnost o centrima političke moći. Stoga ova promjena treba biti poticaj za temeljitu reformu Zakona o lokalnoj samoupravi, ali i Zakona o izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave, napominje Pleša.

Do stabiliziranja i unaprjeđenja sustava lokalne i područne samouprave ne može doći bez usklajivanja s temeljnim zakonom, onim o izborima članova predstavničkih tijela, te o finansiranju lokalne samouprave.

Neposredno izabrani lokalni čelnici moraju biti neovisni o političkoj volji predstavničkih tijela, kaže dalje. Osim proračunskih ograničenja i onih koja se mogu postaviti statutom i drugim općim aktima, čije je donošenje u ovlasti općinskih, gradskih i županijskih skupština, predstavničko tijelo ni na koji način ne bi smjelo utjecati na njihov mandat.

Sam način izbora lokalnih čelnika nije garancija za postizanje očekivanih političkih rezultata, a uvođenje neposrednih izbora u postojeći sustav bez njegove cijelovite prilagodbe moglo bi dovesti do opasnih političkih problema i neočekivanih efekata, upozorava zastupnik. Stoga bi možda trebalo razmišljati i o tome da se lokalnim zajednicama omogući primjena onog sustava koji smatraju najprimjerenijim (različita je logika organizacije male općine i velikog grada).

Na kraju je izjavio da će poduprijeti ovaj zakonski prijedlog, kao poticaj ili

prvi korak ka temeljitoj reformi izbornog zakonodavstva.

Predlagatelj je trebao prezentirati minimum simulacije funkciranja budućeg sustava lokalne, odnosno područne samouprave.

Dr.sc. Miljenko Dorić (HNS) se ne slaže s njegovom tvrdnjom da predstavničko tijelo ne bi smjelo utjecati na neposredno izabrane gradonačelnike, općinske načelnike i župane (kad to ne bi bilo moguće, imali bismo predsjednički sustav na lokalnom nivou). Demokratska procedura zahtijeva da političke stranke ipak imaju utjecaja, ali svakako treba otvoreno razgovarati o potencijalnim opasnostima, kaže zastupnik. Smatra da će sve političke stranke donošenjem ovog zakona biti na šteti, jer će proći kao i one u Češkoj. Naime, niti u jednom gradu ili općini s manje od 500 tisuća stanovnika niti jedna stranka nije progurala svog čovjeka (prošle su samo u većim gradovima). Pleša je pojasnio svoj stav da predstavničko tijelo ne bi smjelo izglasovati nepovjerenje nositelju izvršnih poslova kad god se to sjeti, primjerice, zbog drugačije političke opcije.

Zakon loš za građane

Rezimirajući stajališta Kluba zastupnika HSP-a, mr.sc. Miroslav Rožić je izjavio da njima ovaj Zakon odgovara, ali se ipak protive njegovu donošenju jer je loš za hrvatske građane. Riječ je

- kaže - o podilaženju loše informiranoj javnosti o tome što će njime dobiti, ali i različitim populistički orientiranim političkim liderima u Hrvatskoj, pogotovo na lokalnoj razini. Kako reče, njegovi stranački kolege su uvjereni u to da bi nakon ozbiljne javne rasprave građani možda i dalje bili za neposredan izbor lokalne izvršne vlasti, ali zasigurno ne bi željeli da se on provodi temeljem ovakvog zakona. Naime, u nizu površnih rješenja predlagatelj nudi i neka koja su djelomično preuzeta iz drugačijih političkih sustava, što nikako ne može biti dobro. Interesantno je - kaže - da su brojni zastupnici, pa čak i neki iz vladajuće većine, iznijeli brojne zamjerke na predložen zakonski tekstu, a predstavnik predlagatelja je sve to odšutio stočkom mirnoćom.

Dr.sc. Zlatko Kramarić je najavio da će Klub zastupnika HSLS-a glasovati za ovaj zakon "jer je to način rješenja mnogih naših kriznih situacija". Šteta je - kaže - što se na to nije išlo ranije i što smo propustili neke mogućnosti da doista krenemo u radikalniju reformu lokalne samouprave. Naime, prošli lokalni izbori, održani u lipnju 2005., pokazali su da smo od zakonskih rješenja u stanju napraviti političku prostituticiju, jer smo bili svjedoci trgovanja mandatima. Stoga nije čudo da je na te izbore izašlo svega oko dvadesetak posto birača (većina građana izgubila je povjerenje u politiku).

Iako će haeselesovci glasovati za ovaj zakon, to ne znači da nemaju primjedbi na njegov tekst, kaže Kramarić. Primjerice, smatraju da Vlada ne bi trebala odlučivati o razrješenju neposredno izabranih lokalnih čelnika. Umjesto toga, posebno

treba razraditi nadzor nad zakonitošću i ustavnosću njihovog rada, kao i sankcije za kršenje te iste ustavnosti i zakonitosti, i to odvojiti od političke odgovornoštiti. Nadalje, europski sustav ne poznaje neposredni izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana, i od toga bi trebalo odustati, jer bi to moglo izazvati nepotrebne nesporazume.

Mr.sc. Nikola Ivaniš ponovio je razloge zbog kojih će, kako reče, Klub zastupnika regionalnih stranaka biti suzdržan kod glasovanja. Napomenuo je da se priklanjuju prijedlozima za treće čitanje ovog Zakona, u paketu s novelama zakona o lokalnoj samoupravi te o izboru članova predstavničkih tijela.

Riječ predlagatelja

Koliko god kritički govorili o lokalnoj samoupravi u Hrvatskoj to je ipak jedan uspješan projekt hrvatske države koji se ni u kom slučaju ne može usporediti s općinama prije uspostave demokratskog sustava, izjavio je na kraju Antun Palić. To, međutim, ne znači da se radi o savršenom sustavu i sve što smo poduzimali u ovom mandatu radili smo u cilju razvoja lokalne samouprave. Vjerujemo da će i ovaj zakon pridonijeti većem odazivu birača na lokalne izbore, ali i povećati njihov interes za sudjelovanje u javnom životu.

Prednost je to što se donosi u redovnoj proceduri i to dovoljno rano. To će omogućiti da se prije njegove primjene otklone eventualne manjkavosti, te obaviti uskladivanje s ostalim zakonima koji reguliraju problematiku lokalne samouprave.

M.Ko.

IZVJEŠĆE O RADU NACIONALNOG ODBORA ZA 2005. GODINU

Pregovori dobro napreduju

Nakon rasprave, u kojoj je bilo mnogo ispravka netočnih navoda i replika, Hrvatski je sabor prihvatio ovo Izvješće koje je podnio Nacionalni odbor.

O IZVJEŠĆU

Nacionalni odbor osnovan je 19. siječnja 2005. i u svom Izvješću ocjenjuje da su ostvarene pretpostavke za zajedničko djelovanje izvršne i zakonodavne vlasti u okviru započetih pregovora o pristupanju RH EU.

Prvi dio 2005. godine iskorišten je za uspostavu osnovnih organizacijskih pretpostavki za djelovanje Odbora, dogovore o načinu rada te stavu mehanizma suradnje i koordinacije s Državnim izaslanstvom i Pregovaračkom skupinom za vođenje pregovora o pristupanju RH EU.

U skladu sa svojom zadaćom praćenja i svojevrsnog parlamentarnog nadzora tijeka pregovora Nacionalni odbor ocjenjuje da pregovori u ovoj početnoj fazi postupka analitičkog pregleda uskladjenosti hrvatskog zakonodavstva s pravnom stičevinom EU dobro napreduju. Odbor je vrlo zadovoljan iskazanom stručnošću i sposobnošću hrvatskih pregovarača i uspostavljenom suradnjom s pregovaračkom skupinom na čelu s glavnim pregovaračem i voditeljicom Državnog izaslanstva.

Ono što je dosadašnji tijek pregovora pokazao kroz početne rasprave o pojedinim suštinskim pitanjima u okviru screeninga jest da će uz pregovore i usklajivanje hrvatskog zakonodavstva najvažnije biti provedba preuzetih obveza i ubrzanih reformi u svim područjima. Istodobno je nužno uspostaviti i provedeti učinkovitu komunikacijsku strategiju za dobivanje podrške hrvatske javnosti, stoji u zaključnom dijelu ovog Izvješća.

RADNA TIJELA

Odbor za poljoprivrodu i šumarstvo nakon rasprave o ovom Izvješću predložio je Hrvatskom saboru njegovo prihvaćanje. Izraženo je mišljenje da bi bilo dobro da se, kad je riječ o poljoprivredi, u pregovaračke procese uključi i ovaj Odbor.

RASPRAVA

Promišljati o prednostima i nedostacima članstva

Na sjednici Hrvatskog sabora uvedeno je govorio predsjednik Odbora **Ivica Račan (SDP)** podsjetivši da je dosadašnji tijek rada na ovom području pokazao da će uz pregovore i usklajivanje zakonodavstva biti čak važnija provedba preuzetih obveza i ubrzanih reformi na svim područjima jer o njima ovisi tijek i dinamika pregovora te jačanje konkurenčnosti hrvatskoga gospodarstva u uvjetima budućeg članstva EU.

RH kasni u priključivanju EU u odnosu na druge zemlje u tranziciji i sada smo u situaciji da moramo nastaviti ići ubrzano i provoditi potrebne reforme i uvjeriti javnost u korist priključivanja EU u puno kraćem vremenu nego što su to morale učiniti zemlje koje su u EU ušle u prethodnom krugu proširenja. Za hrvatski nacionalni interes bez sumnje je od brzine vođenja i zaključivanja pregovora znatno važnije kako se Hrvatska priprema i prilagođava za ulazak u EU, a to znači ne baš lakim pravilima i standardima EU. Jednostavno rečeno, za nas je važno kako da platimo što manju cijenu za ulazak u EU a da dobijemo što veću korist.

Hrvatska mora žurno utvrditi opće i globalne strateške ciljeve ali to mora

učiniti i u pojedinačnim gospodarskim sektorima kako bi se u relativno kratkom vremenu uspjelo što više unaprijediti gospodarstvo. Potrebne su strategije kojima će se definirati kako promijeniti strukturu gospodarstva u realnom sektoru i učiniti ga maksimalno konkurentnim u uvjetima budućeg neposrednog članstva Hrvatske u EU, rekao je, među ostalim naglašavajući potrebu otvaranja široke javne rasprave o pristupanju EU jer smo neupitno ušli u razdoblje u kojem treba smireno promišljati i raspravljati o tome koje su prednosti a koji nedostaci tog članstva.

Vlada se koncentriira samo na pregovarački proces

Mr.sc. **Neven Mimica (SDP)** javio se u ime **Kluba zastupnika SDP-a** koji smatra da Izvješće može dobiti pohvalnu ocjenu. Iz Izvješća može iščitati da je djelovanje Odbora pridonijelo održavanju političkoga konsenzusa parlamentarnih i političkih stranaka o potpori ulaska Hrvatske u EU i jačanju parlamentarne dimenzije cijelog procesa europskih integracija i pripremu Sabora za ulogu i zadatke Hrvatske kad uđe u EU.

No pitanje je kako dalje i može li se Odbor zadovoljiti samo s tehničkim i formalnim nadzorom pregovaračkog procesa, može li biti odvojen od procesa komunikacije Europe građanima. Mi u SDP-u smo čvrsto uvjereni da je proces približavanja EU neraskidivo sastavljen (barem) od pregovora, reformi i komunikacije no, nažalost, nismo uvjereni da se Vlada jednako angažira na njihovoj ravnomjernoj provedbi.

Sve je više dokaza da se Vlada koncentriра samo na pregovarački proces pokušavajući ga što prije završiti a čini se da je pravi razlog tome vezan uz predizborne kalkulacije. Upozoravamo da

je povezanost pregovora i reformi nezabilazan uvjet za Vladu, pregovarački tim i djelovanje Odbora, naglasio je zastupnik potkrepljući to argumentima poput onog da je od početka mandata ove Vlade bitno usporen rad na predlaganju novih zakona uskladihenih s pravnom stečevinom EU, dvostruko ih je manje nego u prethodnom razdoblju. Gospodarska politika još nije definirana kao osmišljeni sklop mjera koje bi dovela do veće konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, Vlada nikako ne uspijeva pokazati koliko uspješna može biti u reformi pravosuda i borbi protiv korupcije rekao je, među ostalim. A iz EU dolaze nam jasni signali da će dosadašnju mantru pune suradnje sa Sudom u Haagu zamijeniti inzistiranje na punoj i konkretnoj provedbi reformi u sudstvu i smanjivanju korupcije. Dobra Vlada može učiniti da i reforme i pregovori budu kvalitetni i brzi, a ova Vlada ničim ne pokazuje da je dobra Vlada, rekao je na kraju.

U skladu sa svojom zadaćom praćenja i svojevrsnog parlamentarnog nadzora tijeka pregovora Nacionalni odbor ocjenjuje da pregovori u ovoj početnoj fazi postupka analitičkog pregleda uskladenosti hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU dobro napreduju.

U isprvcima netočnih navoda **Frano Matušić (HDZ)** opovrgnuo je da borba protiv korupcije nije učinkovita i da nema strategije ("naravno da do vaših redova nije doprla strategija borbe protiv korupcije što se vidi iz ponašanja vašeg gradonačelnika u Rijeci") i da nije točno da je došlo do odgode pristupa EU ("to je politikantsko obraćanje hrvatskom narodu"). Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** rekao je da je cijela rasprava zastupnika Mimice bila jedna apokaliptična rasprava krajnje ojađnosti koja je u suprotnosti s temeljnim zaključcima Odbora.

Sjajno obavljen posao

Luka Bebić (HDZ) u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** najprije je izrazio žaljenje zbog malog broja zastupnika u sabornici (nezainteresiranost) te se složio s predsjednikom Odbora da treba poticati rješenje problema.

Istaknuo je i značenje komunikacije te se založio da svaki problem koji se javi u pregovorima bude prezentiran objektivno hrvatskoj javnosti.

No prilagodba našeg zakonodavstva ide svojim tijekom i ostalo je za donošenje manji broj zakona gdje nije u pitanju količina nego kvaliteta. No dio članova Odbora prilično nezainteresirano prati rad Odbora (valjda nije dovoljno svada u Odboru) a različita mišljenja trebalo bi izražavati na konstruktivan način s ciljem da se postigne maksimalni konsenzus oko bitnih pitanja i da potpora pregovaračkom timu koji je, smatra zastupnik, do sada sjajno obavio svoj dio posla. Što se tiče izlaganja gospodina Mimice kaže da ne bi trebalo iznositi neke stvari na tako dramatičan način i biti nezaslužno kritičan prema Vladi jer se upravo (gosp. Mimica) pregovaraču o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju ishitreno zaključilo i donijelo odluke, dao okvir kojem smo se sada dužni prilagoditi odnosno držati Sporazuma (nekretnine, poljoprivreda). A sada na Odboru vi govorite kako treba postići povoljnije pozicije, primjerice u pogledu nekretnina, rekao je, među ostalim.

Istaknuo je i značenje komunikacije te se založio da svaki problem koji se javi u pregovorima bude prezentiran objektivno hrvatskoj javnosti jer nas na kraju očekuje referendum. Pozvao je medije, posebno HRT, da objektivno i sustavno o tome izvješćuju, da se u raznim emisijama daju razmišljanja i opredjeljenje i, primjerice, pozovu predstavnici zemalja koje su prošle taj put da govore o tim iskustvima.

Mr.sc. **Neven Mimica (SDP)** ispravio je navod da je SSP na brzinu ispregovaran i da je bilo tko iz SDP-a ili on osobno tražio da pregovarački tim ispravi te pogreške. Nije ni točno da je cijeli govor bio dramatiziranje onog što je napravljeno, rekao je, među ostalim.

Nemamo pregovaračke strategije

Dr.sc. **Tonči Tadić (HSP)** govorio je u ime **Kluba zastupnika HSP-a**. Ovo Izvješće pruža priliku da se razmotri dosadašnji pregovarački proces i uloga Nacionalnog odbora koji je formiran kao "nadzorni odbor" pregovaračkog procesa i služi kao svojevrsna savjest nacije, rekao je navodeći pritom kako je to riješeno u Danskoj (proširenjem odbora za europske integracije pri kojem je formiran veliki informacijski sustav o svemu što se tiče europske regulative).

Nakon veličanstvenih supotpisa, suglasja parlamentarnih stranaka doiven je ovaj naš Odbor koji se sve više marginalizira i nema ulogu koji bi trebao imati, mišljenje je ovog Kluba. Za dio pregovaračkog procesa nemamo pregovaračke strategije (primjerice ribarstvo), gospodarske procjene o tome što znači ako pristanemo na ovaj ili onaj zahtjev EU. Zato bi se suzdržao od ocjena o sjajnom dosadašnjem tijeku pregovora, rekao je dodajući da je u tome skloniji zdravom skepticizmu. Upozorio je i na marginalizaciju Odbora jer je niz parcialnih pregovora vođen mimo Odbora (Protokol 7, trgovina čelika, sporna pitanja iz SSP koji je specifikum nijedna od deset novih članica nije imala tako čvrsto definiran okvir pregovora itd.). Nije konzultiran ni u vezi s činjenicom da u proračunu EU za razdoblje do 2013. nema Hrvatske pa dakle nitko u EU trenutno ne predviđa članstvo Hrvatske do 2013. godine, rekao je, među ostalim.

Frano Matušić (HDZ) opovrgnuo je navod da "nitko u EU ne predviđa Hrvatsku prije 2013. jer nas nema u proračunu" a to je ispravila i dr. sc. **Vesna Pusić (HNS)**. Europskog parlamentarci i članovi Europske komisije očekuju Hrvatsku puno prije 2013, rekao je, među osta-

lim. **Emil Tomljanović (HDZ)** ispravio je navod da Odbor nije raspravljao pitanja u vezi s nekretninama.

Probleme objelodaniti

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (HSLS)** javio se u ime **Kluba zastupnika HSLS-a** koji smatra da je dobro da je Sabor formirao ovaj Odbor koji bi doista trebao imati "nadzornu funkciju" ali i motivirajući. Pogrešna je premla da svi znamo što nas čeka jednog dana kad uđemo u EU jer zapravo, boji se zastupnik, ne znamo koji nas sve problemi čekaju. Te probleme treba na iskren i transparentan način objelodaniti naciji i pokazati da doista ima dobrih elemenata, koje treba zadržati, ali i čitav niz onih vrlo neugodnih za koje treba vidjeti mogu li se popraviti i kako odgovoriti na to (problem ribolova) vlastitom kompleksnošću.

Mišljenje Kluba zastupnika HSLS-a je da bi bilo dobro da Odbor aktivno sudjeluje u kreiranju javnog mijenja i da ono što je dobro zadržimo a loše popravimo ili reći da se na neke stvari mora pristati jer su takva pravila igre. Nadalje, rekao je, među ostalim, dodajući da bi u Izvještu trebalo biti više od "žanrovske spranci", bilo bi dobro da se znaju pro-sudbe članova Odbora, posebno predsjednika glede našeg mogućeg ulaska u EU, i stoga Klub prima Izvješće na znanje. Apelira da se oko ove teme ne vodi predizborna kampanja.

Potrebna koordinacija

Dr.sc. **Vesna Pusić (HNS)** u ime **Kluba zastupnika HNS-a** najprije je govorila o funkciji Odbora te rekla da je Odbor u prvom redu mjesto koje sudjeluje i izražava stanovište Parlamenta u kreiranju pregovaračkih pozicija o spornim točkama (ne o harmonizaciji zakonodavstva). Pregovora se u prvom redu o rokovima i kvotama do te faze još nismo došli pa time ni počeli pravi posao u Odboru, upozorila je.

Istina da u Saboru harmonizacija zakona ide polako, da nema gospodarske strategije ali to nema veze s nacionalnim

Odborom, naglasila je upozorivši da se u ovom trenutku u Hrvatskoj najmanje sa sedam mjesta (instanci) vodi politika ulaska Hrvatske u EU a da koordinacija između njih nema, a Odbor tu zadaću nema (može mu se dati). Odbor može i mora zastupati poziciju (konsenzualnu ili većinsku) Parlamenta o temama o kojima se pregovara.

Dobiva se dojam da Hrvatska mora sve slijepo i bez pogovora prihvati, često i protiv svojih interesa. To su stavovi i obvezе koje nameću neke od članica EU kao i neki pojedinci i koje mi ne možemo prihvati.

U vezi s komunikacijskom strategijom rekla je da se zanemaruje da će bez obzira na naše želje o našem ulasku odlučiti parlamenti 27 zemalja članica EU i da je za odluku o našem članstvu u EU potreban referendum te da je nemoguće postati članom EU u punom smislu (može se postati formalno, a ne participirati) ako proces ulaska u EU nije vlasništvo najšireg kruga građana. O potonjem nismo razmišljali osim na koji način davati informacije o tome što rade pregovarači. Ako ne "nosimo" sa sobom i gradane ove zemlje mogla bi se dogoditi ironija sudbine, da se postigne konsenzus između političkih stranaka a izgubi konsenzus s vlastitim građanima. Možda je to posao u koji bi se mogao uključiti i Odbor a svakako i Sabor puno šire, rekla je navevši da Izvješće Klub prihvaca.

Reforme sporu idu

Mr.sc. **Božidar Pankretić (HSS)** javio se u ime **Kluba zastupnika HSS-a** koji podržava ovo Izvješće jer nije sporno. Zadaci Odbora su vrlo jasni no mi smo još uvijek u jednoj pripremnoj fazi i moramo znati da u pregovore još nismo ni ušli, a screening će bit proveden uz neke uvjete i to je najvažnije s čime bi

se trebalo sada pozabaviti Odbor, rekao je zastupnik.

Europsko opredjeljenje je čista realnost, taj će put biti trnovit a reforme i ova usklađivanja ne radimo samo zbog ulaska u EU, radimo to zbog nas samih. Vrijeme nam polako ističe a da li je stvarna reforma koja se događa u našoj hrvatskoj državi. Primjerice, izuzetno sporo idu reforme u sektoru poljoprivrede, i o tome trebamo razgovarati ne ulazeći ni u kakve političke ili politikantske špekulacije. Nažalost, moramo konstatirati da u Hrvatskoj još nismo došli do one razine ukupne demokratske tolerancije da možemo odredene stvari diti na nacionalnu razinu i reći o tome da nema političkog prepucavanja.

Još i danas nisu definirane kvote šećera (govori se o 128 000 tona a ne spominje se obveza 80 000 tona uvoza), s pitanjem ekološko ribolovnog pojaša treba se što prije pozabaviti Sabor i bez ZERP-a pozicije u ribarstvu su nam oslabljene i u tom dijelu ih moramo učvrstiti, rekao je, među ostalim, naglašavajući da je Hrvatskoj potrebna studija "cost benefit" (većina zemalja izradiла) koja će ocijeniti koliko se dobiva a koliko dajemo u segmentima o kojima ćemo pregovarati.

Prevladati nepovoljne gospodarske trendove

Damir Kajin (IDS) u ime **Kluba zastupnika IDS-a** kazao je da Odbor mora i dalje postojati, i kad dođe do promjene vlasti, jer je to vjerodostojnost hrvatske politike prema EU. U vezi s ulaskom Hrvatske u EU smatra da to može biti tek negdje 2012., 2013. jer se 2008. može nadati ulasku u NATO.

No hrvatski gorući problemi možda nisu kad će Hrvatska ući u EU već kada i kako prevladati nepovoljne gospodarske trendove (26,7 milijardi eura vanjskog duga, devet milijardi dolara robnog deficitia, 100 milijardi kuna unutarnjeg duga itd.) što je opovrgnuo **Krunoslav Marković (HDZ)**. Razumljivo je da Hrvatska nema budućnosti bez EU, da ne može živjeti izolirano a sve zemlje tzv. istočne Europe koje su

ušle u EU profitirale su, naveo je, među ostalim zastupnik iznoseći u vezi s potonjim podatke o kupovnoj moći. Pitanje je zatvarati ili otvarati zemlju relevantnom kapitalu, a ako ne dođe taj relevantni kapital ostaje domaći, koji je stvaren kroz pretvorbu a kako zemlja nema novca ostaje izbor između ova dva kapitala.

Mi podržavamo ovo Izvješće i nadamo se uspjehu Odbora, pregovarača, nadležnog ministarstva, zaključio je zastupnik Kajin.

Ne sve slijepo prihvataći

Dragutin Pukleš (HSU) izvijestio je da **Klub zastupnika HSU-a** nema ozbiljnijih zamjerki na Izvješće no iznio je određena zapažanja. Dobiva se dojam da Hrvatska mora sve slijepo i bez pogovora prihvati, često i protiv svojih interesa. To su stavovi i obveze koje nameću neke od članica EU kao i neki pojedinci i koje mi ne možemo prihvati, rekao je.

Svima nam je jasno da je naš politički put određen, da se moramo spremiti na suživot i zajedništvo s narodima u svom okruženju ali moramo znati do koje granice i to nas mora potaknuti da već sada donešemo obvezujuće zaključke za Vladu i Sabor. Tako primjerice, koliko će trajati vrijeme prilagodavanja za grane i djelatnosti za koje Vlada treba predložiti zakone i već sada predvidjeti što ćemo ulaskom u EU dobiti odnosno koliko će nas ta budućnost stajati, provoditi komunikacijsku strategiju RH i građane na vrijeme upoznati sa svim promjenama koje ih očekuju.

Planirati dinamiku regionalizacije

Mr.sc. **Nikola Ivić (PGS)** prenio je da **Klub zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a** podržava činjenicu da je Hrvatska formirala Nacionalni odbor i da u Hrvatskoj postoji svojevrstan savez za Evropu neovisno o tome što ga poneki različito doživljavaju. Mi želimo da Hrvatska što prije uđe u Evropu, brže pregovore jer smo uvjereni da je cost

benefit za RH i sve njene građane kroz euro integraciju neupitan. Ali to ne treba biti pod svaku cijenu, da se zanemare eventualno neke stvari koje su državi u cjelini i građanima pojedinačno od interesa.

Podržavamo, među ostalim, one koji tvrde da moramo znati, prije svega građani, hoće li ta korisnost ulaska u EU biti i za hrvatskog ribara, seljaka, intelektualca, koji su kazali da nas posebno zanima poljoprivreda i ribarstvo te one koji su govorili o unutarnjem dijelu komunikacijske strategije. U ime regionalnih pitanja podsjetio je na unutarne ustroj RH te da lokalna i regionalna samouprava kroz finansijsku raspodjelu nije kompatibilna s EU. Moramo ići u reformu tog sustava i planirati dinamiku regionalizacije Hrvatske jer Hrvatska ne može imati 20 županija, koje nisu regije, rekao je.

Nadalje, odlučnije bi trebalo mijenjati, primjerice, jednakost građana u smislu dostupnosti zdravstvenog sustava u okviru reforme zdravstva itd. Apsolutno držimo da je nužno i važno staviti uteg na dio pregovaračkog procesa i vratiti se ozbiljno o i svemu onome što moramo učiniti da bi naša država bila kompatibilna i uklopila se u matricu europskih država.

Zatim se zastupnicima obratio glavni pregovarač za pregovore o pristupanju RH EU **Vladimir Drobnjak** i najprije zahvalio svima koji su dali dobru ocjenu radu pregovaračkog tima. U tom posluđu se odnosi na screening odnosno analitičko ispitivanje pravne stečevine EU gdje se došlo do pola puta, obavljen je 16 dvostrukih screeninga i predano oko 10 000 dokumenata. Usporedo s tim predali smo dvije pregovaračke pozicije odnosno stajališta (znanost i istraživanje, obrazovanje i kultura) čime smo praktički otvorili ta dva poglavlja i očekuju se mjerila.

Kad je riječ o cost benefit analizama usvojili smo jednu metodološku novost u načinu izrade pa će se za iduća pregovaračka stajališta koja dolaze Odboru dostavljati i troškovnik, rekao je među ostalim, dodajući da će o pregovaračkim strategijama Odbor biti na vrijeme obaviješten.

Pred nama je uistinu velik i veoma zahtjevan posao, dobro smo obavili ono što je dosad trebalo i pregovori i cijeli proces idu u dobrom pravcu, ocijenio je.

Istinske reforme

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) pozvala se na srž izlaganja predstavnika Kluba zastupnika SDP-a, da se pregovori ne mogu vršiti odvojeno od istinskih reformi te rekla da su inače ti pregovori besmisleni i da nemaju sadržaja. I stvar nije u najavljuvanim reformama već u njihovoj provedbi, naglasila je, među ostalim rekavši na kraju da puno toga moramo učiniti radi nas samih i da će onda taj proces biti prihvatljiv za naše građane i da podrška neće izostati.

Frano Matušić (HDZ) kaže da će glasovati za ovo Izvješće i da je Odbor odradio svoj posao predviđen za 2005. godinu. Sve o čemu je Odbor raspravljaо svakako je bila pomoć pregovaračkom timu i s obzirom na saznanja i priznanja koja dolaze iz EU može se slobodno reći da pregovori idu na najbolji način i da je naš pregovarački tim kompetentan.

Mora se razgovarati i koliko je Sabor pridonio harmonizaciji našeg zakonodavstva i to implementirati, što je još važnije, u svakodnevni život na korist naših građana, a razgovarati treba i o komunikacijskoj strategiji.

Zastupnik je izrazio nezadovoljstvo postupcima pojedinih članova Odbora koji su tu svoju poziciju, rekao je, zloupotrebljavali tumačeći ne stavove Odbora nego svoje osobne ili možda stranačke, primjerice promjena datuma screeninga za područje pravosuđa pri čemu ni predsjedniku Odbora a ni nekim članovima iz SDP-a nije bilo važno da je odgoda bila na traženje članova Europske komisije. Naši građani doista nisu

dovoljno informirani o tome što ih očekuje u EU pa bi Odbor trebao na tome poraditi, rekao je, među ostalim. Neki dijelovi njegova izlaganja izazvali su više ispravaka netočnih navoda i replika oporbenih zastupnika.

Dražen Bošnjaković (HDZ) misli da se može pozitivno ocijeniti rad Odbora i pregovaračkog tima. Širiti ovu raspravu i reći da je situacija loša, da Vlada nema koncepciju, da su reforme zaustavljene loša je poruka koja se šalje iz Sabora jer se upravo u njemu zauzeo zajednički stav svih stranaka da je temeljni cilj ulazak u EU, rekao je.

Optimist je i za daljnji dio pregovora a i svi rezultati naše države u tome čelnici EU ocjenjuju prilično pozitivnim. Izvješće Odbora treba podržati s konstatcijom da tek predstoji prava utakmica i pravi rad, naglasio je, među ostalim, objašnjavajući da su u generiranju vanjskog duga najveći generator poslovne banke. U vezi s potonjim repliku je imao **Slavko Linić (SDP)**.

Prvo postaviti naše ciljeve

Pero Kovačević (HSP) smatra da bi sada trebalo otvoreno progovoriti što i kako treba raditi, a ne se međusobno "prepucavati". Odbor mu u ovom trenutku sliči ne na fokus već omanji kaktus, koji nije ni o čemu odlučivao niti je imao o čemu odlučivati. Stoga kao zastupnik može Izvješće primiti na znanje.

Trebamo se dogovoriti kako raditi jer ovako situacija je jasna. EU i njezine članice imaju jasnou strategiju i svoje interese i ako mi budemo odmah sve to prihvaćali, tako shvaćali našu ulogu onda moramo biti svjesni da pregovarački timovi neće imati oko čega pregovarati (naše zakonodavstvo uskladjuje s onim iz EU).

Kako onda štimmo budućnost hrvatskih građana, nacionalne interese jer će i na kraju građani samo formalno o nečemu na referendumu odlučivati a nemaju o čemu, rekao je, među ostalim. Prvo moramo postaviti svoje ciljeve za sva područja u Hrvatskoj i to u prvom redu radi hrvatskih građana, da Odbor

ima točne nadležnosti (mnogi u pregovaračkim timovima prije svega zanima uhvatiti mjesto u budućoj europskoj administraciji).

Emil Tomljanović (HDZ) naglasio je da je Izvješće kvalitetno načinjeno i da oslikava rad Odbora. U ovoj početnoj fazi pregovaranja, u biti screening, Odbor nema mogućnosti davanja mišljenja o pojedinim pregovaračkim pitanjima i prava ocjena i u sadržajnom smislu obimniji rad odbora očekuje se u idućem razdoblju.

Treba izraziti i zadovoljstvo s radom, stručnošću i sposobnošću hrvatskih pregovarača, rekao je. Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** replicirao je predgovorniku i rekao da je ovo katastrofalno Izvješće koje opisuje o čemu se je pregovaralo, bez ocjene o trenutnoj poziciji Hrvatske u procesu pridruživanja u odnosu prema jugoistočnoj Europi.

Nevenka Majdenić (HDZ) smatra da u raspravi o ovom Izvješću treba krenuti od glavnog strateškog nacionalnog cilja - punopravno članstvo RH u EU o čemu postoji suglasje svih parlamentarnih stranaka. Kroz način rada Odbor ima cjelovitu sliku o tijeku faza pregovora a predloženi zaključci Odbora doneseni su jednoglasno, rekla je predloživši prihvatanje Izvješća.

Promjene unijeti u svakodnevni život

Mr.sc. **Miljenko Dorić (HNS)** smatra da svi oni koji se usprotive ovom Izvješću trebaju dati pisane prijedloge za ono s čime se ne slažu i ako je potrebno neka se prošire nadležnosti Odbora. Mora se razgovarati i koliko je Sabor pridonio harmonizaciji našeg zakonodavstva i to implementirati, što je još važnije, u svakodnevni život na korist naših građana, a razgovarati treba i o komunikacijskoj strategiji.

Zastupnik je također naglasio, povodom izlaganja zastupnika Mimice, da opozicija postoji zato da otvoreno govori i da je cilj kroz kritiku poboljšati rad svih. Taj je navod ispravio **Emil Tomljanović (HDZ)**. U pet godina obavili smo oko 50 posto posla što se tiče

usklađivanja zakona a Malta je, primjerice, u takvom razdoblju odradila 100 posto posla.

Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** replicirao je na navod predgovornika da imamo briljantan pregovarački tim podsjetivši na štetu koju je nanio član tog tima gosp. Gvozdan Flego služeći se javno lažima, politikantski obmanuo hrvatsku i europsku javnost, kako je hrvatska Vlada odnosno pregovarački tim falsificirao podatke o izdvajaju za obrazovanje.

Ivan Kolar (HSS) smatra da se nema puno dodati ili oduzeti Izvješću no da je ovo prilika progovoriti o biti stvari. Jer, razmišljati o europskoj perspektivi a živjeti u hrvatskoj zbilji treba znati objasniti običnom čovjeku, seljaku, radniku, intelektualcu. Cilj nam treba biti europska perspektiva i poboljšanje hrvatske stvarnosti.

Svi naši dokumenti govore da će priступanje EU više utjecati na naše poljoprivredne proizvođače nego promjene koje su nastale raspadom socijalističkog sustava i osamostaljenjem RH. To je reformski pothvat koji moramo svi na nacionalnoj razini znati, razumjeti i složiti se oko toga. A koja je to reforma ove Vlade započela u poljoprivrednom sektoru i koji je novac za to dat, pitao je, dodajući da je raslojavanje na selu sad pod pritiskom papirnate prilagodbe EU na način da smo male počeli zaboravljati, mislimo da će nestati. Veliki ne podižu proizvodnju, uvoz se višestruko povećava, rekao je među ostalim, dodajući da Vlada mora naći alternativu da se apsorbira socijalna nesigurnost i da poljoprivreda bude ekonomski isplativa i proizvodnja održiva. Dodataj je da su europski parlamentari nedavno u razgovoru prvi put iskreno čuli da postoje veliki problemi u hrvatskoj poljoprivredi.

EU traži rezultate

U završnom osvrtu predsjednik Nacionalnog odbora **Ivica Račan (SDP)** zahvalio je na raspravi i naglasio da je Izvješće rezultat zajedničkog dogovora članova Odbora koji predstavljaju različite političke opcije. EU traži provodeće, rezultate, a ne samo koncipiranje

reforme a ni pregovori neće bit laki jer na nama testiraju povećane zahtjeve i za one koji dolaze iza nas. To su okolnosti koje moramo svladati, rekao je dodajući da mu je jasno što su ciljevi Europe: ure-

đena, stabilna Hrvatska. No nije u stanju reći što Hrvatska hoće od EU u pregovorima. To je točka gdje nam treba kritički dijalog i vidjeti što možemo učiniti u našu korist, rekao je, među ostalim.

Hrvatski je sabor prihvatio Izvješće o radu Nacionalnog odbora za 2005. godinu (88 "za", 4 "suzdržana").

D.K.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA ZA 2005. GODINU

Aktivna potpora razvoju organizacija civilnog društva

Hrvatski sabor je na 20. sjednici prihvatio Godišnje izvješće o radu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za 2005. godinu. Izvješće, što ga je podnio Upravni odbor Zaklade, daje pregled rada u 20 mjeseci postojanja Zaklade, zatim unapređenja sustava i kvalitete djelovanja Zaklade, pregled programa, projekata, inicijativa te istraživanja koje je Zaklada provodila i financirala odnosno podupirala.

O IZVJEŠĆU

Financijske potpore i operativno djelovanje

O Izvješću je zastupnicima govorila upraviteljica Zaklade **Cvjetana Plavša-Matić**. Napomenula je da je to ustvari izvješće za prvi 20 mjeseci rada Nacionalne zaklade (osnovana u listopadu 2003) te da je u njemu, uz izvještavanje o organizaciji i radu Zaklade, dat i pregled unapređenja kvalitete djelovanja i programa koji Zaklada provodi, zatim pregled financijskog poslovanja te projekata koji su financirani (252 projekta financirana iz vlastitih sredstava, a 10 kroz Cards program Europske unije).

Po sadržaju rada Zaklada je mješovitog tipa (dodjeljuje finansijske potpore, ali i operativno djeluje).

Upravni odbor Zaklade ima 9 članova (troje predstavnika Vlade, petero predstavnika civilnog društva, jedna predstavnica jedinica lokalne samouprave).

Svojim programima Zaklada potiče građanski aktivizam, zajedničke projekte s lokalnim zajednicama za demokratizaciju i razvoj civilnog društva; finansijski podupire odlazak naših predstavnika na međunarodne skupove, daje institucionalnu potporu razvoju i stabilizaciji organizacija civilnog društva.

Zaklada se najvećim dijelom finančira dijelom prihoda od igara na sreću, dio sredstava dobiva iz Državnog proračuna, dio se osigurava međunarodnom suradnjom, a dio iz programa Europske unije (dio fonda Cards programa namjenjenog civilnom društvu za pružanje usluga u području socijalne skrbi, zaštite zdravlja i izvaninstitucionalnog obrazovanja).

RADNA TIJELA

Izvješće je, u svojstvu matičnog radnog tijela, razmotrio **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav** te bez pri-

mjedbi i jednoglasno donio zaključak kojim predlaže Saboru da ga prihvati.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Izvješće je razmotrio kao zainteresirano radno tijelo te su članovi Odbora sa zadovoljstvom konstatali da podneseno Izvješće pokazuje da je Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva uvažila zaključke toga Odbora donesene prilikom rasprave o sustavu odobravanja finansijskih potpora udrugama civilnog društva te donijela novi Pravilnik o uvjetima i postupku dodjele sredstava za ostvarivanje svrhe Zaklade; uvela novi mehanizam sprječavanja mogućeg sukoba interesa te prihvatala novi model upravljanja zakladnom imovinom. Nasuprot tome, Vladi Republike Hrvatske upućen je prijekor što ništa nije učinila na realizaciji zaključaka Odbora u vezi s izradom i predlaganjem Saboru kodeksa te standarda i mjerila za ostvarivanje finansijske potpore programima i projektima udrugama, mehanizma za razmatranje prigovora na moguće povrede utvrđenih postupaka za odobravanje finansijskih potpora iz javnih izvora za programe i projekte organizacija civilnog društva te na prijedlogu izmjena Zakona o udrugama, kako bi se otklonili uočeni nedostaci i značajnije unaprijedio sustav racionalnog korište-

nja javnog novca za programe i projekte organizacija civilnog društva.

Odbor je Saboru jednoglasno predložio prihvatanje Izvješća.

MIŠLJENJE VLADE

Ni Vlada Republike Hrvatske nije imala primjedbi na Izvješće pa je Saboru predložila da ga prihvati.

RASPRAVA

Pohvala novom modelu upravljanja

Nakon uvodnog izlaganja upraviteljičice Zaslade, zastupnik **Emil Tomljanić** govorio je u ime **Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice**. Nakon što se osvrnuo na zakonske okvire u kojima Zaslada djeluje, naglasio je da ona uistinu "štiti i promiče one vrijednosti koje pronalazimo u uspostavi društvene pravednosti, jednakim prilikama za sve građane, snošljivosti, boljim uvjetima i kvaliteti života te širenju prostora javnosti". Posebnu pozornost, kaže, zaslužuje uvođenje novog modela upravljanja zasladnom imovinom, odnosno prelazak s uglavnom proračunskih sredstava te onih ostvarenih od igara na sreću, na nerizične dužničke vrijednosne papire, blagajničke zapise, trezorske zapise Ministarstva financija, državne obveznice te djelomična ulaganja u domaće i strane obveznice i dionice. Sve to trebalo bi omogućiti nove i više prinose, a samim tim i financijsku osnovu za još učinkovitije djelovanje. Pohvalu Kluba dobio je i novi Pravilnik o uvjetima i postupku za dodjelu sredstava za ostvarivanje svrhe Zaslade. Očekuje se da će on pospješiti proceduru donošenja odluka te isključiti sve elemente nepravilnog postupanja i mogućeg sukoba interesa.

Zbog svih navedenih razloga, Klub zastupnika HDZ-a podržava Izvješće kao metodološki kvalitetno, s transparentnim pregledom prihoda i rashoda, popisom financijskih inicijativa, projekata i programa istraživanja.

Unapređenja

Stajališta **Kluba zastupnika PGS/SBHS/MDS-a** prezentirao je dr. sc. **Ivo Banac (neovisni)**. Kritički je ukazao na kontinuirano smanjenje proračunskog novca kojim država podupire rad organizacija civilnog društva (2006. godine deseterostruko manji iznos nego 2004.), što tim organizacijama onemogućava dugoročno oslanjanje na državnu potporu, a s druge strane pokazuje "kako državne institucije zapravo ne cijene doprinos civilnog društva u dalnjem razvoju i demokratizaciji Hrvatske". Pohvalio je strukturiranost i preglednost Izvješća, a i rad Zaslade, osobito napore u ostvarivanju finansijske samoodrživosti uvođenjem novog modela upravljanja zasladnom imovinom i u nastojanju da uspostavi stabilnu finansijsku potporu projektima u okviru programskih područja te činjenicu da se Zaslada u Izvješću osvrće na kritike "koje su sustavno upućivale odredene ugledne udruge okupljene u forumu civilnog društva, a koje se odnose na manjak transparentnosti dodjele finansijskih potpora, sukob interesa vezan uz upravljanje odbor te manjak informacija o evidenciji dodijeljenih potpora".

Izvješće uz pregled rada u proteklih 20 mjeseci, sadrži i pregled unapređenja kvalitete djelovanja Zaslade i programa koji ona provodi, zatim finansijskog poslovanja te projekata koji su dobili potporu Zaslade (252 projekta financirana iz vlastitih sredstava, a 10 kroz Cards program Europeiske unije).

Dobar rad Zaslade ubuduće valja poboljšavati - uz kriterije utvrđene novim Pravilnikom o uvjetima i postupku za dodjelu sredstava za ostvarivanje svrhe zaslade - uvođenjem novih mehanizama za sprečavanje mogućih sukoba interesa i novog poslovno-informa-

cijskog sustava, komisijskog otvaranja prijava, pravovremenog objavljivanja natječaja, osnivanja posebnih stručnih i u radu samostalnih tijela za procjenu prijava (odvojen postupak prijave i izbora najkvalitetnijih), organizacije civilnog društva, daljnje poboljšanje rada Zaslade vide u uvođenju neovisnog žalbenog nadzornog tijela i javnom izvještavanju o njegovu radu, zatim u pojačavanju mehanizma kontrole sukoba interesa (jedna od mogućnosti je da se članovi Upravnog odbora prilikom pristanka na obnašanje mandata pismeno obvežu, uz odobrenje svoje udruge, da se njihove udruge za vrijeme njihova mandata neće prijavljivati na natječaje Zaslade, posebice za institucionalne potpore).

Vrijeme je za promicanje novih vrijednosti

I dr. sc. **Zlatko Kramarić** je, govorči u ime **Kluba zastupnika HSLS-a**, pohvalio Izvješće koje, kako reče, "imponira upravo i vizualno i sadržajno; pokazuje da osobe koje su ga sastavljale poštuju ovu instituciju i da smo dobili jedno i više nego pristojno izvješće iz kojega se doista mnogo toga može isčitati".

Uvažavajući značenje civilnog društva i podržavajući njegov razvoj, upozorio je ipak da "i civilni sektor također može biti prostor gdje mnogi misle da je to u trendu i da se u određenim vremenima - a naša vremena su takva - na neki način može dobro živjeti samo ako se osnuje neka udruga i onda ako se inistira da se dobije određeni novac, bilo iz Državnog proračuna, bilo iz gradskih i županijskih proračuna".

Zaslada bi, drži dr. Kramarić, trebala promicati moderne vrijednosti koje se upravo tiču naše budućnosti (poslijeratno razdoblje nametalo je potrebu promicanja i učenja za toleranciju, dialog, međuetničko pomirenje, učenje za suživot) - učenje informatičke pismenosti, stranih jezika. Pri raspodjeli sredstava valja primjenjivati kriterij decentralizacije (letimično gledano, čini se da je najviše sredstava dodijeljeno organizacijama iz Zagreba).

Klub zastupnika HSLS-a podržat će Izvješće. No, zalaže se da buduća sadržavaju i ocjenu provođenja projekata za koje su dodijeljena sredstva.

U pojedinačnoj raspravi, **Vladimir Štengl (HDZ)** ocijenio je značajnim što Zaklada finansijske potpore dodjeljuje temeljem "javnih natječaja i unaprijed objavljuje kalendar svih natječaja i poziva za iskaz interesa te da je izmjenama Pravilnika produžen rok prijave na najmanje 60 dana, uz sve ostale korektne postupke". I zastupnik Štengl drži da bi trebalo vrednovati rezultate projekata koji su dobili potporu, nastojati izbjegći situacije da potporu dobiju oni koji dobro znaju sročiti programe, a da ona izostane za neke programe koji su poticaj zaslužili, ali njihovi nosioci nisu bili veštji u sastavljanju programa. Takoder

valja izbjegići situacije (kakvih primjera je bilo) da se potpore dobiju za programe kojima se duplicitiraju već institucionalno uspostavljene aktivnosti.

Osnaživanje pojedinca na očuvanje društvenih vrijednosti

I **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** pohvalila je Izvješće (cjelovito, sveobuhvatno), ustvrdivši da, nažalost, "mnogi ne razumiju uopće mjesto i ulogu civilnog društva", a da ga se mnoge vlasti i boje. Zalaže se za transparentnost finansiranja udruga, ali i upozorava da "predsjednik udruge nije udruga" i da on ne može istupati u ime udruge, a da njezini članovi o tome nisu ni obaviješteni, a pogotovo ne stoje iza tih istupa. Podsetila je na važnost udruga u očuvanju

narušenog sustava vrijednosti te na njihovu ulogu u stvaranju novog mehanizma javnog nadzora, upravo radi očuvanja ljudskih vrijednosti - solidarnosti, zajedništva, društvene pravde; u poticanju međunarodne suradnje te u osnaživanju pojedinca da se zauzima za te vrijednosti.

U završnom osvrtu, upraviteljica Zaklade **Cvjetana Plavša-Matić** zahvalila je na pohvalama, ali i na konstruktivnim prijedlozima i primjedbama te obećala da će sugerirani sadržaji biti sadržani u izvješću Zaklade za 2006. godinu.

U nastavku sjednice zastupnici su Godišnje izvješće o radu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za 2005. godinu prihvatali većinom glasova (87 "za"; 3 "suzdržana").

M.K.

PRIJEDLOG IMENOVANJA SUDACA POROTNIKA VISOKOG TRGOVAČKOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE

Hrvatski je sabor bez rasprave (80 glasova "za", šest "suzdržanih") imenovao suce porotnike Visokog trgovackog suda Republike Hrvatske, a na prijedlog ministricе pravosuda.

Riječ je o novom Prijedlogu (prvi bio u ožujku 2006.) i prethodno su pribavljenia mišljenja predsjednika svih trgovackih sudova u RH. Predloženi kandi-

dati, odnosno imenovani suci porotnici, njih 54, predstavnici su svih županija u RH te Grada Zagreba. Državna tajnica Ministarstva **Snježana Bagić** rekla je na sjednici Sabora da Ministarstvo očekuje da je sada ovaj popis u redu što se dokazuje i potkrepljuje prilozima uz Prijedlog (prvi Prijedlog opravdano vraćen na popravni).

Odbor za pravosuđe razmotrio je ovaj Prijedlog i utvrdivši, među ostalim, da je ministrica pravosuđa podnijela novi Prijedlog na način da je osigurana zastupljenost svih županija, predložio je predsjedniku Hrvatskog sabora da u dnevni red 20. sjednice uvrsti ovu točku.

D.K.

PRIJEDLOG ODLUKE O PROGLAŠENJU "NACIONALNOG DANA DARIVANJA I PRESAĐIVANJA ORGANA I TKIVA"

Nakon kraće rasprave Hrvatski je sabor donio Odluku kojom se dan 26. svibnja proglašava "Nacionalnim danom darivanja i presađivanja organa i tkiva".

Prijedlog odluke podnijela je Vlada RH.

Obilježavanjem Nacionalnog dana javnost će se upoznati s važnošću dari-

vanja organa i tkiva poslije smrti, a podizanjem nacionalne svijesti o važnosti transplantacijskog programa ukaže se i na plemenitost čina darivanja organa i tkiva kao činom velike etičke vrijednosti i izraza solidarnosti i ljubavi prema bližnjem.

Potrebe za presadivanjem rastu za oko 16 do 24 posto godišnje, a broj umrlih

u čekanju raste oko 18 posto godišnje. U Europi danas na presadak čeka više od 50 000, a u SAD-u više od 76 000 bolesnika. Na presadivanje jednog organa u RH čeka oko 900 osoba, a godišnje se izvrši oko 150 presadivanja organa, stoji u obrazloženju ovog Prijedloga odluke, koji je potporu dobio i od matičnog **Odbora za rad, socijalnu politiku**.

ku i zdravstvo, o čemu je na sjednici Hrvatskog sabora izvijestio predsjednik Odbora dr.sc. **Marko Turić (HDZ)**.

O Prijedlogu kao i značenju darivanja organa više je govorio ministar zdravstva i socijalne skrbi dr.sc. **Neven Ljubičić** rekavši da je samo u prva četiri mjeseca ove godine transplantacije dva puta više nego u istom razdoblju prošle godine. **Ruža Lelić (HDZ)** izvijestila je da Klub zastupnika HDZ-a podržava donošenje Prijedloga te navela da smo pozitivnim pomakom u 2004. svrstani u projekat europskih zemalja od 13 donora na milijun stanovnika. **Dragutin Lesar (HNS)**

iznio je podršku **Kluba zastupnika HNS-a** a ujedno je uz iznošenje brojčanih podataka podsjetio na stavove ovog Kluba pri donošenju Zakona o uzimanju i presadivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja. Ne treba se zavaravati da će se u vezi s ovim pitanjem učiniti veliki napredak ako se o tome bude govorilo samo jedanput godišnje, rekao je.

Lucija Čikeš (HDZ) uvjerenja je da ćemo obilježavanjem ovog Nacionalnog dana podsjetiti na potrebu promišljanja o darivanju organa i tkiva, za čim je potreba svakim danom veća i nerijetko jedini način liječenja. **Marija Lugarić**

(SDP) podržava donošenje ove Odluke, naglašava da je osobna odluka o darivanju organa ipak pitanje veće i dublje od onog hoće li se kupiti stan, neka se mladi ljudi jave kao donori, te da bi se trebali objediniti podaci o donorima (donatorske kartice). Ljubica Brdarić (SDP) rekla je da nema veće vrijednosti od ljudskoga života a onaj tko spasi jedna život spasio je, kako kažu, cijeli svijet.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi dr.sc. **Neven Ljubičić** zahvalio je na potpori te najavio osnivanja dva nova transplantacijska centra za rožnice.

D.K.

Izbori-imenovanja-razrješenja

Prijedlozi odluka o razrješenju dosadašnjeg predsjednika i člana i o imenovanju novog predsjednika i člana Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Zastupnici su većinom glasova donijeli predložene odluke, čiji predlagatelj je Vlada RH.
Raspisce nije bilo.

* **Antonije Dulčić** razrješuje se dužnosti predsjednika Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, na osobni zahtjev.
* **Frano Parać** razrješuje se dužnosti člana Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, radi odlaska na novu dužnost.

* **Frano Parać** imenuje se predsjednikom Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.
* **Amir Hamzić** imenuje se članom Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje..

Prijedlozi odluka o razrješenju dosadašnjeg i o imenovanju novog člana Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju

Zastupnici su većinom glasova donijeli predložene odluke, čiji predlagatelj je Vlada RH.
Raspisce nije bilo.

* **Tonči Matulić** razrješuje se dužnosti člana Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, na osobni zahtjev.

* **Marijan Biškup** imenuje se članom Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju.

I. Č.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora